

การศึกษาการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปีในกรุงเทพมหานคร

นางสาวพรรณมาศ เบญจธนสมบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN: 974-17-4383-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING SENTENCES OF FIVE TO SIX YEAR OLD CHILDREN
IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Pannamart Benjathanasombat

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education
Department of Elementary Education

Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2003
ISBN: 974 -17-4383-1

พรรณมาศ เบญจธนสมบัติ: การศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ใน กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF USING SENTENCES OF FIVE TO SIX YEAR OLD CHILDREN IN BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวรรณ เหมชะญาติ, 119 หน้า ISBN: 974-17-4383-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดของประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน และศึกษาการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้องของเด็กอนุบาล

ตัวอย่างประชากรในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 66 คน ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกคำพูด

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. เด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร ใช้ชนิดประโยคความเดียว ร้อยละ 87.34 ประโยคความรวม ร้อยละ 9.29 และประโยคความซ้อน ร้อยละ 3.36 ตามลำดับ
2. เด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร ใช้ลักษณะประโยคบอกเล่า ร้อยละ 76.07 ประโยคบังคับหรือขอร้อง ร้อยละ 8.63 ประโยคคำถาม ร้อยละ 8.12 และประโยคปฏิเสธ ร้อยละ 7.17 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ประถมศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2546..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4483751827 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD : FIVE TO SIX YEAR OLD / SENTENCES / BANGKOK METROPLIS /

PANNAMART BENJATHANASOMBAT: A STUDY OF USING SENTENCES OF
FIVE TO SIX YEAR OLD CHILDREN IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS

ADVISOR: ASST.PROF. WORAWAN HEMCHAYART, Ph. D. 119 pp.

ISBN: 974-17-4383-1

The purpose of the research was to study a use of sentences of five to six year old in 3 types such as simple sentences, compound sentences and complex sentences and study the way of using sentences in 4 types as declarative sentences, negative sentences, interrogative sentences and imparative sentences.

The samples were sixty-six preschoolers at the age of five to six in schools of Office of Private Education Commission, Office of Bangkok Primary Education Commission and Office of Bangkok Education Commission. The data collection was 12 weeks. The research instrument was observation record form.

The research findings were as follows:

1. Five to six year old children in Bangkok Metropolis used 87.34 percent of simple sentences, 9.29 percent of compound sentences and 3.36 percent of complex sentences respectively

2. Five to six year old children in Bangkok Metropolis used 76.07 percent of declarative sentences, 8.63 percent of imparative sentences, 8.12 percent of interrogative sentences and 7.17 percent of negative sentences respectively

Department.....Elementary Education.....Student's signature.....

Field of study.....Early Childhood Education.....Advisor's signature.....

Acadamic Year.....2003.....Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอด ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในพระคุณ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอี่ยมพร สัมมาทิพย์ และรองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทธิสาร ที่ได้ให้คำชี้แนะตลอดจนข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุษบง ตันติวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์ และผู้บริหารโรงเรียนวัดปทุมวนาราม ที่ให้ความเมตตาและเอื้อเฟื้อสถานที่ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ ครูประจำชั้น ครูผู้ช่วย ที่ได้เสียสละเวลาแรงกายและแรงใจที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณบุคลากรของโรงเรียนทุกท่าน และขอขอบใจนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คณะครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบคุณกำลังใจและความช่วยเหลือจากพี่ๆและเพื่อนๆปริญญาโทปฐมวัย ที่ช่วยเหลืองานวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ข้าพเจ้าจนประสบความสำเร็จในวันนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1	บทนำ..... 1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 4
	ข้อตกลงเบื้องต้น..... 5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... 5
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 7
	ประโยชน์ของการวิจัย..... 8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 9
	แนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางภาษา..... 10
	ความหมายและองค์ประกอบของภาษา..... 10
	พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล..... 13
	ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา..... 14
	การเรียนรู้ภาษาจากสื่อทางภาษา..... 21
	การวัดความสามารถทางภาษา..... 30
	แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา..... 33
	ความหมายของประโยค..... 33
	พัฒนาการการสร้างประโยค..... 34
	การใช้ประโยคของเด็กอนุบาล..... 36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....45 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....45 การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร.....45 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....47 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....53 การวิเคราะห์ข้อมูล.....55 การนำเสนอข้อมูล.....58	45
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....59 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กอนุบาล..... 60 ตอนที่ 2 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค ของเด็กอนุบาล..... 61 ตอนที่ 3 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค ของเด็กอนุบาล..... 62 ตอนที่ 4 ข้อมูลเชิงคุณภาพ..... 63	59
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....66 สรุปผลการวิจัย..... 67 อภิปรายผลการวิจัย.....68 ข้อค้นพบในการวิจัย.....72 ข้อสังเกตจากการวิจัย.....73 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....73	66
	รายการอ้างอิง.....	75
	บรรณานุกรม.....	78

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก.....		81
ภาคผนวก ก	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	82
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ค	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
ภาคผนวก ง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
ภาคผนวก จ	สถิติและการคำนวณ.....	100
ภาคผนวก ฉ	ข้อสังเกตในการพูดของเด็กอนุบาล.....	105
ภาคผนวก ช	ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด.....	112
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....		119

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาการใช้ประโยชน์ จำแนกตามโรงเรียน.....	47
2	กรณีศึกษาที่ใช้ในการศึกษาการใช้ประโยชน์ จำแนกตามโรงเรียน.....	47
3	วิธีการและสถานการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาการใช้ประโยชน์ของ เด็กอนุบาล จำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
4	การทดลองหาค่าความเที่ยงของหนังสือภาพ.....	51
5	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาค่าความยากง่ายของหนังสือภาพ.....	51
6	กรอบเนื้อหาของการสร้างเครื่องมือ.....	52
7	ระยะเวลา วิธีการและสถานการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตาม ตัวอย่างประชากร.....	54
8	กรอบเนื้อหาของการสร้างแบบวิเคราะห์.....	56
9	จำนวนและร้อยละของเด็กอนุบาล จำแนกตามสถานภาพ.....	60
10	การเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนและร้อยละของการใช้ประโยชน์ ความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน จำแนกตามโรงเรียน.....	61
11	การเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนและร้อยละของการใช้ประโยชน์บอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง จำแนกตามโรงเรียน..	62
12	ข้อสังเกตในการพูดของเด็กอนุบาล.....	106
13	ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด จำแนกตามชนิดของประโยค.....	113

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสื่อมวลชน เข้ามามีบทบาท และมีอิทธิพลอย่างยิ่งในสังคมไทย เนื่องจาก เครือข่ายการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้สื่อประเภทต่างๆสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์หรือสื่อประเภทอื่นๆ ปัจจุบันเด็กได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆค่อนข้างมาก เพราะในแต่ละวันเด็กได้ใช้เวลาไปไม่น้อยกับสื่อต่างๆ เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านนิทาน และการ์ตูน ยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันที่พ่อแม่มีเวลาให้กับลูกน้อยลง ก็ยิ่งทำให้สื่อต่างๆมีโอกาสเข้าถึงเด็กได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา ได้มีงานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลทั้งคุณและโทษต่อเด็ก เพราะมีผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้ ความคิดเห็น ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ภาษาของเด็กที่ใช้อย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม (คณะอนุกรรมการศึกษาบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก, 2535) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีผลน่าพอใจที่สุด ได้แก่ สมรรถภาพการอ่านจับใจความ ซึ่งมีผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 50 รองลงมาคือสมรรถภาพหลักเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งมีผลการประเมินสูงกว่าร้อยละ 50 เพียงเล็กน้อย คือร้อยละ 52 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543) ซึ่งสมรรถภาพการอ่านจับใจความและสมรรถภาพหลักเกณฑ์ทางภาษานั้น มีพื้นฐานมาจากการฟังและการพูดของเด็กในระดับการศึกษาปฐมวัย เพราะเด็กจะฟังและพูดก่อนการอ่านและการเขียน ดังนั้นถ้าการพูดของเด็กอนุบาลไม่ถูกต้อง และเหมาะสมจะส่งผลต่อการอ่านและการเขียนในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

การใช้ภาษาของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กใช้ภาษาพูดในการติดต่อสื่อสารกับผู้ใกล้ชิด เพื่อบอกถึงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด และซักถามข้อสงสัยต่างๆ ภาษายังเป็นเครื่องมือในการประดิษฐ์ ที่ผู้พูดสามารถคิดค้นคำพูดขึ้นมาเองตามแต่ละสถานการณ์ได้ (Shaffer, 1993 : 362) ดังนั้นภาษาคือ ระบบการเปล่งเสียงและการเขียนสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งคนในสังคมหนึ่งเรียนรู้และใช้ในทำนองเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้ง กว้างขวาง ภาษายังทำให้สังคมสามารถควบคุมการกระทำและความคิดของคนได้

(อภิญา กังสนารักษ์, 2530) และ Hurlock (1964) พบว่างานสำคัญของเด็กในการเรียนรู้ที่จะพูดประกอบไปด้วย

1. การออกเสียง (Pronunciation) เด็กต้องเรียนรู้ที่จะออกเสียงคำต่างๆ โดยการเลียนแบบจากผู้ที่ได้ยินเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

2. การสร้างคำศัพท์ (Vocabulary Building) เด็กจะต้องนำความหมายไปเชื่อมโยงกับเสียง คำบางคำมีหลายความหมาย หรือบางคำออกเสียงเหมือนกัน เด็กจะเรียนรู้คำ 2 แบบคือ คำศัพท์แบบทั่วไปและคำศัพท์เฉพาะ ซึ่งคำศัพท์แบบทั่วไปได้แก่ คำนาม ซึ่งเป็นคำชนิดแรกที่เด็กจะพูด คำกริยาเป็นคำที่เด็กจะพูดหลังคำนาม คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสรรพนามจะเกิดขึ้นเป็นลำดับสุดท้าย เพราะคำเหล่านี้จะใช้ยาก ส่วนคำศัพท์เฉพาะ ได้แก่ คำศัพท์เกี่ยวกับสี ตัวเลข เมื่อเด็กอายุ 5-6 ปี เด็กจะรู้คำว่า สาม ห้า เจ็ด เก้า สิบ คำศัพท์เกี่ยวกับเวลา เมื่ออายุ 6-7 ปี เด็กจะเข้าใจ คำว่า ตอนเช้า กลางวัน กลางคืน คำศัพท์เกี่ยวกับเงิน คำแสดง เด็กอายุ 4-8 ปี โดยเฉพาะเด็กผู้ชายจะใช้คำแสดงเพื่อระบายอารมณ์และ ทำตามกลุ่มเพื่อน

3. การสร้างประโยค (Sentence Formation) การเชื่อมคำไว้ในประโยคและถูกตามหลักไวยากรณ์ ซึ่งเป็นที่เข้าใจของผู้อื่น โดยเริ่มแรกเมื่อเด็กอายุ 1-1 ปีครึ่ง จะใช้ประโยค ที่มีคำเดียว โดยใช้คำนามหรือ คำกริยา พร้อมกับท่าทาง เมื่ออายุ 2 ปี เด็กจะเชื่อมคำเป็นประโยคสั้นๆ ที่ยังไม่สมบูรณ์ ประกอบด้วยคำนาม 1-2 คำ คำกริยา คำวิเศษณ์ โดยจะละคำบุพบท คำสรรพนามและคำสันธานไว้ เมื่อเด็กอายุ 4 ปี การใช้ประโยคของเด็กเริ่มจะสมบูรณ์ขึ้นเรื่อยๆ และเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 8 ปี จะมีการใช้ประโยคความเดียว ประโยคความรวม ประโยคความซ้อนมากขึ้น

ภาษาพูดของเด็กกระยะก่อนวัยเรียนจะพัฒนามากว่ากระยะอื่นๆของชีวิต และเด็กที่มีพัฒนาการทางด้านภาษาช้าด้วยเหตุผลใดๆก็ตาม มักจะพบปัญหาทางด้านสังคมและสติปัญญา มากตามไปด้วย เพราะเนื่องจากเด็กต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องถ่ายทอดการสื่อความคิด ความต้องการให้ผู้อื่นทราบ (McCarthy, 1946: 447) ในช่วงวัยอนุบาลจึงเป็นช่วงของการพัฒนารูปแบบคำที่เป็นของตนเอง ความสามารถในการเข้าใจความหมายสิ่งที่ผู้อื่นพูด และการเพิ่มจำนวนคำศัพท์อย่างรวดเร็ว

ในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่จะต้องได้รับการเตรียมความพร้อม และเป็นช่วงแห่งการปรับตัวสำหรับเข้าโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งทำให้สภาพสังคมของเด็กกว้างมากขึ้น มีการพัฒนาจำนวนคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้เด็กจึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาก่อนขึ้นชั้นประถมศึกษา ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าในช่วงรอยต่อระหว่างชั้นอนุบาลและประถม

ศึกษา เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับเด็กในการพัฒนาความสามารถทางภาษาในรูปแบบที่มีความซับซ้อนทางภาษามากยิ่งขึ้น

พัฒนาการทางภาษาของเด็กในวัย 5-6 ปี อยู่ในระดับของการคิดค้นคำที่ตนรู้จักมาผูกเป็นประโยคยาวๆ โดยมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด ประโยคจะประกอบด้วยคำประมาณ 6-8 คำ ลักษณะของประโยคถูกต้องตามรูปแบบไวยากรณ์ที่ใช้อยู่ในชุมชนที่เด็กอาศัย ภาษาของเด็กในช่วงวัยนี้ จะมีความคล้ายกับผู้ใหญ่มากขึ้น ประโยคมีความยาวและซับซ้อนมากขึ้น และจะพัฒนาความสามารถในการพูด โดยรู้กฎและวิธีพูดอย่างถูกต้องและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์การพูดและการเขียนไปสู่การอ่านป้ายสัญลักษณ์ต่างๆได้ ซึ่งเรียกขั้นพัฒนาการทางภาษานี้ว่า ขั้นประโยคซับซ้อน (Jalongo, 1992) ลักษณะของประโยคที่เด็กใช้จึงเริ่มมีหลักไวยากรณ์ เริ่มพูดประโยครูปแบบอื่นๆ เช่น ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ ประโยคบังคับหรือขอร้อง ประโยคที่มีคำเชื่อมหรือประโยคความรวม และประโยคที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และ เริ่มเข้าใจความหมายของคำที่ตรงข้ามกัน เช่น ใหญ่-เล็ก กว้าง-แคบ (Shaffer, 1993) นอกจากนี้เด็กยังสามารถเพิ่มความของประโยค โดยการเชื่อมประโยคความเดียว 2 ประโยคขึ้นไป ด้วยการใช้อำเชื่อม เช่นคำว่า “และ” (Hurlock, 1959:131)

McCarthy (1946) ได้รวบรวมผลงานวิจัย ของ Davis และ Hahn ที่ศึกษาการใช้ประโยคของเด็กวัย 4 ปี 5 ปี และ 6 ปี พบว่า สัดส่วนการใช้ประโยคทั้ง 3 ชนิดจะเปลี่ยนไป โดยเด็ก 6 ปี จะใช้ประโยคความรวมและประโยคความซ้อนมากขึ้น ซึ่งมากกว่าการใช้ประโยคความเดียว นอกจากนี้ Shaffer (1993) ได้เสนอรูปแบบการใช้ประโยคของเด็ก ดังนี้ รูปประโยคที่เด็กใช้มากที่สุด เป็น ประโยคคำถาม ซึ่งเด็กจะถามว่า อะไร ที่ไหน และใครก่อนที่จะถามว่า ทำไม เมื่อไร และอย่างไร ต่อมาจึงใช้ประโยคปฏิเสธ ซึ่งแรกๆ จะขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “ไม่” ต่อมาจึงนำคำปฏิเสธมาไว้ในประโยค และจึงเรียบเรียงคำปฏิเสธในประโยคได้ถูกต้อง และต่อมาเด็กจึงใช้ประโยคบังคับหรือขอร้อง ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน ตามลำดับ

Hurlock (1959) ได้เสนองานวิจัย ที่กล่าวถึงเงื่อนไขในการใช้ภาษาของเด็กพบว่าเด็กที่มาจาก สถานภาพทางเศรษฐกิจสูงจะพูดได้เร็วกว่า อธิบายเกี่ยวกับตนเองดีกว่า พูดได้มากกว่า ใช้ประโยคที่ยาวกว่า ซับซ้อนกว่าและมีโครงสร้างประโยคที่ดีกว่าเด็กที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเหล่านี้ถูกกระตุ้นให้พูดมากกว่าและได้รับการแนะนำดูแลเอาใจใส่ให้พูดมากกว่าเด็กที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่านอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเด็กชายจะมีพัฒนาการทางภาษาช้ากว่ากลุ่มเด็กผู้หญิงในทุกๆระดับอายุ ประโยคของเด็กชายจะสั้นกว่า

ถูกหลักไวยากรณ์น้อยกว่า คำศัพท์น้อยกว่า และการออกเสียงถูกต้องน้อยกว่าเด็กผู้หญิง Brisbrane และ Riker (1971: 336) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถทางภาษากับระดับสติปัญญา พบว่า ความสามารถทางภาษาของบุคคล เป็นเครื่องชี้บ่งถึงความเจริญเติบโตทางสติปัญญา และยังได้กำหนดลักษณะของคนฉลาดไว้ว่า เป็นคนที่รู้จักคำมากและสามารถใช้คำเหล่านั้นมาผูกเป็นประโยคในการสื่อความหมายได้ตามที่ตนต้องการ

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้มีส่วนจัดการศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางภาษาของเด็ก เพื่อจะได้ใช้คำศัพท์ในการสื่อสารและจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา โดยเฉพาะเด็กในวัย 5 ถึง 6 ปี ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัว เพื่อเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ประกอบกับในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีงานวิจัยน้อยมากที่ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กในช่วงวัยนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในด้าน ชนิดของประโยค และลักษณะการใช้ประโยค เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานในการใช้ภาษาไทยของเด็กวัยนี้ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชนิดของประโยคที่เด็กใช้ 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน สำหรับเด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง สำหรับเด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา คือ เด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,179 โรงเรียน
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ สร้างความคุ้นเคยกับเด็กอนุบาลแต่ละโรงเรียน 3 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 ช่วง คือช่วงเช้า เวลา 8.00 – 11.30 น. โดยการสังเกตการพูดตามธรรมชาติของเด็กอนุบาลในช่วงกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมการเล่นตามมุม และกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมวงกลม กิจกรรมดนตรี

กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเข้าห้องสมุด กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ขึ้นอยู่กับการจัดตารางกิจกรรมของแต่ละโรงเรียน ช่วงบ่าย เวลา 14.30 – 15.00 น. โดยการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล

3. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาชนิดของประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน และลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้องที่เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ใช้พูด

ข้อตกลงเบื้องต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อปริมาณการใช้ประโยคของเด็ก เนื่องจากเด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการพูด ซึ่งผู้วิจัยบันทึกจากการสังเกตตามธรรมชาติตั้งแต่วันที่ 8.00-11.30 น.

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาการใช้ประโยค หมายถึง การสังเกตและการวิเคราะห์จำนวนประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม ประโยคความซ้อน และ 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง โดยการใช้แบบบันทึกคำพูดบันทึกการพูดตามธรรมชาติของเด็กในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมวงกลม กิจกรรมดนตรี กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเข้าห้องสมุด กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย และการพูดในสถานการณ์ที่ใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล

หนังสือภาพ หมายถึง สื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาลซึ่งมีลักษณะภาพประกอบและเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กอนุบาล มีความสอดคล้องกันระหว่างภาพและเรื่องราว พิมพ์ในประเทศไทย ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ โดยดูจากภาพเป็นหลัก มีการคัดเลือกและหาคุณภาพ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องคุณพ่ออง นักแปร่งฟัน พิก้าตาลาย เจ้าตัวเล็ก ยิ้มของจืด กุริกับกู่ระ และมาเล่นด้วยกันนะ

การใช้ประโยค หมายถึง ความสามารถในการพูดประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม ประโยคความซ้อน และ 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง ของเด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี

ชนิดของประโยค หมายถึง ประโยคที่มีโครงสร้างแตกต่างกัน แบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน

ประโยคความเดียว หมายถึง ประโยคที่มีใจความเดียว ประกอบไปด้วย ประธานประสมกับกริยา หรือประธานประสมกับกริยาและกรรม หรือประธานประสมกับกริยากรรมและส่วนขยาย หรือในประโยคมีการละประธาน หรือ ละกรรม หรือละทั้งประโยคเมื่อเป็นประโยคคำพูด ซึ่งจะมีประธานหรือกริยาอย่างละ 1 ตัวเท่านั้น

ประโยคความรวม หมายถึง ประโยคความเดียวตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป มาเรียงต่อกันเป็นประโยคเดียว โดยอาศัยคำสันธานเป็นตัวเชื่อม ได้แก่ และ แต่ เพราะ ถ้า...ก็ หรือว่า แล้วก็ ก็ หรือในประโยคมีประธาน หรือมีกริยา มากกว่า 1 ตัว

ประโยคความซ้อน หมายถึง ประโยคที่มีประโยคความเดียวตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป มารวมกัน ประจุแต่งให้มีเนื้อความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีประโยคหนึ่งเป็นประโยคสำคัญ ซึ่งเป็นหลักของประโยค เรียกว่า มุขยประโยค ส่วนประโยคย่อยที่มาประกอบ เรียกว่า อนุประโยค

ลักษณะการใช้ประโยค หมายถึง การแยกประโยคตามเจตนาหรือจุดมุ่งหมายของผู้พูด แบ่งออกเป็นประโยคทั้ง 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง

ประโยคบอกเล่า หมายถึง ประโยคที่นำคำมาเรียงโดยมีประธานกับกริยาประธานกับกริยาและกรรม ส่วนประกอบขยายประธาน กริยา กรรม และคำเสริมประกอบให้ประโยคสมบูรณ์ ได้แก่ ปรกติ ตอนนี เดียวนี้ ที่บ้าน ที่ตลาด

ประโยคปฏิเสธ หมายถึง ประโยคที่มีคำว่า “ไม่” อยู่หน้ากริยา หลังกริยา หรืออยู่หน้าคำวิเศษณ์

ประโยคคำถาม หมายถึง ประโยคที่มีคำถามอยู่หน้าหรือท้ายประโยค

ประโยคบังคับหรือขอร้อง หมายถึง ประโยคที่มีคำบังคับหรือขอร้องอยู่หน้าหรือท้ายประโยค

เด็กอนุบาล หมายถึง เด็กอายุ 5 ถึง 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 และปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ จากเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล การวัดความสามารถทางภาษา และการใช้หนังสือภาพในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

1.2 ศึกษาจากการลงทะเบียนเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนอนุบาลพิมุข (นามสมมุติ) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนอนุบาลการบูร (นามสมมุติ) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนวัดประธาน (นามสมมุติ) สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 66 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจงตามลักษณะดังนี้

สุ่มห้องเรียน โรงเรียนละ 1 ห้อง โดยวิธีจับฉลาก ได้จำนวน 3 ห้อง

สุ่มนักเรียน โดยการให้ครูประจำชั้นเลือกนักเรียนที่มีลักษณะการพูดปานกลาง ห้องละ 4 คน เพื่อเป็นกรณีศึกษา รวมทั้งสิ้น 12 คน

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกคำพูด และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เครื่องบันทึกเสียงและเทป และหนังสือภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ เริ่มจากสร้างความคุ้นเคยกับเด็กอนุบาลแต่ละ

โรงเรียน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เวลา 8.00-11.30 น. โดยการสังเกตการพูดตามธรรมชาติของเด็กอนุบาล และช่วงบ่าย เวลา 14.30-15.00 น. โดยการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล รวมทั้งสิ้น 15 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดังนี้

5.1 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากกรณีตัวอย่าง วิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยคแต่ละชนิด หาค่าร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ลักษณะประโยค หาค่าร้อยละ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง

5.2 ข้อมูลที่ได้จากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดจากตัวอย่างประชากร วิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยคแต่ละชนิด หาค่าร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ลักษณะประโยค หาค่าร้อยละ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง

6. การนำเสนอข้อมูล ที่ได้จากการสังเกต และการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยาย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ใช้เป็นแนวทางในการประเมินพัฒนาการด้านความสามารถในการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี
2. ใช้เป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเลือกใช้ประโยคที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของเด็ก
3. เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงและแก้ไขพัฒนาการทางภาษา และการพูดให้แก่เด็กอายุ 5-6 ปี ที่มีปัญหาหรือความล่าช้าทางการพูด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีและหลักการทางภาษา

1. ความหมายและองค์ประกอบของภาษา
2. พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล
3. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา
  - 3.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
  - 3.2 ทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์
    - 3.2.1 รูปแบบโครงสร้างของประโยค
    - 3.2.2 รูปแบบทางความหมาย และสติปัญญา
  - 3.3 ทฤษฎีสังคมภาษาศาสตร์
4. การเรียนรู้ภาษาจากสื่อทางภาษา
  - 4.1 ความหมายและความสำคัญของสื่อทางภาษา
  - 4.2 ประเภทของสื่อทางภาษา
  - 4.3 ความหมายและความสำคัญของหนังสือภาพ
  - 4.4 ประเภทของหนังสือภาพ
  - 4.5 หลักการเลือกหนังสือภาพสำหรับเด็กอนุบาล
  - 4.6 หลักการและกระบวนการใช้หนังสือภาพ
5. การวัดความสามารถทางภาษา

แนวคิด ทฤษฎี หลักการและความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา

1. ความหมายของประโยค
2. พัฒนาการการสร้างประโยค
3. การใช้ประโยคของเด็กอนุบาล
  - 3.1 การจำแนกประโยค
  - 3.2 ส่วนของประโยค

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางภาษา

1. ความหมายและองค์ประกอบของภาษา

ความหมายของภาษา

กำชัย ทองหล่อ (2533) ภาษา คือ เครื่องสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้ โดยมีระเบียบคำหรือจังหวะเสียงเป็นเครื่องกำหนด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ภาษา คือ เสียงหรือกิริยาอาการ ซึ่งทำความเข้าใจซึ่งกันและกันได้

Hurlock (1964) ให้ความหมายของภาษาว่า เป็นการครอบคลุมถึงการสื่อสาร ที่ความคิดและความรู้สึกเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ รวมไปถึงรูปแบบการสื่อสารแบบอื่นๆ เช่น การเขียน การพูด ภาษาสัญลักษณ์ การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางการเล่นละครใบ้และงานศิลปะ

Bochner Price และ Jones (1997) กล่าวว่า ภาษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อสื่อสารของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการจัดระบบสัญลักษณ์ซึ่งได้แก่ ระบบเสียง สัญลักษณ์ในรูปแบบของการเขียน การเคลื่อนไหวของร่างกาย หรือแม้แต่อักษรเบลล์

จากคำนิยามดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ภาษา คือ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในทุกรูปแบบซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ได้แก่ การพูด การเขียน การแสดงท่าทาง การแสดงละครใบ้ การแสดงออกทางสีหน้า หรือแม้แต่การแสดงออกทางศิลปะ

องค์ประกอบของภาษา

ศรียา และประภัสร นิยมธรรม (2540) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาษา ในแง่ภาษาศาสตร์ แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. ระบบเสียง หรือ สรวิทยา (Phonology) คือ เสียงทั้งหลายที่มีอยู่ในแต่ละภาษาตลอดจน การเปลี่ยนแปลงเสียงสูงต่ำ การลงน้ำหนัก ความสั้นยาวของเสียง จำนวนหน่วยเสียงที่มีความหมายโดยเป็นหน่วยย่อยที่สุดในระบบเสียง (phonemes) และมีสัญลักษณ์ใช้แทนเสียง

1.1 ด้านสัทศาสตร์ (Phonetics) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเสียงที่เปล่งออกมาจริงๆ ทั้งนี้เนื่องจาก ภาษาพูดกับภาษาเขียนเปลี่ยนแปลงไม่ได้ระดับกัน ตัวอักษรหรือการเขียนใช้แทนเสียงที่พูดไม่ได้สมบูรณ์ นักสัทศาสตร์จึงกำหนดตัวเขียนขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้แทนเสียงต่างๆแต่ละหน่วยเสียง ตัวเขียนตัวหนึ่งๆ ใช้แทนหน่วยเสียงเพียงหน่วยเดียว แล้วศึกษาถึงวิธีเปล่งเสียง ลักษณะการออกเสียงตลอดจนอวัยวะต่างๆที่ใช้ในการออกเสียงโดยแยกสาขาละเอียดออกไปเป็น

1.1.1 สรีรศาสตร์ (Articulatory Phonetics) คือ การศึกษาว่า เสียงที่เปล่งออกมาแต่ละเสียงนั้นจะต้องใช้อวัยวะอะไรเป็นส่วนประกอบบ้าง ลึ้นอยู่ตำแหน่งใดในปาก เส้นเสียงสั่นหรือไม่ ริมฝีปากห่อหรือแบน ลมออกทางช่องปาก ฟัน หรือจมูก เป็นต้น

1.1.2 กลศาสตร์ (Acoustic Phonetics) คือ การศึกษาเสียงที่เปล่งออกมาโดยอาศัยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้วิเคราะห์ความถี่ของเสียง เช่น sound spectrograph เป็นต้น ความแตกต่างระหว่างกลศาสตร์ และสรีรศาสตร์ คือ สรีรศาสตร์มุ่งศึกษาการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดเสียง แต่เมื่อเปล่งเสียงออกมาแล้ว คลื่นเสียงจะมีความถี่เท่าไร ส่งผ่านไปสู่อากาศได้อย่างไร หรือมีลักษณะเป็นอย่างไรนั้น เป็นการศึกษาเรื่องฟิสิกส์ของเสียง หรือเป็นเรื่องของกลศาสตร์ ส่วนเมื่อพูดออกไปแล้วคนฟังเกิดการรับรู้ไว้อย่างไรนั้น เป็นเรื่องของจิตวิทยาภาษาศาสตร์

1.2 ด้านสัทศาสตร์ (Phonemics) คือ การศึกษาเกี่ยวกับหน่วยเสียงที่มีความหมาย (Phoneme) โดยเอาเสียงมาจัดจำพวก มาแยกแยะอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำตัวอักษรอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่ภาษา ที่ยังไม่มีตัวเขียน เช่น ที่เราได้ยินเสียง ห ในคำว่า หนวกหู และเสียง ข อย่างที่บางคนพูดว่า หนวกหู นั้น ควรจะเป็นหน่วยเสียงเดียวกันหรือไม่ เป็นต้น จำนวนหน่วยเสียงในแต่ละภาษาก็จะแตกต่างกันไป แต่สำหรับภาษาไทย มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง เป็นสระเสียงยาว 9 เสียง และสระเสียงสั้น 9 เสียง มีเสียงสระประสม 6 เสียง และมีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง ผู้จะเรียนรู้ภาษาใด จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องหน่วยเสียงที่ใช้พูดในภาษาพูดนั้นๆ และฝึกฝน จนกระทั่งออกเสียงเหล่านั้นได้อย่างสบายๆเสียก่อน จึงเรียนรู้ถึงการนำเอาเสียงมาประกอบเป็นคำเพื่อใช้สื่อความหมาย

2. การประกอบเสียงหรือวจิวิภาค (Morphology) เป็นการศึกษาถึงการประกอบเสียงเข้าเป็นคำ หรือศึกษาถึงกลุ่มของเสียง การประกอบเสียงมี 2 ลักษณะ คือ

2.1 ประเภทอิสระ (Free morphemes) ได้แก่ คำที่ปรากฏตามลำพังได้ โดยมีความหมายเบ็ดเสร็จอยู่ในตัว เช่น คำพยางค์เดียวในภาษาไทยและคำที่มีความหมายเดียวในภาษาไทย เช่น นั่ง เดิน ยืน นาฬิกา ในภาษาอังกฤษได้แก่คำว่า good bad เป็นต้น

2.2 ประเภทไม่อิสระ (bound morphemes) คำพวกนี้ไม่ปรากฏตามลำพังจะต้องอยู่รวมกันอย่างน้อย 2 หน่วยขึ้นไป คำประเภทนี้ในภาษาไทยมีน้อย มักพบมากในภาษาต่างประเทศ ซึ่งมักมีคำเหล่านี้มาเติมข้างหน้า (prefixes) หรือต่อท้าย (suffixes) คำอื่น ตัวอย่างคำประเภทนี้ในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า นัก เช่น นักเรียน นักศึกษา นักพรต นักบวช คำว่า ชาว เช่น ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน ชาววัง เป็นต้น คำพวกนี้ต้องอยู่รวมกับคำอื่นจึงจะมีความหมายอย่างใดก็ได้ ภาษาไทยเป็นคำโดด ไม่มีการประกอบรูปคำเพื่อแสดงลักษณะทางไวยากรณ์ เหมือน

ภาษาที่มีวิภัติปัจจัย ซึ่งคำแต่ละคำจะต้องเปลี่ยนรูปคำเพื่อบอกเพศ พจน์ หรือกาล เช่น ในภาษาอังกฤษ

hopefully, rapidly (adverb)

hopeful, joyful (noun)

แสดงพจน์ เช่น cats, rats (plural)

แสดงกาล เช่น hoped, worked (past tense)

3. การประกอบรูปประโยค หรือวากยสัมพันธ์ (Syntax) คือ ระบบการเรียงคำ ได้แก่ วิธีที่นำเอาคำมาเรียงเข้าด้วยกันเป็นประโยค ลักษณะดังกล่าวนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือ ไวยากรณ์ ของภาษา เป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้ภาษาแต่ละภาษามีความหมายชัดเจนขึ้น และแต่ละภาษาก็แตกต่างกันออกไป สำหรับภาษาไทย การประกอบรูปประโยคแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือการประกอบรูปประโยคหน่วยประโยคมูลฐาน และหน่วยประโยคเสริม

หน่วยประโยคมูลฐาน ได้แก่ ประโยคที่ประกอบด้วย ประธาน กริยา กรรม ซึ่งเรียงรูปประโยคเข้าอย่างง่าย อาจประกอบด้วย นามตัวเดียว กริยาตัวเดียว เช่น ฝนตก หรืออาจเรียงใน รูปกริยา – นาม เช่น หิวข้าว หรืออาจประกอบด้วย นาม – กริยา – นาม เช่น เด็กไปโรงเรียนหรืออาจประกอบด้วย นาม – กริยา – นาม – นาม เช่น ลูกขอสตางค์แม่

หน่วยประโยคเสริม มีอยู่ 3 ชนิด คือ หน่วยเสริมพิเศษ หน่วยเสริมที่เกี่ยวกับเวลา และหน่วยเสริมที่เกี่ยวกับสภาพที่ พวกนี้อาจอยู่ต้นประโยคหรือท้ายประโยคก็ได้

นอกจากนี้ Bochner Price และ Jones (1997) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาษา มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. เสียง (Phonology) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เสียงในการผลิตเสียงพูด
2. กฎของภาษา (Syntax และ Morphology) หรือระบบไวยากรณ์ ที่เป็นวิธีในการเชื่อมคำต่างๆให้เกิดความหมาย เช่น พูดว่า “แม่ล้างแก้วสีแดง” ประโยคนี้มีความหมาย เพราะการวางคำนั้นถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ถ้าพูดว่า “แก้วสีแดงล้างแม่” ก็จะทำให้ความหมายไม่ชัดเจน เพราะการวางคำไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

3. ความหมาย (Semantics) ความหมายอาจถูกนำเสนอโดยการใช้คำ (พูด หรือเขียน) การแสดงท่าทาง การเคลื่อนไหวของมือ หรือสัญลักษณ์ที่แทนสิ่งของ เหตุการณ์หรือประสบการณ์ ที่เราต้องการจะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ

4. การนำไปใช้ (Pragmatics) หน้าทีหรือวัตถุประสงค์ที่เราต้องการจะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ตัวอย่างเช่น ผู้พูดต้องการจะดึงดูดความสนใจ ก็พูดว่า “ดูสิ” ต้องการข้อมูล ก็พูดว่า “มันไกลไหม” ต้องการต่อต้าน ก็พูดว่า “ไม่ เราไม่อยากทำ” หรือต้องการแสดงความเป็นเจ้าของ ก็พูดว่า “ลูกบอลของเรา”

2. พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล

Jalongo (1992) ชั้นของพัฒนาการทางภาษา มีดังนี้

1. ขั้นก่อนรู้ภาษา Prelinguistic Speech (0-11 เดือน) เด็กอายุ 5 เดือน จะทำเสียงคล้ายเสียงพยัญชนะ ทำเสียงอ้อแอ้ ออกเสียงคล้ายเสียงสระ เช่น มา ทา दा कु เอ้อ เป็นต้น ส่วนเด็กอายุ 11 เดือน นำเสียงมาผสมกันคล้ายเป็นคำ ใช้เสียงสูง-ต่ำ และท่าทาง แต่ยังไม่เป็นคำชัดเจน จะเรียกลักษณะแบบนี้ว่า Expressive jargon

2. ขั้นเริ่มต้นรู้ภาษา Beginnings of Linguistic Speech (1-2 ปี) เด็กอายุ 13 เดือน มีลักษณะการพูดไม่รู้เรื่องเช่นกัน แต่ ภาษาในช่วงนี้จะมีเสียงที่เป็นคำประปราย เช่น มามา ดาดา การพูด 1 หน่วยคำแทนความหมายทั้งหมด เรียกว่า holophrases

3. ขั้นการพูดย่อ Telegraphic Speech (2-3 ปี) ถ้าฟังบทสนทนาของเด็กช่วงวัยนี้ จะได้ยินเด็กหลายคนพูดแบบ 1 หน่วยคำ และเด็กจะใช้ประโยคที่ง่ายที่สุด เช่น “บิลลี่ร้อง” ซึ่งอาจหมายถึง เขาต้องการให้ครูทำอะไรสักอย่างเพราะบิลลี่กำลังร้องไห้อยู่ หรือ พูดว่า “ดูหนังสือ” อาจมีความหมายว่า ช่วยอ่านหนังสือให้หน่อย การใช้ภาษาแบบนี้จะลดเหลือส่วนประกอบที่จำเป็นเท่านั้น เรียกว่า telegraphic speech เพราะมีการเปรียบเทียบกับวิธีที่เราสื่อสารโดยการใช้โทรเลข ที่จะประหยัดคำให้ได้ใจความมากที่สุด

4. ขั้นการสร้างประโยคซับซ้อน Complex Sentences (4-6 ปี) เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะมากขึ้น การออกเสียงและการพูดของเด็กจะมีลักษณะคล้ายผู้ใหญ่มากขึ้น ประโยคมีความยาวและซับซ้อนมากขึ้น เมื่อเด็กเข้าอนุบาล เด็กจะพัฒนาความสามารถในการพูด (รู้จักกฎและรู้ว่าจะใช้อย่างไร) สะสมประสบการณ์ทางภาษาพูดและเขียน และบางทีอาจจะอ่านป้ายต่างๆ ตามข้างทาง และเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงสิ่งสิ่งพิมพ์ต่างๆ เข้ากับการอ่าน (Early Childhood and Literacy Development Committee, 1985 อ้างถึงใน Jalongo, 1992)

พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล พัฒนาไปตามอายุและวุฒิภาวะมากขึ้น ซึ่งพบว่า มีผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาที่กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

จินตนา สุทธิจินดา (2522) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กอายุ 3 ถึง 6 ปี โดยให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพ พบว่า เด็กอายุ 3 ปี มีสัดส่วนการใช้คำนามและคำสรรพนามสูง แต่มีสัดส่วนการใช้คำชนิดอื่นๆต่ำกว่าเด็กอายุ 4 ปี 5 ปี และ 6 ปี

กาญจนา ไพศาลภาณุมาศ (2528) ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ชนิดของถ้อยคำและชนิดของประโยค ของเด็กอายุ 4 ถึง 7 ปี ที่โรงเรียนในชุมชนแออัด คือ

โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา และในชุมชนไม่แออัด คือ โรงเรียนอนุบาลสามเสน โดยให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพ พบว่า เด็กที่มีอายุมาก จากทั้งสองโรงเรียน มีพัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ชนิดของถ้อยคำ และประโยคดีกว่าเด็กที่มีอายุน้อย

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา (Theories of Language Acquisition)

การช่วยเหลือให้เด็กอนุบาลมีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ในการพูดของเด็กอนุบาล แนวทางในการส่งเสริมทักษะทางภาษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าแนวทางนั้นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีหรือเหตุผล นักจิตวิทยาแต่ละท่านต่างก็มีความเชื่อที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

3.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral Theory)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบแสดงการกระทำ (Operant Conditioning)

นักจิตวิทยาที่คิดทฤษฎีนี้ขึ้นมา คือ B.F. Skinner ตามความคิดของ Skinner เชื่อว่า ทุกพฤติกรรมถูกเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่เพิ่มความเป็นไปได้ของพฤติกรรม เรียกว่า แรงเสริม เหตุการณ์ที่ลดพฤติกรรม เรียกว่า การลงโทษ ดังนั้น ภาษาจึงเป็นผลมาจากบทบาทของสิ่งแวดล้อม จากทฤษฎีนี้พ่อแม่จะเป็นต้นแบบ และผู้ให้แรงเสริม ทำให้เด็กผลิตเสียงออกมา การเรียนรู้คำจะซับซ้อนขึ้นไปอีก เมื่อเด็กพูดว่า “มามา” ต่อหน้าแม่ เด็กจะถูกให้แรงเสริมด้วยความสนใจหรือการให้แรงเสริมอื่นๆ ถ้าเด็กพูดว่า “มามา” เมื่อแม่ไม่ได้อยู่ตรงนั้น จะแสดงว่าเด็กไม่ได้รับแรงเสริม ดังนั้น การปรากฏตัวของแม่กลายเป็นตัวกระตุ้นให้เกิด หรือ ไม่เกิด คำว่า “มามา” และผู้ที่ใช้ภาษาอย่างมีวุฒิภาวะแล้วนั้น จะเป็นต้นแบบของพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน เช่น เด็กได้ยินประโยคว่า “ฉันอยากได้คุกกี้ ขอร้องหละ” แล้วเด็กพูดเลียนแบบว่า “อยากได้คุกกี้” ในขั้นต้นนี้การตอบสนองได้รับการยอมรับ แต่ผู้ใหญ่ต้องการให้เด็กพูดได้ใกล้เคียงผู้ใหญ่ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษามีพื้นฐานจากการ มีต้นแบบ การเลียนแบบ การฝึกฝน และการให้แรงเสริม

Skinner เชื่อว่า การพูดประโยคยาวๆ เกิดจากการที่เด็กเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ โดยการได้ยินและเลียนแบบจากตัวอย่างที่มากพอสมควร และเด็กจะเรียนรู้การเชื่อมคำมากกว่ากฎไวยากรณ์ นอกจากนี้ Skinner ได้แบ่งพฤติกรรมการพูด (Verbal Behavior) ที่เกิดจากการตอบสนอง ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

Mand เป็นการพูดที่ตอบสนองความต้องการของร่างกายโดยตรง เช่น การถาม การขอร้อง การออกคำสั่ง เช่น เด็กหิวข้าว ก็ร้องขอข้าว เมื่อได้รับการตอบสนอง เด็กก็จะขออีกในครั้งต่อไป

Echolic เป็นการพูดที่ตอบสนองเสียงที่มาเข้า เช่น การที่เด็กเลียนเสียงที่เพิ่งได้ยินมาจากผู้อื่นแบบนกแก้วนกขุนทอง เช่น แม่พูดว่า “แม่ว” ลูกก็จะพูดตามซ้ำคำเดิม

Intraverbal เป็นคำพูดที่ตอบสนองคำที่ต่อเนื่องกัน เช่น เมื่อได้ยินผู้พูด พูดว่า “อาทิตย์นี้จะไปเดินซื้อของ” ผู้ฟังก็จะบอกว่า “อยากไปซื้อขนมที่นั่นด้วย”

Tact เป็นการพูดที่ได้รับการวางเงื่อนไขจากแรงเสริม ในระหว่างที่เกิดสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น การที่เด็กได้รับเงื่อนไขให้พูดว่า “บอล” ในสถานการณ์ที่ลูกบอลเป็นสิ่งเร้า

Autoclitic เป็นการพูดที่ตอบสนองต่ออิทธิพลของพฤติกรรมของผู้พูด เป็นการเรียงคำเช่น ประธาน กริยา กรรม เด็กเรียนรู้กฎไวยากรณ์จากวิธีนี้

การสร้างประโยคและความหมายในแต่ละประโยค ถูกเติมเต็มโดยการใส่คำไปแทนที่ เช่น เด็กเรียนรู้ประโยค “ฉันกินคุกกี้” เด็กจะเรียนรู้ว่า คำว่า “แม่” “พ่อ” และคำอื่นๆ สามารถมาแทนที่คำว่า “ฉัน” ได้ คำว่า “ตัด” สามารถมาแทนคำว่า “กิน” ได้ และ คำว่า “เนื้อ” “น้ำผลไม้” ก็สามารถนำมาแทนคำว่า “คุกกี้” ได้ (Owen และ JR. ,1992)

งานวิจัยของ Winitz (1969 อ้างถึงใน Bochner Price และ Jones, 1997) พบว่า การเรียนรู้ภาษาเริ่มเมื่อแม่ได้ใช้เสียงกับลูก ขณะบ้วนข้าว ตามทฤษฎีการวางเงื่อนไข เด็กทารกเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงเสียงกับการให้อาหาร ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กพึงพอใจ เด็กทารกจะเลียนเสียงเหมือนแม่ วิธีนี้เสียงจะถูกผลิตจากทั้งแม่และลูก เป็นการให้แรงเสริม การทดลองนี้เป็นการกระตุ้นให้เด็กเลียนแบบคำพูดของผู้ใหญ่

Bruner (1978 อ้างถึงใน ชุมพร ยงกิตติกุล , 2525) ศึกษาพฤติกรรมการพูดของมารดาที่บุตรเล็กๆ โดยการสังเกตและบันทึกคำพูดไว้ในเครื่องบันทึกเสียงอย่างละเอียด เมื่อนำมาวิเคราะห์ดูพบว่า มารดาจะถามเด็กและกระตุ้นเด็กให้เรียกชื่อสิ่งของต่างๆ โดยการชี้ไปที่สิ่งของหรือให้ดูรูปภาพ เมื่อเด็กบอกชื่อไม่ได้ มารดาบอกให้ก่อนและจะไม่บอกอีก มารดาจะชี้ภาพและพูดนำจนกว่าเด็กจะพูดถูก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มารดาสอนให้เด็กรู้จักถ้อยคำต่างๆ ด้วยวิธีการที่ Skinner อธิบายไว้

Salzinger และคณะ (1962 อ้างถึงใน กาญจนา ไพศาลภาณุมาศ , 2528) ศึกษาผลของการให้แรงเสริมที่มีต่อพฤติกรรมการพูดของเด็กโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ซึ่งมีอายุระหว่าง 5-7 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ หัวตุ้มตุ้มที่มีจุ่มเป็นหลอดไฟสีแดงและเครื่องบันทึกคำพูดของเด็กและคอยกระตุ้นให้เด็กพูดกับตุ้มตุ้มได้ด้วย ผู้ทดลองแอบวางเครื่องบันทึกเสียงไว้โดยไม่ให้เด็กรู้ตัว เมื่อเด็กพูดออกมาไฟที่จุ่มตุ้มตุ้มจะแดง ซึ่งถือว่าการให้แรงเสริมต่อคำพูดของเด็ก ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับแรงเสริมมากที่สุด จะมีอัตราการพูด

สูงสุด ส่วนอัตราการพูดของเด็กกลุ่มควบคุมไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การได้รับแรงเสริม มีผลต่อการเพิ่มอัตราการพูดของเด็กอย่างมาก

3.2 ทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์

3.2.1 รูปแบบโครงสร้างของประโยค (Psycholinguistic Theory : A Syntactic Model)

ทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์นั้น เน้นที่รูปแบบของภาษาและกระบวนการทางสติปัญญา ผู้นำทฤษฎีนี้คือ Noam Chomsky ซึ่ง Chomsky เชื่อว่าเด็กเรียนรู้ภาษาไปตามขั้น พัฒนาการจากหนึ่งคำ ไปหลายๆคำ ซึ่งเป็นในลักษณะ ประธาน กริยา กรรมและมีกรณเปลี่ยนโครงสร้างประโยค และเชื่อว่า ในสมองมีส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมการเรียนรู้ภาษา ซึ่งเรียกว่า เครื่องมือเรียนรู้ภาษา (LAD หรือ Language Acquisition Device) ประกอบไปด้วยหลักการทางภาษา ความหมายและกฎของการสร้างประโยค แล้วยังเชื่อว่าเด็กใช้ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเองเรียนรู้ภาษาที่ตนได้ยิน มีงานวิจัยได้ศึกษา การปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก พบว่าคำพูดของแม่ที่พูดกับลูกนั้น ไม่ถูกหลักไวยากรณ์ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอย่างรวดเร็วในช่วง 3-4 ปีแรก ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยภาษาที่เด็กได้ยินทุกวัน แต่ควรอธิบายจากองค์ความรู้ โครงสร้างทางภาษาภายในตัวเด็ก ในความเป็นจริงเด็กมีความสามารถที่จะผลิตประโยคที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เด็กยังไม่เคยได้ยินประโยคนั้นมาก่อน ซึ่งก็เป็นหลักฐานสนับสนุนว่าเด็กมีความสามารถภายในตัวเองในการใช้ภาษา

อย่างไรก็ตาม Chomsky ได้เสนอว่า การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องซับซ้อน (ไม่ได้ใช้สิ่งเร้ากับการตอบสนองอธิบายเท่านั้น) จะต้องคำนึงถึงโครงสร้างภายในตัวเด็กด้วย เพราะบางครั้งเด็กพูดคำใหม่ โดยไม่ได้รับแรงเสริมมาก่อนเลย เมื่อเด็กรับประโยคหรือกลุ่มคำต่างๆเข้ามา เด็กจะสร้างระบบไวยากรณ์ขึ้น โดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ภาษาที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งได้แก่ อวัยวะเกี่ยวกับการพูด การฟังและสมอง เด็กจะเรียนรู้ภาษาโดยใช้ความสามารถของตนเองมาเปลี่ยนแปลงประโยคที่ตนได้ยิน โดยการลดเสียง ลดคำ เปลี่ยนที่และแทนที่ (McNeill, 1970) และเมื่อถึงวุฒิภาวะมนุษย์ทุกคนจะมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาได้เท่ากัน

Chomsky ได้เสนอว่า กระบวนการทางภาษามี 2 ระดับ ระดับแรกคือ กฎโครงสร้างวลี (Phrase Structure Rules) ที่สัมพันธ์กับการสร้างประโยค ซึ่งเป็นการใช้ทั่วไป อีกระดับคือ กฎการเปลี่ยนแปลง (Transformational Rules) ควบคุมการจัดองค์ประกอบของโครงสร้างวลี ซึ่งมีพื้นฐานเฉพาะแต่ละภาษา หน่วยในประโยคหรือเรียกว่า ส่วนประกอบ (Constituents) ส่วนประกอบของประโยคมี นามวลี กริยาวลี ซึ่งประกอบด้วย กริยา หรือ

บทขยายกริยา กริยามีทั้งที่ต้องการกรรมและไม่ต้องการกรรม ส่วนคำกริยาวิเศษณ์ ขยายกริยา เป็นการบอกการกระทำ สถานที่และเวลา ส่วนคำคุณศัพท์เป็นการขยายคำนาม ได้แก่ คำว่า ใหญ่ หล่อ สีแดง กฎทั่วไปของทุกประโยค จะต้องประกอบด้วยด้วย คำนามและกริยา จึงจะถือเป็นประโยค

ทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์ ในรูปแบบโครงสร้างของประโยคนั้น มีนักการศึกษาได้ทำการวิจัยและพบผลการวิจัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีนี้ ดังนี้

Strayer (1930 อ้างถึงใน Miller , 1951: 140-141) ได้ศึกษาฝาแฝดที่เรียนรู้ภาษาพูดในโอกาสต่างกัน โดยคนแรกเริ่มฝึกพูดเมื่ออายุ 84 สัปดาห์ คนที่สองเริ่มฝึกพูดเมื่ออายุ 89 สัปดาห์ ปรากฏว่า เด็กคนที่สองเรียนรู้ได้เร็วกว่าเด็กคนแรก ต่อมาอีกหลายเดือนพบว่า เด็กทั้ง 2 คน พูดได้เท่าๆกัน แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีวุฒิภาวะสูงกว่าจะเรียนรู้และพูดภาษาได้เร็ว เพราะมีโครงสร้างทางภาษาภายในอยู่แล้ว

Braine (1963) ศึกษาคำพูดของเด็กอายุ 18 เดือน โดยเฉพาะเกี่ยวกับคำผสมที่เด็กใช้ พบว่า คำ 2 คำ ที่เด็คนำมาผสมกันมี 2 ประเภท คือ Pivot Word หมายถึง คำที่มีตำแหน่งแน่นอน อาจอยู่หน้าหรือหลังคำเปิด Pivot Word มีอยู่ไม่มาก แต่จะถูกใช้ซ้ำๆ กัน เช่น คำว่า no- , more- ส่วนอีกประเภท คือ Open Word เป็น คำที่นำมาผสมกับ Pivot Word นอกจากนี้ Braine ยังพบว่า คำผสมที่เด็กใช้ เป็นคำที่ผู้ใหญ่ไม่เคยพูดมาก่อน เช่น คำว่า “no down” หมายถึง “อย่าวางฉัน” “no mama” หมายถึง “ฉันไม่ไปหาแม่” หรือ “airplane” หมายถึง “เครื่องบินผ่านไป” เขาจึงตั้งข้อสังเกตว่า เด็กจะสร้างคำผสมตามความเข้าใจของตน และมีโครงสร้างใกล้เคียงกับที่เด็กได้ยิน ซึ่งแสดงว่า เด็กมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ของตนเอง จึงสามารถสร้างคำผสมใหม่ๆ ได้

Brown และ Bellugi (1971) ศึกษาวิธีการสร้างประโยคของเด็กอายุ 1 ปีครึ่ง – 3 ปี พบว่า เด็กสร้างประโยคที่มีไวยากรณ์ต่างจากผู้ใหญ่ เช่น “A this truck” เขาจึงสรุปว่าเด็กทุกคนสามารถเข้าใจและสร้างประโยคที่ตนไม่เคยได้ยินมาก่อนได้ เพราะการพูดของเด็กเกิดจากโครงสร้างซึ่งเป็นแบบแผนที่นำไปใช้ได้ตลอดไป

3.2.2 รูปแบบทางความหมายและสติปัญญา (Psycholinguistic Theory : A Semantic/Cognitive Model)

ในช่วงปีค.ศ. 1963 มีคำถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างประโยคอย่างเดียว มีการโต้แย้งว่า ภาษาทั้งหมดนั้นต้องรวมไปถึงความหมายด้วย ซึ่งแสดงความหมายผ่านการสร้างประโยค ถึงแม้ว่า Chomsky ได้กล่าวถึงความหมายในโครงสร้างเชิงลึก แต่เขาก็กล่าวถึงเล็กน้อยในกระบวนการสร้างประโยค Fillmore (1968) ได้พยายามอธิบายถึงอิทธิพลของความหมายที่มีต่อโครงสร้างการสร้างประโยค ว่าส่วนประกอบของประโยคนั้นประกอบด้วย Modality ซึ่งเป็นส่วนของรูปประโยคที่เปลี่ยนไปตามเวลา (tense) อารมณ์ (mood) การแสดงคำถาม ปฏิเสธ และ Proposition หรือความสัมพันธ์ระหว่างคำนามและกริยา ซึ่งเป็นตัวแทนของรูปแบบประโยค Fillmore จัดหมวดหมู่ของคำนาม 7 ชนิด ได้แก่

Agentive (A) เป็นผู้กระทำ เช่น Mike threw the ball.

Dative (D) เป็นผู้ถูกกระทำ เช่น Mother gave Joe a big hug.

Experiencer (E) เป็นผู้ที่ให้ประสบการณ์ เหตุการณ์ กระทำ หรือเป็นผู้ประสงค์ เช่น Jeff wanted a new car.

Factitive (F) กรรมหรือเป็นผลของการกระทำ เช่น Father built a treehouse.

Instrumental (I) กรรมที่ไม่มีชีวิต หรือสิ่งที่ถูกกระทำโดยกริยา เช่น Martin ate peas with a spoon.

Locative (L) สถานที่ หรือพื้นที่ เช่น The dog is in his house.

Objective (O) คำนามที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิต ขึ้นอยู่กับความหมายของกริยา เช่น Dad threw the ball to me.

นอกจากนี้ ได้มีนักทฤษฎีทางภาษา Lois Bloom ได้พยายามประยุกต์เทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคกับภาษาของเด็ก ในปี ค.ศ. 1960 ได้ทำการวิเคราะห์ภาษาของเด็ก 3 คน ที่อยู่ในขั้นการพูดคำหลายคำ Bloom เชื่อว่า เด็กรู้โครงสร้างประโยคของผู้ใหญ่แต่ลดองค์ประกอบหนึ่งทิ้ง ดังนั้น เด็กมีทั้งโครงสร้างเชิงลึกและโครงสร้างพื้นผิว เด็กสามารถผลิตส่วนประกอบของประโยคอย่างจำกัดในเวลานั้น ภาษาของผู้ใหญ่ไม่ต้องการการลดทอน เพราะผู้ใหญ่มีความจำดีและมีทักษะกระบวนการ จะเห็นว่าความหมายช่วยในการวิเคราะห์ Bloom พบว่ากฎโครงสร้างประโยค ไม่เพียงพอในการอธิบายถึงความหมายที่แตกต่างกัน และคำพูดของเด็กนั้นประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีอยู่ในโลกของเด็ก ที่แสดงออกมาโดยกฎการเรียงคำอย่างง่าย เช่น ความสัมพันธ์หนึ่งระหว่างผู้ที่ทำการกระทำและการกระทำ (Agent+Action) เช่น “พ่อโยน” “หมาวิ่ง” หรือความสัมพันธ์กับสถานที่ (X+ Location) เช่น

“ไปนอน” Bloom เชื่อว่า คำพูดเหล่านี้เกิดจากความสัมพันธ์กับความหมาย ซึ่งจะเป็นไปตามหลักโครงสร้างประโยคภายหลัง

มีนักภาษาศาสตร์อีก 3 ท่าน ได้แก่ I.M. Schlesinger, Roger Brown และ Dan Slobin ต่างเห็นพ้องกับ Bloom และ Schlesinger (อ้างถึงใน Owens และ JR. ,1992) ว่า กฎไวยากรณ์ของเด็ก คือ ความหมาย ไม่ใช่การสร้างประโยค ความสัมพันธ์กับความหมาย ถูกแสดงออกโดยง่าย ๆ เช่น Agent + Action มากกว่าผ่านการสร้างประโยคแบบนามธรรม เช่น ประธาน และกริยา ดังนั้นสมมุติฐานด้านความหมาย จึงเป็นวิธีแทนประสบการณ์ทางสติปัญญา เพราะเด็กเริ่มใช้ภาษา โดยแสดงออกผ่านการพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กรู้ อีกนัยหนึ่งคือ ความคิดนำมาซึ่งภาษา รูปแบบกระบวนการทางภาษาและสติปัญญา สะท้อนให้เห็นการจัดการที่มีพื้นฐาน จากความสัมพันธ์ภายในสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก (Nelson ,1974 อ้างถึงใน Owens และ JR. ,1992) นอกจากนี้ Piaget (1962 อ้างถึงใน Bochners, Price และ Jones, 1997) เน้นที่การจัดประสบการณ์ทางการเรียนรู้ภาษา และเชื่อว่าเด็กมีบทบาทตื่นตัวในการเล่น ทั้งพัฒนาการด้านสติปัญญา และการเรียนรู้ภาษา เป็นผลมาจากกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสออกไปสำรวจสิ่งต่างๆ รวมถึงเหตุการณ์และบุคคลในสภาพแวดล้อม

Huttenlocher (1974 อ้างถึงใน Steinberg, 1984) ศึกษาเด็ก 4 คน พบว่าเด็กเหล่านี้สามารถเข้าใจคำในระดับที่เหนือกว่าความสามารถในการผลิตคำ เด็กสามารถเลือกสิ่งของที่ถูกเรียกชื่อ และสามารถตอบสนองต่อคำสั่งอย่างเหมาะสม แม้ว่าเด็กจะไม่ได้ใช้คำหรือโครงสร้างประโยคในการพูดของตนเอง เด็กชายคนหนึ่งตอบสนองต่อคำสั่งอย่างเหมาะสม เช่น สั่งให้เด็กหยิบของว่า “ผ้าอ้อมของน้อง” และ “ผ้าอ้อมของหนู” “ขวดนมของน้อง” และ “ขวดนมของหนู” (น้อง หมายถึง น้องสาวของเด็กคนนี้)

Sach และ Traswell (1976 อ้างถึงใน Steinberg, 1984) พบว่า เด็กที่สามารถพูดคำเดียวได้อย่างเดียว สามารถเข้าใจโครงสร้างคำพูดที่ถูกสร้างขึ้นมากกว่า 1 คำได้ เด็กตอบสนองด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อผู้ใหญ่พูดคำใหม่ผสมเข้าไป เช่น “จุกลูกบอล” และ “ดมรถบรรทุก”

3.3 ทฤษฎีสังคมภาษาศาสตร์

รูปแบบทางสังคมภาษาศาสตร์นั้น เป็นการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นศูนย์กลางของกระบวนการทางภาษา Bruner (1975 : 3 อ้างถึงใน Owens และ JR. ,1992 : 58) กล่าวว่า การพูดออกมาเป็นพยางค์นั้น ไม่สามารถตัดสินในรูปแบบของไวยากรณ์ แต่ควรดู

ประสิทธิภาพในความสำเร็จของความมุ่งหมายของผู้พูด ดังนั้นบริบททางสังคม และการติดต่อสื่อสารนั้นจำเป็นต้องกระบวนการนำไปสู่ความหมาย ดังที่ ทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory) ได้ระบุไว้ว่าหน้าที่ในการใช้ภาษาแบ่งเป็น 2 อย่าง ได้แก่ หน้าที่ภายในบุคคล และหน้าที่ระหว่างบุคคล (Muma, 1978 อ้างถึงใน Owens และ JR. ,1992) หน้าที่การใช้ภาษาภายในบุคคล (Halliday, 1975b อ้างถึงใน Owens และ JR. ,1992) นั้นพบในการใช้ภาษาในการจัดการแก้ปัญหาและการพัฒนาความคิดรวบยอด ส่วนหน้าที่การใช้ภาษาระหว่างบุคคล คือ การติดต่อสื่อสาร หน่วยในการวิเคราะห์หน้าที่การติดต่อสื่อสาร เรียกว่า speech act ซึ่งเป็นการแสดงออกตามกฎไวยากรณ์ และกฎการใช้ภาษาที่ทำหน้าที่ชักจูงความมุ่งหมายทางความคิดของผู้พูด speech act เป็นหน่วยความคิดรวบยอดที่ใหญ่กว่าหน่วยโครงสร้างของประโยคและความหมายของประโยค ผู้ที่คิดค้น speech act คนแรกคือ John Austin ซึ่งได้แบ่ง speech act เป็น 3 ส่วน คือ ข้อความ ความมุ่งหมาย และการแปลความหมายของผู้ฟัง

เด็กเรียนรู้ที่จะพูดผ่านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ที่คุ้นเคย ทักษะทางภาษาที่เด็กได้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันที่มีการแลกเปลี่ยนกับผู้ดูแลเด็ก เริ่มตั้งแต่แรกเกิด เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่โดยผ่านการสบตา ยิ้ม ทำเสียงในลำคอและร้องไห้ เมื่อความตระหนักรู้วัตถุของเด็กเพิ่มขึ้น เด็กจะได้รับทักษะการปฏิสัมพันธ์กับทั้งวัตถุและคน คือ ใช้วัตถุเพื่อดึงดูดความสนใจ และใช้คนเพื่อให้ได้วัตถุ เมื่อทักษะนี้เพิ่มขึ้น เด็กจะเชื่อมรูปแบบการกระทำที่คุ้นเคยไปสู่กิจวัตรที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งนั่นก็คือ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังที่ Piaget (1962 อ้างถึงใน Bochner , Price และ Jones, 1997) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการผ่านประสบการณ์ที่เกิดขึ้นอีกครั้งที่เด็กพัฒนา โครงสร้างทางความคิด (schemas) เกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และผู้คน การเรียนรู้ที่จะเล่นลูกบอล เป็นตัวอย่างที่ดี ที่จะเห็นว่า โครงสร้างทางความคิดของเด็กต่อวัตถุและเหตุการณ์นั้นพัฒนา เด็กต้องการจับ ตม กลิ้ง เตะ และโยนลูกบอล เพื่อที่จะพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ “ลูกบอล” ส่วนหนึ่งของความคิดรวบยอดรวมถึงเสียงของคำ ที่ถูกใช้โดยผู้ใหญ่ที่ตนคุ้นเคย เมื่อเล่นกับลูกบอล ก็จะพูดคำว่า “กลิ้ง” “ผลัก” “เตะ” “ขึ้น” “ไป” และ “บอล” การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเมื่อเด็กเล่นกับลูกบอล กับพ่อแม่ กับเพื่อน หรือกับผู้เลี้ยงดู ก็จะมีโอกาสที่จะเลียนแบบสิ่งที่ผู้ใหญ่พูดและทำ และมีโอกาสผลัดกันเล่น การเรียนรู้ภาษาแนวนี้ เป็นการบูรณาการทางกาย สังคมและสติปัญญาของประสบการณ์ของเด็ก ในการเรียนรู้ภาษาพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่คนอื่นๆสามารถช่วยเด็กในการเรียนรู้ที่จะพูด โดยให้เวลากับพวกเขา จัดโอกาสให้เด็กได้ฟัง มอง เลียนแบบและฝึกฝนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดทักษะทางภาษา

รูปแบบทางสังคมภาษาศาสตร์ พิจารณาถึงประสิทธิภาพของการติดต่อสื่อสารในบริบทที่ใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษา การใช้ภาษาเป็นศูนย์กลาง พิจารณาจากความรู้ของผู้พูดและความรู้ในการรับรู้ของผู้ฟัง ดังนั้นบทบาทของผู้ที่เด็กติดต่อสื่อสารด้วยนั้นเป็นสิ่งสำคัญ การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ผู้ที่ดูแลเด็กให้และได้รับสิ่งซึ่งเด็กเรียนรู้กฎของการสนทนา ไม่ใช่จากการสร้างประโยค หรือความหมาย (Bruner, 1977a อ้างถึงใน Owens และ JR., 1992)

การศึกษาใน ศตวรรษที่ 20 Lusia และ Yudovich (1971 อ้างถึงใน Holzman, 1983) ได้ศึกษาเด็กฝาแฝดชายที่มีความฉลาดพอๆกัน และทั้งคู่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อย เมื่ออายุ 5 ปี เด็กทั้งสองพูดไม่คล่อง พวกเขาถูกจับแยกไปคนละโรงเรียน ผลการทดลองพบว่า ภายใน 3 เดือน การใช้ภาษาของพวกเขา เท่ากับเพื่อนคนอื่นๆ ในโรงเรียน ดังนั้นเพื่อที่จะเล่นกับผู้อื่นได้ เด็กฝาแฝดจึงต้องเรียนรู้ภาษาที่มีกฎโครงสร้างของประโยคที่ใช้ในสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาทั้ง 3 ทฤษฎี ต่างก็มีเหตุผลสนับสนุนความเชื่อของตน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กจะต้องอาศัยทั้ง 3 ทฤษฎี ประกอบกัน ดังที่ Brown (1956 : 247 อ้างถึงใน Owens และ JR., 1992 : 66) กล่าวถึงการเริ่มเรียนรู้ภาษาว่า “เป็นกระบวนการของการขัดเกลาทางสังคมและสติปัญญา” และ McLean และ Snyder-McLean (1978 อ้างถึงใน Owens และ JR., 1992: 67) สรุปไว้ว่า “โดยธรรมชาติของเนื้อหา ภาษาจะอยู่ในพัฒนาการทางสติปัญญา โดยธรรมชาติของหน้าที่ ภาษาจะถูกผลิตในพัฒนาการด้านสังคม รูปแบบของภาษานั้นจะเป็นหน้าที่ของความซับซ้อนของสิ่งเร้าและธรรมชาติและหน้าที่ของจิตวิทยาและระบบทางประสาทวิทยา” ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้น จึงต้องอาศัยทั้ง การเลียนแบบ การเสริมแรง การมีปฏิสัมพันธ์จากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก ตามแนวของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและทฤษฎีสังคมภาษาศาสตร์ นอกจากนี้ยังต้องอาศัยวุฒิภาวะทางสมอง หรือโครงสร้างภายในเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษา ตามแนวทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์

4. การเรียนรู้ภาษาจากสื่อทางภาษา

4.1 ความหมายของสื่อทางภาษา

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) สื่อ หมายถึง สิ่งที่ทำกรติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน และให้คำจำกัดความของคำว่า สื่อการศึกษา ว่า วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้เป็นสื่อในการศึกษา

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า สื่อทางภาษา คือ วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ทางภาษา

ความสำคัญของสื่อทางภาษา

การจัดการเรียนการสอน ครูควรจัดให้มีสื่อทางภาษาที่หลากหลาย ทำทลายความสนใจของเด็ก และตระหนักถึงความสำคัญของสื่อทางภาษา เพราะสื่อทางภาษานั้น ช่วยส่งเสริมให้เกิดทักษะทางภาษาในหลายๆด้าน ดังที่ Machado (1985) ได้กล่าวไว้ว่า

1. สื่อทำให้เด็กเข้าใจความเป็นจริง ภายใต้ความเข้าใจค่าและความคิด
2. การมีโอกาสได้สำรวจ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เด็กมีความเข้าใจทางความสัมพันธ์ และการบอกชื่อสิ่งของได้มากขึ้น
3. สื่อต่างๆ นั้นช่วยดึงดูดความสนใจของเด็ก และกระตุ้นให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเล่น และเสริมสร้างทักษะในการสื่อสาร
4. สื่อต่างๆ ที่เด็กรู้จักคุ้นเคย และชอบนั้น สามารถทำให้เด็กสนุกและอยากเล่นซ้ำแล้วซ้ำอีก และทำให้เด็กตัดสินใจได้ว่าจะใช้เวลานานเท่าไรในการเลือกที่จะทำงานแต่ละชิ้นด้วยตนเอง
5. สื่อหลายๆชิ้น ให้ทักษะทางภาษาและทักษะการรับรู้ แยกออกจากกัน ดังนั้นเด็กต้องได้รับการฝึกฝนและเล่นให้ประสบความสำเร็จ
6. สื่อต่างๆ สามารถช่วยทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงออกทางสร้างสรรค์

4.2 ประเภทของสื่อทางภาษา

Machado (1985) แบ่งสื่อทางภาษาเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.2.1 สื่อที่ผลิตเอง (Staff-Made Materials) สื่อที่ผลิตขึ้นเอง ที่ทำสำหรับกิจกรรมที่พัฒนาพัฒนาการทางภาษานั้นมีจำนวนมากมาย สื่อจำนวนมากถูกออกแบบอย่างสร้างสรรค์ และมีไว้สำหรับสอนภาษา สื่อเหล่านี้อาจได้รับแนวคิดมาจาก ศูนย์การเรียนรู้ที่ต่างๆ ครู สื่อที่วางขายตามท้องตลาด แหล่งหนังสือหรืองานสัมมนาเชิงปฏิบัติการของครู แต่โดยรวมแล้วสื่อที่ครูผลิตขึ้นมานั้น ต่างก็มีพื้นฐานมาจากระดับความสนใจ และพัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละช่วงอายุ

4.2.2 สื่อที่บริษัทผลิต (Commercial-Developed Materials) สื่อที่บริษัทผลิตนั้นมีมากมาย หลากหลายประเภท ที่ทำสำหรับพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กอนุบาลมีทั้งรูปภาพ หนังสือ หุ่น เกม ของเล่น และสื่อทัศนูปกรณ์ ได้แก่ แผ่นฟิล์ม สไลด์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้สื่อที่เป็นขึ้นเดี๋ยวจ้แล้ว ยังมีสื่อที่จัดเป็นชุด

ที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ชุดสื่ออาจประกอบด้วยรูปภาพ สิ่งของ เกม แผ่นชาร์ท หุ่น และสื่อทัศนูปกรณ์

4.3 ความหมายและความสำคัญของหนังสือภาพ

ความหมายของหนังสือภาพ

Cianciolo (1973 : 64) ได้อธิบายว่า “หนังสือภาพนับเป็นผลงานที่เกิดจาก ศิลปะการเขียนภาพ และคำบรรยาย ทั้งนี้เนื้อหาสาระจะสมบูรณ์และดึงดูดความสนใจได้มากขึ้น จากภาพประกอบในเล่มนั้น.....”

MacCann และ Richard (1973) ได้ให้ความหมายของหนังสือภาพไว้ว่า เป็น หนังสือที่มีการเขียนอธิบายเรื่องอย่างสั้นๆ และโครงเรื่องหรือเนื้อหา ถูกแสดงออกผ่านรูปภาพ เกือบจะทุกภาพ ความคิดถูกส่งไปถึงผู้อ่านทางสายตาเท่ากับทางภาษาและประกอบด้วยคำที่ น้อยกว่าภาพ

Huck และ Kuhn (1968) ให้คำจำกัดความ หนังสือภาพว่า หนังสือภาพเป็น หนังสือที่มีภาพอันจะแบ่งแยกออกจากคำบรรยายไม่ได้ ทั้งภาพและคำบรรยายนั้นหลอมเป็นอัน หนึ่งอันเดียวกัน เพื่อผู้อ่านเข้าใจได้ ต่างจากหนังสือประกอบภาพ (Illustrated Book) ซึ่งมี รูปภาพเป็นส่วนประกอบเนื้อหาเท่านั้น ถึงแม้ว่าภาพจะเสริมการแปลความหมาย แต่ไม่ใช่สิ่ง จำเป็นในการเข้าใจเนื้อหาของหนังสือนั้นเหมือนหนังสือภาพ

Glazer (1991) ให้ความจำกัดความของหนังสือภาพไว้ว่า หนังสือภาพเป็น หนังสือที่ประกอบไปด้วยการเชื่อมโยงระหว่างรูปภาพและการบรรยาย ซึ่งบูรณาการเป็นหนึ่งเดียว นำมาซึ่งงานที่สมบูรณ์ เนื้อหาและภาพนั้นทำงานไปพร้อมๆกันในการสื่อความหมาย ให้ข้อมูล และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ต่างๆ โดยการใช้สีที่มีความเหมาะสม

จากคำนิยามที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า หนังสือภาพ หมายถึง หนังสือที่ ประกอบไปด้วยภาพและคำบรรยาย ซึ่งภาพและคำบรรยายต่างก็สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ อย่างสมบูรณ์ และมีลักษณะเด่นที่ภาพ เพราะภาพที่ประกอบนั้นสามารถสื่อความหมายได้ด้วย ตัวมันเอง โดยที่ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องอ่านคำบรรยาย ก็สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องจากภาพได้

ความสำคัญของหนังสือภาพ

การเล่านิทาน เด็กจะพัฒนา และเพิ่มความสนุกสนานกับภาษา ถ้าเป็นหนังสือภาพที่ดี เด็กจะตั้งใจฟัง ภาพความคิดจะถูกก่อร่างสร้างตัวขึ้น ดังที่ ทาดาชิ มัตซุอิ (2537) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือภาพ ไว้ว่า

1. หนังสือภาพเพื่อเด็ก คือ คลังภาษา การเรียนรู้ในชีวิตประจำวันนั้น ถ้อยคำที่ใช้จำกัดอยู่เฉพาะสิ่งที่มองเห็นรอบตัว ภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาพื้นๆ ธรรมดา มิใช่สำนวนโวหารที่มีความลุ่มลึก เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งได้จากหนังสือภาพดีๆ เด็กจะจดจำภาษาอันสละสลวยของกวี สำนวนดีๆของนักประพันธ์ รวมทั้งภาษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ของนักวิชาการ โดยผ่านหนังสือภาพที่พ่อแม่และครูอ่านให้ฟัง

2. ภาษาของหนังสือภาพเพื่อเด็ก คือ สายใยผูกพันระหว่างพ่อแม่ลูก พ่อหรือแม่เป็นผู้เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ ด้วยเสียงของตนเองให้ลูกฟัง โดยใช้ภาษาที่ดี เวลาเล่า ความรู้สึกของพ่อแม่ผู้เล่า จะผ่านไปสู่อะไรก็ตาม ถ้าผู้เล่ารู้สึกตื่นเต้น มีอารมณ์ร่วมกับเรื่องที่กำลังอ่าน ลูกก็จะมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน

3. หนังสือภาพช่วยวางพื้นฐานการศึกษาของเด็ก การที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟัง ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาและสำนวนที่ดีจากหนังสือภาพ ด้วยเสียงอันเปี่ยมไปด้วยความรักของพ่อแม่และในขณะที่เดียวกันทำให้เด็กได้สัมผัสกับสัมผัสอันอบอุ่นระหว่างพ่อแม่ลูกด้วย ความแตกฉานทางภาษาและความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาในโรงเรียน เด็กต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน จึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้น เด็กต้องรู้จักฟังและมีพลังในการรับรู้โดยผ่านทางภาษาที่ครูสอน พื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก คือ ความแตกฉานทางภาษาและความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หนังสือภาพจึงเป็นสื่อกลางที่ดีสำหรับวางพื้นฐานอันสำคัญยิ่งนี้ให้แก่ลูกน้อย

Williams (1971) ได้กล่าวว่า หนังสือทำให้สติปัญญาของเด็กเจริญเติบโต เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. หนังสือกระตุ้นให้เด็กสัมผัส มองและฟัง ประสาทสัมผัสทั้ง 3 นี้ เป็นวิธีที่ทำให้เราเรียนรู้สิ่งต่างๆ หนังสือจะช่วยทำให้ช่วงความสนใจของเด็กนานขึ้น และจะนำไปสู่การเรียนรู้ทุกสิ่ง

2. หนังสือทำให้เด็กรู้จักสนใจและสังเกตสิ่งต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติของเด็กที่มีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว เช่น เด็กเล็กอาจจะตะโกนและชี้ไปที่รูปภาพหรือตัวอักษรที่เด็กรู้สึกคุ้นเคยกับมัน

3. หนังสือทำให้เด็กรู้จักคำมากมาย และคำเหล่านี้ก็เป็นเครื่องมือหลักในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในสังคม ยิ่งเด็กรู้คำมากเท่าไร เด็กก็จะยิ่งเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูดกับเขามากขึ้นเท่านั้น และจะเป็นการง่ายสำหรับเด็กในการแสดงออกทั้งทางการพูดและการเขียนด้วยเช่นกัน
4. เมื่อเด็กเรียนรู้ที่จะอ่าน หนังสือทำให้ขอบเขตการสื่อสารของเด็กยาวมากขึ้น จากเดิมที่สนทนากันในครอบครัวของตนหรือกับครูที่โรงเรียน
5. ทำให้เกิดจินตนาการ เมื่อเด็กคุ้นเคยกับคำและความมุ่งหมายของเรื่อง เด็กพบว่ามันสามารถจัดการใหม่ เพื่อสนองความพึงพอใจส่วนตัวของตัวเอง บางทีมีการนำของเล่นมาเล่นบทบาทสมมุติ หรือเมื่อเด็กอ่านเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ ตัวเขาเองก็จะกลายเป็นวีรบุรุษผู้นั้น
6. ทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง เมื่อตอนเป็นเด็ก ทุกคนต้องเผชิญต่อความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง อาจมีความรู้สึกเครียด ความไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ความเกลียด การดื้อรั้น การทำลาย หรือรู้สึกทั้งหมด เนื้อเรื่องในหนังสือช่วยให้เด็กเข้าใจ แม้จะเป็นก่อนช่วงที่ความมีเหตุผลจะเกิดขึ้น แต่ก็ทำให้เด็กเรียนรู้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกเดียวกับตน เช่น กลัวเหมือนกัน กังวลเหมือนกัน และจะช่วยให้เด็กรู้พลังของความคิดและสามารถต่อสู้และเอาชนะความเลวร้ายได้
7. หนังสือทำให้เด็กรู้สึกมีคุณค่า หนังสือทำให้เด็กรู้จักชื่นชม หรือปฏิเสธสิ่งต่างๆ และทำให้ค่อยๆ พัฒนาทุกสิ่งที่เป็นคุณธรรมความดี

4.4 ประเภทของหนังสือภาพ

สิ่งที่สำคัญเท่าเทียมกับหลักการเลือกหนังสือภาพ คือ การตระหนักถึงรูปแบบที่แตกต่างกันของหนังสือภาพ ซึ่ง Jalongo (1992) แบ่งหนังสือภาพออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ได้ดังนี้

- 1) หนังสือภาพรูปแบบดั้งเดิม
  - 1.1) เพลงกล่อมเด็ก (Nursery Rhymes) มีลักษณะสั้น เป็นร้อยกรองที่ผู้ใหญ่ท่องให้เด็กฟัง
  - 1.2) นิทานพื้นบ้าน (Folk Tales) เป็นเรื่องที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและแตกต่างกันออกไป
  - 1.3) เทพนิยาย (Fairy Tales) เป็นเรื่องที่มีความแปลกประหลาด อัจฉกรรย์มากที่ตกทอดมาหลายยุคสมัย ลักษณะแก่นเรื่องที่มีความคุ้นเคย เช่น การทดลองอย่างยากลำบากที่จะไปสู่จุดหมาย และพยายามกลับบ้าน (Campbell, 1949 อ้างถึงใน Jalongo, 1992) ความดุร้ายและการหลอกลวงของอสูรสิ่งของที่วิเศษ ความดีชนะความชั่วร้าย (Bettelheim, 1976 อ้างถึงใน Jalongo, 1992)

2) รูปแบบอื่นๆของหนังสือภาพ

2.1) หนังสือสำหรับทารกและเด็กเตาะแตะ เป็นหนังสือที่มีตัวหนังสือน้อย ส่วนใหญ่คำจะมีลักษณะเป็นการบอกชื่อรูปภาพ คำโครงเรื่องมักจะเป็นเหตุการณ์เดียวที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ประจำวันของเด็ก เช่น การแต่งตัว (Watanabe,1980-1982 อ้างถึงใน Jalongo,1992) หรือการอาบน้ำ (Hughes, 1985 อ้างถึงใน Jalongo, 1992) ผู้เขียนและผู้วาดภาพประกอบมักจะสร้างเป็นหนังสือชุด3-4เล่มสำหรับทารกและเด็กเตาะแตะ(Burningham,1976 อ้างถึงใน Jalongo, 1992) หนังสือที่มีความทนทานจะเหมาะสมที่สุดบางที่จะเรียกหนังสือประเภทนี้ว่า board books เพราะหน้าของหนังสือทำมาจากกระดาษแข็งที่เด็กสามารถจับได้ง่าย

2.2) หนังสือที่ต้องมีส่วนร่วม (Participation Books) เป็นลักษณะให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางกายโดยตรงกับหนังสือ บางเล่มจะมีพื้นผิวที่แตกต่างกันออกไป สำหรับให้เด็กสัมผัส หรือเปิด ปิดได้

2.3) หนังสือแนวคิด (Concept Books) หนังสือประเภทนี้จะสอนความคิดพื้นฐานอย่างเดียว เช่น เรื่องสี รูปทรง ตัวอักษร ตัวเลข หรือสิ่งที่มีความหมายตรงข้ามกัน

2.4) หนังสือให้ข้อมูล (Information Books) Roberts (1984 อ้างถึงใน Jalongo,1992) กล่าวถึงหนังสือที่ให้ข้อมูลว่า เหมือนบทความในหนังสือ National Geographic หนังสือประเภทนี้ เป็นเรื่องราวที่เป็นความจริง เกี่ยวกับโลกและสิ่งมีชีวิต

2.5) หนังสือภาพ (Picture Story Books) หนังสือที่มีเนื้อหาและภาพประกอบ และจะเข้าใจเรื่องได้โดยไม่ดูภาพ แต่ภาพก็ต้องเอื้อให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้

2.6) หนังสือที่มีภาพประกอบ (Illustrated Story Books) เมื่อตัวหนังสือมีความยาว ก็สามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องดูภาพ รูปภาพน้อยเหมาะกับคนอ่านที่โตแล้ว หรือเหมาะกับการอ่านออกเสียง ตัวอย่างที่ดีของหนังสือประเภทนี้ ได้แก่ เรื่อง Charlotte's Web

3) หนังสือสำหรับผู้เริ่มอ่าน

3.1) หนังสือที่ทำนายได้ (Predictable Books) ถูกสร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนเด็กในการเดาทางวิชาการ เกี่ยวกับข้อความจะพูดถึงอะไรต่อไป เช่น บทร้อยกรอง การซ้ำคำ และลำดับเหตุการณ์ที่คุ้นเคย เช่น วันในหนึ่งอาทิตย์ ตัวเลข กระตุ้นให้เด็กสนใจและสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เป็นการสะสมของเรื่อง มีการซ้ำ ทวนคำหรือวลีจากหน้าที่แล้ว

3.2) หนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) หนังสือเล่มใหญ่จะเป็นหนังสือภาพที่มีขนาดใหญ่กว่าหนังสือภาพทั่วไป ขนาดส่วนใหญ่จะมีขนาด 24 × 36 นิ้ว เด็กสามารถเห็นทั้งเนื้อหา และรูปภาพแม้แต่ในกลุ่มใหญ่ หนังสือเล่มใหญ่หลายเล่มมักจะเป็นหนังสือที่คาดการณ์ได้ ซึ่งทำให้เด็กที่เพิ่งหัดอ่าน ได้ฝึกฝนทักษะการอ่าน

3.3) หนังสืออ่านง่าย (Easy Readers) เป็นหนังสือที่มีคำศัพท์ต่างๆ ออกแบบเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เริ่มหัดอ่าน

3.4) หนังสือที่ไม่มีตัวอักษร (Wordless Books) มีลักษณะไม่มีตัวอักษรเลย ดังนั้นการเข้าใจเรื่องขึ้นอยู่กับรูปภาพทั้งหมด หนังสือแบบนี้มีประโยชน์ต่อผู้ที่เริ่มหัดอ่านมาก เพราะมีรูปภาพตามลำดับขั้นตอนที่เด็กสามารถเล่าหรือพูด ให้เขียน หรือเขียนเรื่องราวได้

4) บทกวีและเพลง

4.1) บทกวีและเนื้อเรื่องเล่าในรูปแบบร้อยกรอง (Poetry & Stories Told in Verse) เป็นบทกวีเดี่ยวๆ ที่มีภาพประกอบ

4.2) หนังสือภาพเพลง (Song Picture Books) มีรูปแบบเป็นเพลง มีรูปภาพประกอบ เช่น เรื่อง Old MacDonald Had a Farm

4.3) ชุดบทกวีและเพลง (Poetry and Song Collections) นอกจากจะมีบทกวีและเพลงเดี่ยวๆแล้วยังมีชุดบทกวีและเพลงด้วย เช่น The Diane Good Book of American Folk Tales and Songs

4.5 หลักการเลือกหนังสือภาพสำหรับเด็กอนุบาล

รูปแบบของหนังสือภาพนั้นตั้งอยู่บนรูปภาพเป็นหลัก ในการเลือกหนังสือภาพให้กับเด็กนั้น ถือเป็นงานที่บรรจงด้วยความห่วงใย จินตนาการและความใส่ใจในรายละเอียด Matulka (1999) จึงได้สรุปหลักการเลือกหนังสือภาพไว้ดังนี้

1) องค์ประกอบของเนื้อเรื่อง

1.1) แก่นของเรื่องควรเป็นไปตามธรรมชาติ และไม่บีบบังคับผู้อ่าน

1.2) เนื้อเรื่องควรมีเหตุผลในการลำดับเหตุการณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านอยาก

ติดตามอ่านต่อไป

1.3) ตัวละครควรมีความน่าเชื่อถือ และเหมือนจริง แม้ว่าจะเป็นเทพนิยายหรือเรื่องเกี่ยวกับสิ่งมหัศจรรย์

1.4) บทสนทนาระหว่างตัวละครควรเป็นธรรมชาติ และใช้อย่างระมัดระวัง การพรรณนาเนื้อเรื่อง และบทสนทนาควรมีความสอดคล้องกัน เหมือนเนื้อเรื่องกับรูปภาพ

2) รูปร่างลักษณะทางกายภาพ

2.1) กระดาษควรมีคุณภาพดี

2.2) การเย็บเล่มควรแน่นหนา

2.3) ถ้าหนังสือมีรูปแบบที่มีลูกเล่น เช่น เปิด-ปิดได้ ควรมีความคงทน

3) องค์ประกอบของการออกแบบ

- 3.1) กระดาษปิดทาบข้างในปกหนังสือ หน้าปกหนังสือ และปกหลัง ควรมีความสอดคล้องประสานกันกับรูปภาพในหนังสือ
- 3.2) การวางตัวหนังสือมีความสำคัญมาก
- 3.3) การมีช่องว่างสีขาว มีความสำคัญในการออกแบบ เท่าๆกับการวางภาพและตัวหนังสือ
- 3.4) มีที่ว่างในการวางภาพในแต่ละหน้า หลีกเลี่ยงการวางตัวหนังสือเยอะจนเกินไป
- 3.5) การวางรูปภาพและตัวหนังสือ ควรมีปฏิสัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
- 3.6) รูปร่าง ลักษณะของตัวพิมพ์ และขนาดของตัวอักษร มีความสำคัญมากในการสร้างอารมณ์ของเรื่อง
- 3.7) ถ้าลักษณะของหนังสือมีลักษณะพิเศษ เช่น เป็นแบบ เปิดดูขึ้นมา (pop-up) จะทำให้ได้ความรู้สึกสนุกและมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น

4) ลักษณะของรูปภาพประกอบ

- 4.1) รูปภาพควรสะท้อนให้เห็นอารมณ์ของหนังสือ และเห็นถึงความชัดเจนของเนื้อเรื่อง
- 4.2) ตัวพิมพ์ เช่น รูปร่างลักษณะและขนาดของตัวพิมพ์ ควรมีความเหมาะสมกับรูปภาพในหนังสือ
- 4.3) รูปแบบของภาพนั้น เป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จของหนังสือ
- 4.4) ประเด็นทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและประเพณีนั้นมีความสำคัญมาก ตัวละครควรพรรณนาด้วยความหวังโย และละเอียดอ่อน และหลีกเลี่ยงการพิมพ์แบบเดียวกันหมดทั้งเรื่อง

4.6 หลักการและกระบวนการใช้หนังสือภาพ

การเล่านิทานให้เด็กฟัง เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นเทคนิคในการเล่าจึงต้องมีการวางแผนอย่างระมัดระวัง และได้รับการประเมินอย่างสม่ำเสมอ (Machado, 1999) MacCan และ Richard (1973) เห็นพ้องกันว่า เรื่องราวและภาพในหนังสือภาพสามารถทำให้การศึกษาของเด็กในช่วงแรกๆ นั้นเข้มข้นและเป็นไปในทางที่ดีได้ หนังสือสื่อถึงความสวยงามของภาษา และการแสดงภาพในหนังสือสื่อถึงบุคลิกลักษณะของมนุษย์ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและสิ่งมหัศจรรย์ของธรรมชาติ หนังสือภาพสามารถส่งผลต่อรูปแบบพัฒนาการทุกด้านของเด็ก และการ

ใช้หนังสือภาพเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็ก เรียนรู้คำใหม่ๆ ในบริบทที่มีความหมาย และเปิดโอกาสให้เด็กถามและค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง (Jalongo, 1992) การที่จะใช้หนังสือภาพให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงต้องอาศัยหลักการและกระบวนการใช้หนังสือภาพ ที่ Williams (1971) เสนอไว้ดังต่อไปนี้

1) นำเสนอรูปภาพ โดยค่อยๆ เคลื่อนจากทางซ้ายมือไปทางขวามือ และอธิบายรูปภาพว่ามันคืออะไร ซึ่งให้ชัดเจน อาจต้องนำเสนอรูปภาพหลายๆ ครั้ง แล้ววันหนึ่งเด็กอาจจะเริ่มที่สิ่งของที่เขารัก และสนใจที่อยู่นอกหนังสือ จากนั้นเด็กจะชี้ไปที่รูปในหนังสือและพูดว่า “หมา” “รถ” ครูก็จะรู้ว่า ครูได้เปิดโอกาสการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจ และเกิดการค้นพบสิ่งใหม่ๆ

2) พยายามให้กำลังใจเด็ก โดยการให้เด็กได้สัมผัสกับสิ่งที่ครูนำมาให้ดู หรือสิ่งที่เขาเข้าใจ เช่น ให้เด็กจับหัวสุนัข หรือใช้นิ้วลากตามรอยเส้นของวัตถุ วิธีนี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ โดยนำความรู้สึกจากการสัมผัส เชื่อมโยงสู่การมองเห็น

3) เมื่อเด็กสามารถเข้าใจ และสนุกไปกับรูปภาพที่เด็กคุ้นเคย มันก็จะง่ายสำหรับการนำไปสู่ขั้นต่อไป คือ การแนะนำให้เด็กรู้จักกับสิ่งที่เด็กไม่คุ้นเคย พร้อมให้กำลังใจให้เด็กมองภาพที่ไม่คุ้นเคย และพูดชื่อรูปนั้น

4) ในที่สุด เด็กก็จะสามารถรับรู้รูปร่าง และเข้าใจรูปภาพ หนังสือเริ่มขยายประสบการณ์ของเด็กอย่างต่อเนื่อง หนังสือสามารถทำให้เด็กรู้จักสิ่งของหลายๆ อย่าง รวมทั้งฉากและความคิด ที่เด็กไม่เคยรู้จักมาก่อน

นอกจากนี้ Cochram – Smith (1984 อ้างถึงใน Jalongo, 1992) ยังได้กล่าวไว้ว่า ก่อนที่จะเล่าเรื่องจากหนังสือใดๆ ให้เด็กฟัง ผู้ใหญ่ควรจะทำความคุ้นเคยกับเรื่องที่จะเล่าก่อน และควรอ่านให้คล่องตลอดทั้งเรื่องก่อน หลังจากการเตรียมการขั้นต้นแล้ว การนำเสนอให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้เล่า ทั้ง 4 บทบาท ดังนี้

1) ผู้ทำการปรองดอง (Informer/Mediator) ผู้ใหญ่ทำการ “ต่อรองความหมาย” ของเรื่องกับเด็ก โดยการให้ความเห็นสั้นๆ ที่ให้เด็กรู้ว่าหนังสือเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของเด็กอย่างไร เช่น “ดูสิ เขามีน้องชายเล็กๆ เหมือนหนูเลย” หรือนำประสบการณ์ของเด็กมาเชื่อมโยงกับหมีในเรื่อง เช่น “ยังจำตอนที่เราไปสวนสัตว์ได้ไหม”

2) ผู้ร่วมตอบสนอง (Co- Respondent) ในบทบาทนี้ ผู้ใหญ่แบ่งปันการตอบสนอง และเชื้อเชิญให้เด็กตอบสนองกลับ (Roser และ Martinez, 1985 อ้างถึงใน Jalongo, 1992) เช่น “ฉันสงสัยว่าอะไรจะเกิดขึ้นหลังจากนี้”

3) ผู้ดูแล (Monitor) เด็กเล็กต้องการได้ยินเรื่องเดิมซ้ำหลายๆ ครั้ง ก่อนที่เขาจะเข้าใจ ในบทบาทนี้ผู้ใหญ่ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราว และให้ข้อมูลเมื่อเด็กต้องการ เช่น พูดว่า

“มันเหมือนแม่มดดี ที่รู้เวทมนต์บางอย่างด้วย”

4) ผู้สั่ง หรือบัญชา (Director) เมื่อผู้ใหญ่ถูกทักทำให้เป็นผู้นำ โดยการเป็นผู้เล่าเรื่อง ดำเนินเรื่อง และสรุปเรื่อง

บุบผา เรื่องรอง (2526) ทดลองใช้นิทานประกอบภาพและกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อสอนความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัยความตรงต่อเวลาและความกตัญญูตเวที กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นประถมปีที่ 3 จำนวน 80 คน ผลการทดลองพบว่า การเล่านิทานประกอบภาพ กับกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ ทำให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดทางจริยธรรมสูงขึ้น โดยที่วิธีการทั้งสองให้ผลไม่ต่างกัน

Moe (1989) ได้ทดลองโปรแกรมที่จะเพิ่มการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กให้เพิ่มขึ้น โดยการทดลองใช้หนังสือภาพมากกว่า 150 เล่ม กับเด็ก พบว่า หนังสือภาพช่วยทำให้การเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กเพิ่มขึ้น

5. การวัดความสามารถทางภาษา

การเรียนรู้ภาษาประกอบด้วย การรับรู้ภาษา (Receptive Language) และการแสดงออกทางภาษา (Expressive Language) การวัดความสามารถทางภาษาจึงต้องทำทั้งสองกรณี แต่ส่วนใหญ่เมื่อพูดถึงการวัดความสามารถทางภาษา เรามักนึกถึงการแสดงออกทางภาษา เช่น การพูด การเขียน และการใช้ท่าทาง ในการวัดความสามารถทางภาษามักดูถึงการใช้ภาษา ทั้งโดยการพูด และการเขียนเป็นสำคัญ ส่วนการใช้ท่าทางมักเป็นเพียงการประกอบคำอธิบาย ซึ่งสามารถวัดได้ดังนี้ (ศรียา และประภัสร์ นิยมธรรม , 2540)

1. การนับจำนวนคำ

วิธีวัดการแสดงออกทางภาษาวิธีหนึ่งคือ การนับจำนวนคำที่พูด หรือเขียนในช่วงเวลาที่กำหนดให้ แล้วนับคำพูด หรือข้อเขียนนั้นมานับจำนวนคำ จำนวนประโยค และจำนวนคำต่อประโยคที่ใช้ในการพูดหรือเขียนนั้น Myklebust (1971) ได้เปรียบเทียบโดยการนับจำนวนคำจากข้อเขียนของเด็กปกติและเด็กหูหนวก พบว่า เด็กปกติจะเขียนเรื่องได้ยาวกว่าเด็กหูหนวกในทุกระดับอายุ ยกเว้นเมื่ออายุ 7 ขวบ การที่เด็กในวัย 7 ขวบ มีผลการแสดงออกทางภาษาพอๆกัน อาจเป็นเพราะเป็นระยะที่เด็กทั้งสองกลุ่มต่างก็เพิ่งจะเริ่มฝึกหัดภาษาเขียน แต่เด็กปกติจะเรียนรู้และมีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และเรียนรู้ได้ดีกว่าเด็กหูหนวก

สำหรับในประเทศไทย ผลการสำรวจของนิสิตประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ (การสอนคนหูตึง) เมื่อปี 2517 ปรากฏทำนองเดียวกันกับผลงานวิจัยข้างต้น คือ เมื่อพิจารณาถ้อยคำต่างๆที่เด็กมาใช้ในการเล่าเรื่องจากภาพ พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ) ใช้ค่าน้อยกว่าเด็กปกติ (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร) ในทุกระดับอายุ (ศรียา และประภัสร์ นิยมธรรม, 2540)

2. การนับจำนวนประโยค

การนับจำนวนประโยคที่ใช้ในการเล่าเรื่องหรือเขียนเรียงความ จากผลการทดลองที่ทำกับเด็กปกติ พบว่า จำนวนคำและจำนวนประโยคที่เด็กใช้มีค่าสหสัมพันธ์สูง เด็กที่เขียนเรื่องยาวก็ใช้ประโยคมาก และจำนวนคำมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเด็กหูหนวกและเด็กปกติ พบว่า เด็กปกติมีอัตราการเจริญมากที่สุดในช่วงอายุ 7 ปีและ 9 ปี แต่สำหรับเด็กหูหนวกแล้ว ไม่มีความแตกต่างที่เด่นชัดสำหรับเด็กวัยนี้ ในแง่ของจำนวนประโยคที่เขียนจากการวัด โดยคิดจำนวนประโยค พบว่า เด็กปกติจะแสดงลักษณะการเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในช่วงอายุก่อน 9 ปี และหลังจากนั้นจะเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ซึ่งจำนวนคำต่อประโยค ความยาวของประโยคที่แสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะ เมื่ออายุเพิ่มขึ้น เด็กก็ได้เขียนเพิ่มขึ้น หากแต่ใช้ประโยคยาวขึ้น ส่วนเด็กหูหนวกนั้นมีความเจริญเติบโตที่แสดงให้เห็นเล็กน้อยจนถึง 9 ปี จึงมีการเติบโตก้าวหน้าให้เห็นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในช่วง 9-13 ปี แต่หลังจากนั้นจะไม่มีerk้าวหน้าอีก

3. จำนวนคำต่อประโยค

ความยาวของประโยคเป็นการวัดความคล่องในการใช้ภาษาได้อย่างดี ไม่ว่าจะในภาษาพูดหรือเขียน Templin, Davis และ McCarthy ได้แสดงผลจากการศึกษาค้นคว้าถึงพัฒนาการของการพูด โดยดูจากความยาวของประโยคที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในภาษาเขียนก็เช่นกัน Stormzand และ O'Shea ได้แสดงผลที่น่าสนใจจากการวิเคราะห์ความยาวของประโยคโดยเฉลี่ยของคนทั่วไป และของนักวิชาชีพ (Professional workers) ความยาวของประโยคนี้นี้ยังใช้เป็นเครื่องวัดความสลับซับซ้อนได้อีกด้วย

4. ความคล่องและการยืดหยุ่นของการใช้ภาษา

ความคล่องและการยืดหยุ่นของการใช้ภาษา เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจ ประเมินพัฒนาการทางภาษาได้ ถ้อยคำที่เด็กเลือกใช้ไม่ว่าในการพูดหรือการเขียน จะแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการใช้ภาษา โดยทั่วไปแล้วจะพบว่า เด็กหูหนวกมักใช้คำหรือวลีซ้ำๆกันมากกว่าเด็กปกติ อาจเป็นเพราะเด็กมีจำนวนคำศัพท์ที่จำกัด และในการสอนคำและความหมายของคำแก่เด็กประเภทนี้ ครูก็มักสอนเท่าที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน ศัพท์แสดง มุขตลก ความเปรียบเทียบต่างๆ มักถูกตัดทิ้งไป เพราะเข้าใจยาก วิธีวัดความคล่องและการยืดหยุ่นของการใช้

ภาษา ทำได้โดยหาค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนคำที่ไม่ซ้ำกันกับจำนวนคำที่ใช้ทั้งหมด ค่าเฉลี่ยยิ่งมาก ก็ยิ่งมีความคล่องและการยืดหยุ่นในการใช้ภาษามาก

5. ความถูกต้องของการใช้ภาษา

ทุกภาษาต่างก็มีลักษณะต่างกันไปในด้านโครงสร้างของภาษา จากการศึกษาของ เทมพลิน พบว่า ภาษาพูดและสติปัญญามีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด ภาษาเขียนจะถึงวุฒิภาวะภายหลังที่เด็กสามารถอ่านออก และเรียนรู้เรื่องการเขียนแล้ว ทั้งนี้พบว่าโดยเฉลี่ยจะพบเมื่อเด็กอายุ 11 ปี หรือเมื่อเด็กเรียนอยู่ในเกรด 4 เกรด 5

Thompson (ศรียา และประภัสร์ นิยมธรรม, 2540 : 112) ศึกษาชนิดของความผิดพลาดโดยคิดเป็นร้อยละ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เด็กอนุบาลในระดับอายุ 9 11 13 และ 15 ปี พบว่า เด็กพวกนี้มักทำผิดในเรื่องการใช้วลี หรือประโยคที่ไม่สมบูรณ์ เช่น ใช้คำฟุ่มเฟือยมากเกินไป (addition) ใช้คำตกหล่น (omission) เอาคำอื่นมาแทน (substitution) และเรียงลำดับคำ (word order) ผิดพลาด เป็นต้น ความผิดพลาดเหล่านี้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเด็กปกติ จะพบว่า เด็กอนุบาลมีความผิดพลาดมากกว่า ส่วนเด็กปกติ จะมีความผิดพลาดในการใช้ภาษาน้อยลง แต่เด็กอนุบาลยังคงมีความผิดพลาดเหล่านี้ให้เห็นได้ชัด เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้ภาษาของเด็กปกติกับเด็กอนุบาลก็พบว่า เด็กอนุบาลมักใช้วลีหรือประโยคที่ไม่สมบูรณ์บ่อย และมากกว่าเด็กปกติ วลีดังกล่าวมักประกอบด้วยรูปลักษณะของประโยคอย่างง่าย ๆ ที่มีคำนามเป็นส่วนใหญ่ เช่น ฉันเห็นไก่ ฉันเห็นดอกไม้ เป็นต้น เด็กปกติมักเลิกใช้วลีชนิดนี้หลัง 9 ปี ไปแล้ว แต่เด็กอนุบาลยังคงใช้อยู่จนกระทั่งอายุ 15 ปี และความผิดพลาดที่พบประการแรก คือ การพูดตกๆ หล่นๆ เด็กปกติ มักจะมีความผิดพลาดแบบนี้ในตอนวัยต้นๆ เมื่อเริ่มหัดเขียนเท่านั้น โดยมากในช่วงอายุก่อน 9 ปีและจะลดลงในระยะ 11-15 ปี ความผิดพลาดประการที่ 2 คือการเอาคำอื่นมาแทนคำที่ควรใช้ การหาคำมาแทนนี้มีทั้งการนำเอาคำไม่ถูกต้องมาแทน เช่น ขวด 2 ตัว ประมาณ 50-60% ของเด็กอนุบาลมักทำผิดแบบนี้ ประการที่ 3 คือ ความผิดที่เติมคำ หรือพยางค์เพิ่มเข้ามาจนฟุ่มเฟือย และไม่ถูกต้อง กล่าวคือมักเอาคำหรือพยางค์ที่ไม่จำเป็นมาพูด พบว่าเด็กปกติมีความผิดด้านนี้มากกว่าเด็กอนุบาลในช่วง 7-9 ปี และโดยปกติแล้วเด็กธรรมดา จะทำผิดแบบนี้มากกว่าแบบอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออายุประมาณ 9 ปี แล้วจะลดลงภายหลังอายุ 11 ปี ประการที่ 4 คือ การเรียงลำดับคำผิดพลาด ความผิดชนิดนี้เกิดจากการเรียงลำดับคำในประโยคผิดที่ โดยไม่เกี่ยวกับการใช้คำมากไปหรือน้อยไป หรือเลือกคำมาใช้ไม่ถูก ยกเว้นในช่วงอายุ 7 ปี ซึ่งเป็นระยะเริ่มเรียนเขียนแล้ว เด็กปกติมักไม่ค่อยทำผิดแบบนี้

แนวคิด ทฤษฎี หลักการและความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา

1. ความหมายของประโยค

สมชาย ลำดวน (2526) กล่าวว่า ประโยค หมายถึง ถ้อยคำต่างๆนั้น เมื่อนำมารวมกันแล้วเกิดความหมายที่สมบูรณ์ขึ้นมา ข้อความเหล่านั้นอาจมีลักษณะต่างๆกัน ในแต่ละประโยค จะประกอบด้วยคำนามและ กริยา อย่างละ 1 คำ เป็นอย่างน้อย มีเนื้อความประโยคละ 1 อย่าง จึงเรียกประโยคทั้งหมดนี้ว่า ประโยคความเดียว ประโยคความเดียวนั้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือภาคประธาน และภาคแสดง ภาคประธาน คือส่วนที่ผู้พูดกล่าวอ้างขึ้นมาก่อน ภาคนี้โดยมากจะเป็นคำนามหรือสรรพนามเป็นส่วนใหญ่ ส่วนภาคแสดง หมายถึงคำที่แสดงอาการของภาคประธานให้ได้ความครบ ภาคแสดงจะวางอยู่ต่อจากภาคประธาน ประกอบด้วยคำกริยาและส่วนขยาย คำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมและส่วนขยายอีกส่วนหนึ่ง

กำชัย ทองหล่อ (2533) กล่าวว่า ประโยค หมายถึง กลุ่มคำที่มีความเกี่ยวข้องกัน เป็นระเบียบ และมีเนื้อความครบสมบูรณ์ โดยปกติประโยค จะต้องมียุทธประธาน และบทกริยา เป็นหลักสำคัญ

พระวรวงศ์วิสิฐ (2534) ประโยค หมายถึง ถ้อยคำเรียบเรียงเป็นความได้ความเด่นชัดว่าใคร ทำอะไร ประโยคต้องพร้อมด้วยส่วนผู้ทำ หรือประธาน และกริยา บางประโยคก็ต้องมีส่วนผู้ถูกทำหรือกรรมด้วย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ประโยค หมายถึง คำพูดหรือข้อความที่ได้ความบริบูรณ์ตอนหนึ่งๆ เช่น ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544) ประโยค หมายถึง ถ้อยคำที่มีเนื้อความครบบริบูรณ์ ประโยคหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาค ดังนี้ ภาคประธาน มักเป็นคำนามหรือสรรพนามเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทราบว่าเป็นใคร หรืออะไรเท่านั้น ภาคแสดง คำที่แสดงอาการของภาคประธาน ข้อความใดๆ ถ้ามีความหมายครบ 2 ภาคบริบูรณ์เช่นนี้ แล้วก็ได้ชื่อว่าเป็น ประโยค

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น ประโยค หมายถึง ถ้อยคำที่นำมาเรียงต่อกัน ได้ใจความสมบูรณ์ ประกอบด้วย ภาคประธาน ซึ่งเป็นผู้กระทำ รู้ว่าใคร และอะไร เป็นผู้ทำ และภาคแสดง คือ กริยาที่แสดงอาการของผู้กระทำ หรือส่วนขยายทำให้ได้ใจความสมบูรณ์มากขึ้นหรือกรรม ซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำ และส่วนขยายที่ช่วยให้ข้อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. พัฒนาการการสร้างประโยค

พัฒนาการการสร้างประโยคของเด็กนั้น Hurlock (1964) ได้เสนอว่า การเชื่อมคำให้เป็นประโยค ซึ่งถูกหลักไวยากรณ์และสามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ในขั้นแรก เด็กจะใช้ประโยคที่ประกอบด้วยคำหนึ่งคำ ซึ่งเป็นคำนามหรือคำกริยา ที่เชื่อมโยงกับท่าทาง เช่น พูดว่า “ให้” พร้อมชี้ไปที่ของเล่น ซึ่งจะหมายความว่า “เอาของเล่นมาให้หน่อย” ประโยคแบบนี้จะพบในเด็กอายุประมาณ 12-18 เดือน หรือ 1 ปี-1ปีครึ่ง

เมื่อเด็กอายุ 2 ปี เด็กจะเชื่อมคำไปสู่ประโยคสั้นๆ ซึ่งมักเป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์ ประกอบด้วย คำนาม 1-2 คำ คำกริยา และบางทีมีคำคุณศัพท์ หรือคำวิเศษณ์ และจะละคำบุพบท คำสรรพนามและคำเชื่อมไว้ เช่น “ไปนอน” “บาย บาย” “กินน้ำ” เป็นต้น

เมื่ออายุ 4 ปี ประโยคของเด็กเกือบจะสมบูรณ์ ทุกๆส่วนของคำพูดสมบูรณ์ในเวลาต่อมา ส่วนประโยคของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 8 ปี จะไม่ค่อยสมบูรณ์ในด้านหน้าที่การใช้ประโยค เด็กเริ่มใช้ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อนที่มีความละเอียดละออมากขึ้น และในทุกๆช่วงอายุ ประโยคของเด็กจะแตกต่างกันในด้านความยาวและรูปแบบของประโยค

นอกจากนี้ Brown (1973 อ้างถึงใน Naremore และ Hopper, 1990) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างประโยค ดังนี้

ขั้นที่ 1 บทบาทของความหมายและความสัมพันธ์กับไวยากรณ์ ซึ่งเป็นขั้นระหว่างที่เด็กเริ่มสร้างความเข้าใจความคิดรวบยอดของความเป็นจริง คำหลายๆคำ ที่ใช้ในขั้นนี้ จะถูกควบคุมโดยความหมายมากกว่าระบบโครงสร้างประโยค

ขั้นที่ 2 มีไวยากรณ์และมีความหมาย ระหว่างขั้นที่ 2 เด็กเริ่มสร้างคำให้จบประโยค มีคำแสดงพหูพจน์ มีคำนำหน้าคำนาม และคำบุพบท การเรียนรู้ให้สมบูรณ์อาจต้องผ่านขั้นนี้ไปก่อน การรู้ภาษาอาจควบคุมโดยการเชื่อมโยงระหว่างความหมายและความซับซ้อนในการสร้างประโยค เด็กเรียนรู้ภาษาจากความผิดพลาดของตน แต่ท้ายสุดเด็กจะตระหนักในการพูดให้ถูกต้องขึ้น ดังนั้นความผิดพลาดเป็นตัวที่ทำให้เด็กเรียนรู้กฎ ไม่ใช่แค่เลียนแบบคำพูดของผู้ใหญ่

ขั้นที่ 3 การสร้างประโยคความเดียว ในขั้นนี้เด็กเริ่มใช้กฎไวยากรณ์ มีการใช้ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง ประโยคปฏิเสธ และมีชั้นย่อยหลายชั้น ในขั้นที่ 3 นี้ เพราะประโยคที่มีโครงสร้างสมบูรณ์นั้นสร้างมาจากโครงสร้างวลี บวกกับกฎการเปลี่ยนแปลง เมื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนา มันช่วยควบคุมกฎโครงสร้าง การเปลี่ยนแปลงนี้ได้ศึกษาในประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธอย่างระมัดระวัง ซึ่งพัฒนาผ่าน 3 ขั้น (Klima และ Bellugi, 1966 อ้างถึงใน Naremore และ Hopper, 1990)

ในขั้นแรก หน้าที่ถูกแสดงออกมาและตามด้วยความหมาย แต่ไม่มีโครงสร้างประโยคคำถาม จะเพิ่มเสียงสูงในท้ายประโยค เช่น Doggie gone? ส่วนประโยคปฏิเสธ ใช้คำว่า “ไม่” หน้าประโยคเช่น “ไม่ไปข้างนอก”

ระหว่างขั้นที่ 2 เด็กเริ่มใส่คำในสถานที่ แต่ใช้ไม่ถูกต้องในส่วนของคำสรรพนามและคำกริยาช่วย เช่น Who milk is that? Do like grapefruit?

ขั้นที่ 3 เริ่มวางสรรพนามและกริยาช่วยเหมือนรูปแบบของผู้ใหญ่ เช่น I am not a doctor. เป็นที่น่าสังเกตที่เด็กทุกคน พัฒนาขั้นตอนตามลำดับเหมือนกัน ดังนั้นเด็กจึงมีวิธีการเรียนรู้ในการสร้างประโยคที่เหมือนกัน (เป็นสากล)

ขั้นที่ 4 การนำประโยคหนึ่งเชื่อมกับอีกประโยคหนึ่ง เกี่ยวข้องกับการสร้างประโยคที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เด็กเริ่มใช้อนุประโยคเข้าเชื่อมเชื่อมในประโยคคำถาม Naremore และ Dever (1975 อ้างถึงใน Naremore และ Hopper, 1990) ซึ่งให้เห็นว่า การสร้างประโยคที่ซับซ้อนนั้น อาจทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างเด็กปกติกับเด็กปัญญาอ่อนได้ เด็กปกติสร้างประโยคในขั้นต้นของขั้นนี้ แต่ประโยคจะสมบูรณ์ที่สุดเมื่อเด็กอายุ 10-11 ปี

ขั้นที่ 5 การเชื่อมประโยคความเดียวและสัมพันธ์กับข้อความ ในระหว่างขั้นนี้ เด็กเชื่อมประโยคด้วยคำเชื่อม เช่น คำว่า “และ” “แล้วก็” เรียนรู้การใช้คำเชื่อมที่ซับซ้อนขึ้น คำเชื่อมเช่น “เพราะ” “ดังนั้น” “แต่” ถูกใช้เป็นคำเชื่อมกับอนุประโยค และประโยคฟุ่มเฟือยจะหายไป ซึ่งเริ่มต้นเมื่ออายุ 3 ปี

Fraser, Bellugi และ Brown (1963 อ้างถึงใน Menyuk, 1971: 117) ศึกษาเด็กอายุ 3 ปี ทดลองโดย 1) ให้พูดตามประโยคที่มีกฎไวยากรณ์ต่างๆ กัน (ประธาน และกรรม การใช้เอกพจน์และพหูพจน์ ฯลฯ) 2) ใช้อุปกรณ์ให้ตัวอย่าง เพื่อแสดงการผลิตคำ 3) ให้พูดประโยคของรูป 2 ไบ หลังจากที่ถูกทดลองบอก ดังนั้นการเลียนแบบนั้น เกี่ยวข้องกับความจำและการระลึกได้ ส่วนการผลิตคำนั้นเกี่ยวข้องกับการระลึกได้ซึ่งอาจนึกเข้าไปบ้าง พบว่า จำนวนครั้งที่ผิดพลาด เด็กสามารถทวนคำได้ดีกว่าที่รูป และที่รูปได้ดีกว่าการพูดประโยค ผลงานวิจัยชี้ให้เห็นว่ากระบวนการได้มาของโครงสร้างนั้น ครั้งแรกได้มาโดยการเลียนแบบ และต่อมาเป็น ความสามารถในการเข้าใจ และสุดท้ายคือ ความสามารถในการผลิตโครงสร้าง

3. การใช้ประโยคของเด็กอนุบาล

3.1 การจำแนกประโยค

ประโยคมีหลายชนิด มีความแตกต่างกันออกไป ตามวิธีการจำแนกประโยคซึ่ง สมชาย ลำดวน (2526) กล่าวว่า ประโยคในภาษาไทยมีรูปแบบการจำแนกแจกแจงในแนว ทิศนะเดิมอยู่ 3 แบบด้วยกัน คือ

1) การจำแนกประโยคตามลักษณะการใช้ ในแง่ของเจตนาของผู้ใช้ภาษา ประโยคในภาษาไทยอาจแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1.1) ประโยคคำสั่ง ส่วนใหญ่แล้วประโยคชนิดนี้จะละบทประธานไว้ในฐานที่ เข้าใจ เช่น มานี่ ออกไปเดี๋ยวนี้ ยืนขึ้น นั่งลง

1.2) ประโยคขอร้องหรือชักชวน มักละบทประธานไว้ในฐานที่เข้าใจ เหมือน ประโยคคำสั่ง แต่ประโยคชนิดนี้ จะมีคำลงท้ายประโยคอยู่ด้วยเสมอ เช่น ไปสิ กินสิคะ ไปสิ นอนเถอะ ไปนะ ไปนะ

1.3) ประโยคคำถาม ตามปรกติมักจะมีคำวิเศษณ์แสดงคำถามว่า ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม เมื่อไร อย่างไร หรือ หรือไม่ กำกับอยู่ด้วย ลักษณะประโยคที่มีคำแสดงคำถาม อยู่ด้วยในภาษาไทย บางทีก็สังเกตยาก ว่าเป็นประโยคคำถามหรือบอกเล่า เพราะคำว่า ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ใช้ในความบอกเล่าก็ได้ เช่น ใครจะไปกินลง เรื่องอะไรฉันจะทำ ให้ ไปซื้อที่ไหนก็ไปเถอะ พูดอย่างไรใครก็ไม่เชื่อ แต่บางทีไม่มีคำแสดงคำถาม กลายเป็นคำ ถามก็มี ถ้าผู้พูดขึ้นเสียงสูงท้ายประโยค เช่น จริงนะ ค่ะ (กึ่งคะกึ่งจ๊ะ)

1.4) ประโยคบอกเล่า ใช้ในเรื่องราวที่บอกกล่าวแล้วแจ้งกันตามธรรมดา บางที ก็เป็นไปในทางรับ บางครั้งก็เป็นในทำนองปฏิเสธ

ประโยครับ ถ้าใช้ในภาษาเขียน ไม่มีการใช้คำลงท้ายประโยคเพื่อแสดง ความสุภาพ แต่ในภาษาพูดจะมีคำ จ๊ะ ค่ะ หรือครับ ลงท้ายประโยคตามตาโอกาสในการตอบ คำถามเชิงรับ คำรับว่า จ๊ะ ค่ะ ครับ ไช้ ถูกแล้ว เฮ้อ เออ เพียงคำเดียวอาจแทนความทั้ง ประโยคได้ เช่น ถาม “การไปทัศนศึกษาคราวนี้ คุณเป็นผู้จัดไช้ไหม” ตอบว่า “ไช้”

ประโยคปฏิเสธ คำปฏิเสธในการตอบคำถามเชิงปฏิเสธว่า “เปล่า” บางที ก็กินความได้เท่ากับตอบปฏิเสธความทั้งประโยค เช่น ถามว่า “ทางการประกาศรับสมัครงาน คุณไปสมัครหรือเปล่า” ตอบว่า “เปล่า”

คำว่า “ไม่” ใช้ตอบปฏิเสธคำเดียวไม่ได้ เพราะไม่ช่วยให้รู้ความที่ปฏิเสธ ได้ จำเป็นต้องใช้คำกริยาที่ต้องการปฏิเสธกำกับลงไว้ด้วย เช่น ไม่ได้ ไม่ไป ในความปฏิเสธนั้น นอกจากจะใช้คำว่าไม่ แล้วยังใช้คำอื่นๆได้อีก คือ “ไช้” เช่น ไช้ว่าเขาจะล跑去เสียทุกอย่าง

“หา...ไม่” เช่น หาได้เป็นอย่างนั้นไม่ “มิ” เช่น มิได้ทำให้ใครเข้าใจ คำว่า “มิ” ใช้เฉพาะกริยา บางคำเท่านั้น คือ “มิได้” “มิใช่” “มิเป็นการ” “มิบังอาจ”

2) การจำแนกประโยคตามโครงสร้าง นักไวยากรณ์ดั้งเดิมได้แบ่งประโยคเป็น 3 ชนิด คือ

2.1) เอกรรตประโยค คือ ประโยคที่มีเนื้อความเพียงอย่างเดียว เป็นประโยคเล็ก ๆ ที่มีความหมายเฉพาะอย่าง ประโยคชนิดนี้เรียกว่า ประโยคความเดียว ตามปกติ ประโยคความเดียวมีข้อความไม่มากนัก อาจมีเพียง 2-3 คำเท่านั้น เช่น “แมวตาย” “ฝนตก” “นกบิน” “แดดออก” “หมากัดคน” “ตำรวจยิงผู้ร้าย” ประโยคเหล่านี้ สามารถขยายออกไปได้ยืดยาวแต่เนื้อความยังคงเป็นหนึ่งในอยู่เช่นเดิม ซึ่งทำได้โดยขยายส่วนต่างๆ ของประโยค ถ้อยคำที่เพิ่มมาจึงเป็นคำขยายทั้งสิ้น แล้วแต่ว่าขยายส่วนใด ประธาน กริยา หรือกรรม เช่น “นกเกือบทุกชนิดกินแมลง” (ขยายประธาน) “นกกำลังจิกกินแมลงอย่างเอร็ดอร่อย” (ขยายกริยา) “พระยอมไม่เข้าข้างคนผิดคิดร้ายทำลายชาติ” (ขยายกรรม)

เอกรรตประโยคนี้ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ อย่างน้อย 2 ส่วนคือ ประธาน และกริยา อย่างมากไม่เกิน 6 ส่วน คือ ประธาน ขยายประธาน กริยา ขยายกริยา กรรม ขยายกรรม และเอกรรตประโยคนี้ อาจมีถ้อยคำบางชนิดทำหน้าที่เป็นบทเชื่อม ซึ่งมักจะวางไว้ข้างหน้า หรือหลังประโยค คำที่ทำหน้าที่เชื่อมเอกรรตประโยคได้แก่ คำอุทานต่างๆ เช่น “เฮ้ย! ไปไหนมา” “ว้าย! ตายแล้ว” “โธ่โธ่! วันนี้แต่งตัวสวยจัง” ซึ่งประโยคเหล่านี้เป็นลักษณะประโยคคำพูด ส่วนใหญ่จึงละประธานไว้ในฐานที่เข้าใจ

เพราะเหตุนี้พระยาอุปกิตศิลปสารจึงได้แบ่งประโยคในภาษาไทยออกไปอีกแบบหนึ่ง คือ ประโยคคำพูด และประโยคไวยากรณ์ ฉะนั้นในแต่ละประโยคอาจเป็นเพียงคำๆ เดียว หรือเป็นเพียงวลีเดียวก็ได้ การที่ผู้ฟังได้ฟังเพียงคำหนึ่งก็ดี วลีบทหนึ่งก็ดี ย่อมเข้าใจความหมายได้ครบบริบูรณ์เพราะมีความเคยชิน เช่น เมื่อใครคนหนึ่งเห็นข้างเดินมาก็ร้องว่า “ข้าง” คนฟังก็เข้าใจได้ว่า “ข้างมาแล้ว”

2.2) อเนกรรตประโยค ประโยคแบบนี้จะประกอบด้วยเอกรรตประโยคตั้งแต่ 2 ขึ้นไป และมีคำสันธานเป็นตัวเชื่อมอยู่ระหว่างประโยคนั้นๆ เพื่อช่วยให้เนื้อความติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกัน การนำเอาเอกรรตประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปมารวมให้เป็นเนื้อความเดียวกัน มีวิธีการทำให้รูปประโยคสั้นลงกว่าปกติ เพราะได้ตัดทอนคำหรือข้อความที่ซ้ำซ้อนกันออกไปบางส่วน อเนกรรตประโยคที่ปรับปรุงแล้วนี้ เรียกว่า “อเนกรรตประโยครวม” ส่วนที่ยังไม่ได้ปรุง เรียกว่า “อเนกรรตประโยคธรรมดา” เช่น “คุณแม่ทำครัวและคุณแม่ร้องเพลงเบาๆ” มีคำสันธาน คือ “และ” กลายเป็น อเนกรรตประโยครวมคือ “คุณแม่ทำครัวและร้องเพลงเบาๆ”

คำสันธานซึ่งทำหน้าที่เชื่อมเนื้อความนั้น ส่วนใหญ่จะวางไว้ในตำแหน่ง

กึ่งกลางระหว่างประโยคที่จะเชื่อมเข้าด้วยกัน แต่ก็มีบางส่วนที่วางอยู่ในตำแหน่งอื่นๆบ้าง เช่น วางไว้หน้าประโยค เช่น “พอฉันมาหา เธอกลับหายหน้าไป” หรือวางไว้ในหลายตำแหน่ง เพราะมี สันธานหลายคำทำหน้าที่ร่วมกัน เช่น “พอแม่ถามหา ลูกก็มาพอดี”

อเนกรรตประโยค อาจแบ่งแยกออกเป็นประเภทต่างๆ โดยยึดเอาเนื้อความ เป็นหลัก ซึ่งขึ้นอยู่กับคำสันธานจะเป็นผู้กำหนดทิศทาง ดังนั้นอเนกรรตประโยค จึงแบ่งเป็น 4 ชนิด ดังนี้

2.2.1) ประโยคที่มีเนื้อความคล้อยตามกัน

(อันวยานกรรตประโยค) หมายถึงว่า ประโยคต่างๆที่มาวมกันเป็นประโยคใหญ่ชนิดนี้ เนื้อความ จะไม่ขัดแย้งกันเลย สันธานที่ใช้เชื่อมได้แก่ และ กับ ก็ ทั้ง...และ แล้ว...จึง แล้ว...ก็ ครั้น...จึง ครั้น...ก็ ถ้า...ก็ พอ...แล้ว...จึง ฯลฯ เช่น “ถ้าคุณไม่ไปงานนี้ ผมก็คงไม่ไป” “กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้” เป็นต้น คำว่า แล้ว เป็นกริยานุเคราะห์ประกอบสันธาน และคำว่า ครั้น พอ เป็นกริยาวิเศษณ์ประกอบสันธานเช่นกัน

2.2.2) ประโยคที่มีเนื้อความขัดแย้งกัน (พยาติเรกานกรรตประโยค)

หมายถึง เนื้อความของประโยคท้ายแย้งกันกับเนื้อความของประโยคหน้า สันธานที่ใช้เชื่อม ประโยคชนิดนี้ได้แก่คำว่า แต่ แต่ว่า แต่ทว่า หากแต่ว่า ถึง...ก็ กว่า...แต่...ก็ ฯลฯ เช่น “เขาชอบข้าวเหนียว แต่ฉันชอบข้าวเจ้า” “ถึงเขาจะร้าย ฉันก็จะรัก” เป็นต้น

2.2.3) ประโยคที่มีเนื้อความให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง (วิภัตปาเนกรรต ประโยค)

ประโยคชนิดนี้จะใช้คำสันธาน หรือ ไม่เช่นนั้น...ก็ มิฉะนั้น ฯลฯ เช่น “พระหรือเณร มาบ้านเมื่อวานนี้” “สามีจำเป็นต้องเลิกดื่มเหล้า ไม่เช่นนั้นภรรยา ก็จะขอหย่าขาดทันที” เป็นต้น

2.2.4) ประโยคที่มีเนื้อความเป็นเหตุเป็นผล (เหตุวานกรรตประโยค)

หมายความว่า ประโยคหน้าและประโยคหลังจะมีเนื้อความคล้อยตามกันไป ในลักษณะที่เป็นเหตุ เป็นผลของกันละกัน สันธานที่ใช้ได้แก่ จึง ฉะนั้น...จึง เหตุนั้น...จึง เพราะฉะนั้น...จึง ฯลฯ เช่น “ฝนตก รถจึงติด” “เพราะบุญพี่ไม่ถึง เจ้าจึงได้เปลี่ยนแปรผัน”

2.3) สังกรประโยค หมายถึง การนำเอาประโยคที่มีเนื้อความเดียว

(เอกรรตประโยค) หลายๆประโยค มาปรุงแต่งให้มีเนื้อความเกี่ยวเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน วิธีการปรุงประโยคแบบสังกรนี้ แตกต่างจากวิธีของอเนกรรตประโยคตรงที่ สังกรประโยคจะ ประกอบด้วยประโยคใหญ่ (मुख्यประโยค) และ ประโยคย่อย (อนุประโยค) อย่างละ 1 ประโยค โดยประโยคย่อยนั้นจะทำหน้าที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคใหญ่อีกต่อหนึ่งประโยคย่อยหรือ อนุประโยคนั้น อาจใช้แทนคำนามได้ครบทุกอย่างบ้าง ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ขยายนามบ้าง เป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยาบ้าง ดังนั้นประโยคย่อยหรืออนุประโยค จึงแบ่งได้ 3 ชนิด คือ

2.3.1) นามานุประโยค คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนนาม สรรพนาม หรือกริยาสภาวะมาลา เช่น “โปรดอย่ารบกวนคนกำลังนอนหลับ” “ความจริงฉันก็รู้ว่าเธอรักฉัน”

2.3.2) คุณานุประโยค คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนคำวิเศษณ์ขยาย นาม หรือสรรพนาม ที่มีอยู่ในประโยคใหญ่หรือมุขยประโยคอีกทีหนึ่ง ประโยคชนิดนี้จะมี ประพันธสรรพนาม ที่ ซึ่ง อัน เป็นบทเชื่อม เช่น “คนที่ไม่เคารพครูบาอาจารย์เป็นคนไม่ดี” “บ้านซึ่งไม่มีคนอยู่อาศัยคือบ้านร้าง) เป็นต้น

2.3.3) วิเศษณานุประโยค คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายกริยา หรือคำกริยาวิเศษณ์ด้วยกัน เช่น “เธอไปไหน เมื่อไฟดับ” “น้ำฝนหยดลงตรงที่ฉันนอนพอดี” เป็นต้น

3) การจำแนกประโยคตามวิธีการเน้นคำหรือความ ประโยคที่ใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวันนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียงบทประธานไว้ข้างหน้าเสมอไป บางครั้งอาจเอาบทกริยาหรือบทกรรมขึ้นมาไว้หน้าประโยคก็ได้ แล้วแต่ว่าผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการจะเน้นหรือย้ำสิ่งใด ด้วยเหตุนี้จึงมีวิธีการแจกแจงรูปประโยคของภาษาไทยอีกวิธีหนึ่ง โดยได้แนวทางมาจากกฎประโยคของ บาลี-สันสกฤต ดังนี้

3.1) ประโยคเน้นผู้กระทำ (ประโยคกรรมตุ) ประโยคแบบนี้ยกผู้กระทำหรือประธานของประโยคขึ้นมากล่าวก่อน แล้วจึงตามด้วยคำกริยา กรรม หรือคำขยายส่วนอื่นๆ เช่น “ไฉน กิ่งเพชรสิ้นชีวิตแล้ว” “นักศึกษาแพทย์ 7 คน จมน้ำตายกลางทะเล” เป็นต้น

3.2) ประโยคเน้นผู้ถูกกระทำ (ประโยคกรรม) หมายถึงว่าจะยกกรรมหรือผู้ถูกกระทำขึ้นมาข้างหน้าประโยค เช่น “ศิลาจารึกหลัก 1 จารึกในสมัยสุโขทัย” “รถคันนี้ ใช้ในราชการเท่านั้น” เป็นต้น บางครั้งประโยคแบบนี้จะมีคำว่า โดน ถูก เข้ามาช่วยนำหน้าคำกริยา แต่ความหมายมักจะไม่สู้ดี เช่น “มาลีโดนตบจนหน้าหัน” “เขาถูกรถชน” เป็นต้น ประโยคกรรมที่มีความหมายในทางบวก มักจะใช้คำว่า ได้รับ นำหน้ากริยา เช่น “เขาได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรสมัยที่ 3”

3.3) ประโยคเน้นกริยา (ประโยคกริยา) เป็นประโยคที่ต้องการเน้นคำกริยาให้เด่น จึงได้วางคำกริยาไว้ข้างหน้าประโยคแทนบทประธาน แล้วเอาประธานมาไว้ข้างหลัง เช่น “เกิดแผ่นดินไหวหลายครั้งที่จังหวัดกาญจนบุรี” “มีการปฏิวัติรัฐประหารกันบ่อยๆในอเมริกาใต้” “ปรากฏแสงประหลาดบนท้องฟ้า”

3.4) ประโยคเชิงคำสั่งและขอร้อง (ประโยคการิต) ประโยคแบบนี้จะมีคำว่า ให้ ใช้ให้ คั่นกลางระหว่างผู้สั่งกับผู้รับคำสั่ง หรือผู้ขอร้องกับผู้รับคำขอร้อง เช่น “ครูให้นักเรียนไปซื้อไอ้เลี้ยง” “แม่ให้ลูกไปรดน้ำต้นไม้” “นักเรียนขอให้ครูพูดช้าๆหน่อย”

3.2 ส่วนของประโยค

ประโยคทุกชนิดจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่เป็นประธานของประโยค เรียกว่า ภาคประธาน ส่วนที่แสดงอาการ หรือความเป็นไปของประธาน เรียกว่า ภาคแสดง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (กำชัย ทองหล่อ ,2533)

ภาคประธาน ประกอบด้วย บทประธาน และบทขยายประธาน

บทประธาน คือ บทที่เป็นหัวหน้าของประโยค และทำหน้าที่คุมบทกริยา ให้มีลักษณะเป็นประโยคต่างๆ จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น

1) ใช้คำ

นาม : คน เขียนหนังสือ

สรรพนาม : เขา มีน้องสองคน

กริยา : ตาย เป็นความทุกข์ชนิดหนึ่ง

วิเศษณ์ : สูง เป็นต่ำ ดำ เป็นขาว

บุพบท : ด้วย เป็นคำบุพบท

สันธาน : แต่ เป็นบทเชื่อมความแย้งกัน

อุทาน : โอ้โฮ! เป็นคำสองพยางค์

2) ใช้วลี

กินมากเกินไป เป็นภัยต่อร่างกาย

นกเคี้ยงสาธิต ร้องเพราะมาก

3) ใช้ประโยค

ใครอยู่ในห้อง ไม่ปรากฏ

นกจับบนต้นไม้ ถูกยิงตาย

บทขยายประธาน คือ บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทประธานให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น

1) ใช้คำ

นาม : นายสมจิต ผู้พิพากษา มีอัธยาศัยดี

สรรพนาม : คุณพ่อ ท่าน ชอบคนขยัน

วิเศษณ์ : คน ขยัน มีเหงื่อมาก

2) ใช้วลี

นักเรียน ในห้องนี้ เรียนเก่ง

เด็ก สูงโย่งเย่งคนนั้น ร้องเพลงเพราะ

3) ใช้ประโยค

คนที่เป็นสมาชิก มีสิทธิพิเศษ

วัตถุที่วางอยู่ในตู้ คือขนม

ภาคแสดง ประกอบด้วย บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรมและบทขยายกรรม

บทกริยา คือ บทที่แสดงความเป็นไปของบทประธานให้รู้ว่าบทประธานนั้น เป็นผู้ถูก หรือผู้ถูกใช้ จะใช้คำ หรือวลีก็ได้ เช่น

1) ใช้คำ

วิเศษณ์ : คนที่ดี ย่อมมีศีลธรรม

สกรรมกริยา : เขา มี ปากกาหลายด้าม

อกรรมกริยา : เขา นอน ในห้อง

วิกรรตกริยา : เขา เป็น คนดี

2) ใช้วลี

เขา กำลังเรียน ภาษาไทย

เขา จะขยันเรียน ให้ดียิ่งขึ้น

บทกริยาตามปกติต้องเรียงไว้หลังประธาน แต่ในบางกรณีก็เรียงไว้หน้าบทประธานได้บ้าง คำกริยาที่ใช้เป็นบทกริยาของประธานได้มีอยู่ 3 ชนิด คือ สกรรมกริยา อกรรมกริยา และวิกรรตกริยา คำกริยานุเคราะห์จะใช้เป็นบทกริยาตามลำพังไม่ได้ ต้องใช้ควบกับกริยา 3 ชนิดนั้น และเมื่อควบแล้ว เรียกว่า กริยาวลี

บทขยายกริยา คือ บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทกริยาให้ได้รับความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น

1) ใช้คำ

นาม : เขาเป็น เด็ก

สรรพนาม : ผู้นั้นคือ เขา แน่นนอน

วิเศษณ์ : เขาวิ่ง เร็ว

เขา ไม่ รับประทานอาหาร

2) ใช้วลี

เขาดื่มน้ำ มากเกินไป

เขาเป็น เด็กนักเรียนประจำ

3) ใช้ประโยค

เขาเป็น คนทำงานเก่งในสมัยนี้

เขาเป็น คนมีชื่อเสียงดี

บทขยายที่มีบทขยายต่อไปอีก ในเวลาสัมพันธ์ให้รวมไว้ในช่องเดียวกัน
โดยถือหลัก “บทขยายของบทขยาย ต้องอยู่ในช่องเดียวกับบทขยาย”

บทกรรม คือ บทที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถูกกระทำ จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น

1) ใช้คำ

นาม : พรานยิง เสือ

สรรพนาม : ฉันพบ เขา

สกรรรมกริยา : เขาชอบ กิน มากกว่าชอบ ทำ

อกรรมกริยา : เขาต้องการ นอน

วิกตรรรกริยา : เขาชอบ เป็น ครู

กริยานุเคราะห์ : เขาชอบใช้ “จะ” นำหน้าเสมอ

วิเศษณ์ : ถ้าเธอรัก ดี เธอต้องเชื่อฉัน

2) ใช้วลี

ฉันเห็น กรรมกรเหมืองแร่

ฉันรัก เด็กนักเรียนชาย

เขากล่าว หมูหันมันย่อง ออกมาดังๆ

3) ใช้ประโยค

ฉันเห็น รถยนต์แล่นในถนน

ฉันชอบ เด็กพูดเพราะๆ

บทกรรมทุกชนิดจะต้องเป็นกรรมของสกรรรมกริยาเท่านั้น เพราะกริยาชนิดอื่นจะมีกรรมไม่ได้

บทขยายกรรม คือ บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทกรรมให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น

1) ใช้คำ

นาม : เขานับถือญาติ ผู้ใหญ่

สรรพนาม : ฉันจะพบนานแดง เขา สักหน่อย

วิเศษณ์ : เขาต้องการเด็ก ดี

2) ใช้วลี

ฉันเห็นนักเรียน คนหนึ่ง

เขาชอบเพียง ในห้องนอน

3) ใช้ประโยค

เขาถามคน ที่นั่งอยู่บนเก้าอี้

เขาฉีกสมุด ซึ่งวางอยู่ในห้อง

ในประโยคหนึ่งอย่างน้อยจะต้องมี 2 บท คือบทประธาน และบทกริยา อย่างมากมี 6 บท ถ้ารวมบทเชื่อมเข้าด้วยกันก็เป็น 7 บท

บทเชื่อม คือ คำหรือวลีที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคตามวิธีของสัมพันธ คือจะเป็นบทชนิดใดชนิดหนึ่งใน 6 บทข้างต้นไม่ได้ แต่เป็นบทที่ทำหน้าที่เชื่อมบทกับบท ประโยคกับประโยค หรือทำหน้าที่เสริมความให้เด่นขึ้น คำหรือวลีที่ใช้เป็นบทเชื่อม จำแนกออกได้ 4 ชนิด คือ

1) เป็นบทบุพบท เช่น

เขาพูดออกไป โดย เขาไม่รู้สีกตัว

เขาสีซอ เมื่อ คนอื่นนอนหลับ

เขาถูกข่มเหง ในเมื่อ เขาตกอับ

ประโยคที่ใช้บุพบทเป็นบทเชื่อม โดยมากเป็นสังกรประโยค

2) เป็นบทสันธาน เช่น

เขาเดินมา และ ฉันก็เดินมา

เขานอน แต่ ฉันนั่ง

เขาทำงาน หรือ เขาวางงาน

สันธานที่นับว่าเป็นบทเชื่อมตามวิธีของสัมพันธนั้นจะต้องเป็นสันธาน

ที่เชื่อม

ประโยคกับประโยค : ฉันอธิบายและฉันซักถามเสมอ

บทประธานกับบทประธาน : ครูและนักเรียนอ่านหนังสือ

บทกริยากับบทกริยา : เขาเป็นทั้งนายและเป็นทั้งบ่าว

บทขยายวิภทรรตกริยา : เขาเป็นทั้งนายและบ่าว

ประโยคที่เชื่อมด้วยบทสันธานตามลักษณะนี้นับว่าเป็นประโยคความรวม แต่ถ้าใช้บทสันธานเชื่อมบทอื่นนอกจากที่กล่าวมานั้น เช่น เชื่อมบทกรรมหรือบทขยาย ไม่นับว่าเป็นบทเชื่อม ละบทสันธานนั้นจะต้องรวมอยู่ในช่องสัมพันธแห่งเดียวกับบทกรรม หรือบทขยาย จะเอาไปไว้ในช่องบทเชื่อมไม่ได้ เพราะประโยคที่เชื่อมด้วยบทสันธานตามลักษณะนี้เป็นเอกรรตประโยค เช่น “ในสมัยอดีตและปัจจุบัน มนุษย์มีความคิดเห็นต่างกัน” “เขารับประทานเนื้อและผักมาก” เป็นต้น

3) บทอุทาน เช่น

แหม! เรือบินลำนั้นใหญ่จัง

โ๊ะโ๊ะ! ช้างเดินมาตั้งฝูง

บทอุทานนี้ ไม่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนต่างๆของประโยค ในการ
สัมพันธ์ให้ใส่ไว้ในช่องบทเชื่อม

4) บทอาลปนะ คือ เป็นคำที่เรียก หรือทักทาย เช่น

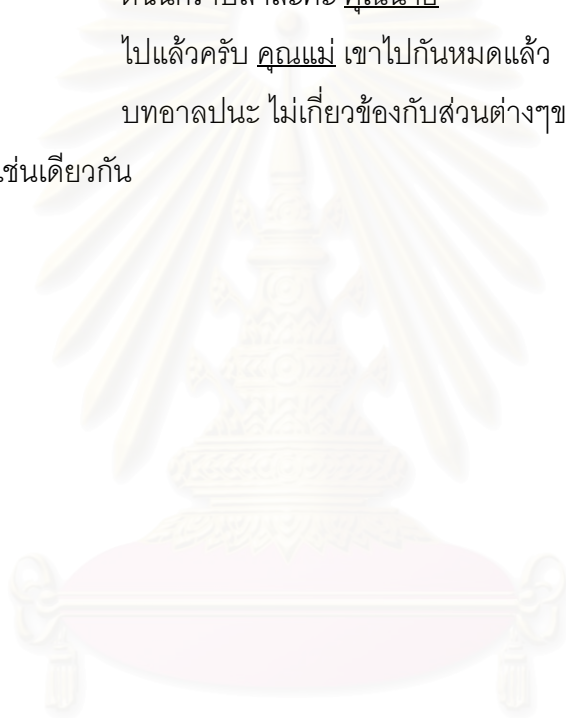
ท่านทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอเชิญท่านฟังทางนี้

คุณพ่อครับ กระเป๋าตังค์พลัดตก

ดิฉันกราบลาละคะ คุณนาย

ไปแล้วครับ คุณแม่ เขาไปกันหมดแล้ว

บทอาลปนะ ไม่เกี่ยวข้องกับส่วนต่างๆของประโยค และต้องสัมพันธ์
ไว้ในช่องบทเชื่อมเช่นเดียวกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปีในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดของประโยชน์ที่เด็กใช้ 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน และศึกษาลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง สำหรับ เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ และการนำเสนอผลการวิจัย

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ จากเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษาศาสตร์ พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล การวัดความสามารถทางภาษา และการใช้หนังสือภาพในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
2. ศึกษาจากการลงทะเบียนเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 38 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 709 โรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 428 โรงเรียน และสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 4 โรงเรียน รวมทั้งหมด 1,179 โรงเรียน

ตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

เอกชน และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 66 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มแบบแบ่งชั้น จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,179 โรงเรียน เพื่อแบ่งตัวอย่างประชากรตามฐานะทางเศรษฐกิจได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจสูง คือ โรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 300,000 บาทต่อปี

กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจกลาง คือ โรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 150,000 – 300,000 บาทต่อปี

กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ คือ โรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 150,000 บาทต่อปี

2. สุ่มแบบเจาะจง โดยคัดเลือกโรงเรียนที่มีลักษณะดังนี้

2.1 โรงเรียนที่ผู้บริหารและครูในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ให้ความสนใจยินดีสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับการวิจัยครั้งนี้ และเป็นโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจสูง มา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลการบูร

2.2 โรงเรียนที่ผู้บริหารและครูในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้ความสนใจยินดีสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับการวิจัยครั้งนี้ และเป็นโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจกลาง มา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลพิมุข

2.3 โรงเรียนที่ผู้บริหารและครูในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้ความสนใจยินดีสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับการวิจัยครั้งนี้ และเป็นโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดประธาน

3. สุ่มห้องเรียน โรงเรียนละ 1 ห้อง จากห้องเรียนทั้งหมดในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และ 3 ของแต่ละโรงเรียน โดยวิธีการจับฉลาก ได้จำนวน 3 ห้อง ได้แก่ อนุบาลชั้นปีที่ 3/1 จำนวน 15 คน อนุบาลชั้นปีที่ 2/8 จำนวน 32 คน และอนุบาลชั้นปีที่ 2/1 จำนวน 19 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 66 คน

4. สุ่มนักเรียนแบบเจาะจง โดยการให้ครูประจำชั้นเลือกนักเรียน จำนวนห้องละ 4 คนที่มีลักษณะการพูดปานกลาง จากห้องเรียนแต่ละห้อง เพื่อเป็นกรณีศึกษา รวมทั้งสิ้น 12 คน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาการใช้ประโยชน์ จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจ					
	สูง		กลาง		ต่ำ	
	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
โรงเรียนอนุบาลการบูร	5	10	-	-	-	-
โรงเรียนอนุบาลพิมุข	-	-	15	17	-	-
โรงเรียนวัดประธาน	-	-	-	-	9	10
รวม	15		32		19	
รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด			66			

ตารางที่ 2 กรณีศึกษาที่ใช้ในการศึกษาการใช้ประโยชน์ จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจ					
	สูง		กลาง		ต่ำ	
	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
โรงเรียนอนุบาลการบูร	2	2	-	-	-	-
โรงเรียนอนุบาลพิมุข	-	-	2	2	-	-
โรงเรียนวัดประธาน	-	-	-	-	2	2
รวม	4		4		4	
รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด			12			

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกคำพูด ซึ่งใช้เมื่อมีการถอดเทปจากเครื่องบันทึกเสียง โดยบันทึกคำพูดทุกคำของเด็กอนุบาล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- 1.) ส่วนนำ เป็นการจดข้อมูลส่วนตัวของเด็กอนุบาล ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ชั้น และโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้สังเกต เวลาเริ่มและสิ้นสุด วัน เดือน ปีที่สังเกต สถานที่ และกิจกรรมที่สังเกต

2.) การจดบันทึกคำพูดที่ได้จากการสังเกตการพูดตามธรรมชาติในช่วงเช้า เวลา 8.00 – 11.30 น. จากการทำกิจกรรมการเล่นตามมุม และกิจกรรมเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมวงกลม กิจกรรมดนตรี กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเข้าห้องสมุด กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ฯลฯ ควบคู่ไปกับการใช้เครื่องบันทึกเสียง และเทป บันทึกคำพูดของเด็กอนุบาลไปด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรง และในช่วงบ่าย เวลา 14.30 – 15.00 น. บันทึกคำพูดลงแบบบันทึกคำพูดควบคู่ไปกับการใช้เครื่องบันทึกเสียงและเทป บันทึกคำพูดจากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล และมีหมายเหตุ ใช้ในกรณีที่มีการใช้คำสื่อความหมายไม่สอดคล้องกับระบบภาษา บริบทและภาพจากหนังสือภาพ

ตารางที่ 3 วิธีการและสถานการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล จำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ	วิธีการและสถานการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	
	การสังเกตการพูดตามธรรมชาติในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน (ช่วงเช้า)	สังเกตจากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูด (ช่วงบ่าย)
แบบบันทึกคำพูด	/	/

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงและเทป และหนังสือภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 เครื่องบันทึกเสียงและเทป ใช้บันทึกคำพูดตามธรรมชาติของเด็กอนุบาล ในช่วงเช้า เวลา 8.00 – 11.30 น. และบันทึกคำพูดจากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล ในช่วงบ่าย เวลา 14.30 – 15.00 น.

3.2 หนังสือภาพ หนังสือที่ประกอบด้วยภาพและเรื่องราวที่พิมพ์ในประเทศ ซึ่งมีลักษณะภาพประกอบและเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กอนุบาล จำนวน 6 เรื่อง เพื่อใช้สำหรับให้เด็กอนุบาลเล่าเรื่องจากภาพ ซึ่งมีวิธีในการคัดเลือกหนังสือภาพ โดยการกำหนดกรอบเนื้อหาจากการศึกษารายงานผลการศึกษาคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ปีพ.ศ. 2529-2531 ซึ่งจัดทำขึ้นโดย ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการรวบรวมคำที่เด็กอายุ 5-8 ปี ใช้พูดในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กอนุบาลวัย 5-6 ปี ใช้คำนามมากที่สุด และจัดหมวดหมู่คำนามทั้งหมด ได้ 6 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ร่างกายของเรา ได้แก่ อวัยวะ มือ ขา ปาก ตา แขน หัว จมูก คิ้ว ขน หลัง ผม ท้อง หู สะตือ คอ หัวเข่า นิ้ว ฟัน หน้ งเล็บ

หมวดที่ 2 บุคคลต่างๆ ประกอบด้วย

เครือญาติ ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง ตา เพื่อน ลุง ปู่ น้ำ ยาย ลูก ย่า อา ป้า

อาชีพ ได้แก่ หมอ ตำรวจ ครู นักเรียน แม่ค้า ทหาร ชาวนา อาจารย์ คนขายของ

ตำแหน่ง ได้แก่ คน พระ เด็ก ในหลวง พระราชินี พระเจ้าอยู่หัว ผู้ชาย ผู้หญิง ชาวบ้าน เณร ราษฎร ประชาชน

หมวดที่ 3 สิ่งของเครื่องใช้ ประกอบด้วย

สิ่งของ ได้แก่ หนังสือ แปร ง ซ้อน จาน ชาม โทรศัพท์ โต๊ะ ของเล่น ตุ๊กตา ร่ม ประตู่ กระเป๋า ตู้ ถ้วย วิทยุ กระจก หม้อ ชัน เต่า การ์ตูน รูป ตู้เย็น สมุด ทัพพี ถุง ตะหลิว มีด กระดาษ ปืน เทป เทียน ภาพ แก้ว อี้ กระดาน กล้อง ใอง เศษ กระดาษ เข็อก พัด ลูกบอล หนังสาย โฟม ส้อม ครก ด้าย ดินสอ แก้ว บาตร กระทะ ปืนโต ยางลบ ไม้บรรทัด

เครื่องแต่งกายและเครื่องนอน ได้แก่ กางเกง เสื้อ เสื้อผ้า ผ้า หมวก เสื้อกันหนาว หมอน ผ้าห่ม มุ้ง เตียง ที่นอน หมอนข้าง

หมวดที่ 4 อาหาร ประกอบด้วย

อาหาร ได้แก่ ไข่ ข้าว น้ำ ขนม ขนมปัง น้ำปลา น้ำตาล ยา ก๋วยเตี้ยว ข้าวสาร น้ำส้ม แกง นม น้ำพริก ขนมเค้ก ผงชูรส ลูกชิ้น ข้าวเกรียบกุ้ง หมูเค็ม หมูยอ

ผลไม้ ได้แก่ กัล้วย แตงโม มะพร้าว ส้ม เงาะ มะละกอ ชมพู ้อยหน้า ฝรั่ง มะม่วง ลำไย ละมุด ส้มโอ ขนุน มะขาม ลางสาต องุ่น แอปเปิล มะยม

ผัก ได้แก่ ผัก พริก มะเขือ ผักกาด หน้้า ผักบุง คะน้ำ กะหล่ำปลี ผักชี ผักกระเฉด ผักคะน้ำ มะเขือ ถั่ว

หมวดที่ 5 สิ่งต่างๆรอบตัว ประกอบด้วย

สัตว์ ได้แก่ ไก่ หมู กระต่าย ปลา หม่า นก แมว เต่า หมี ปู ปลาทุ เบ็ด ช้าง เสือ ลิง วัว งู จระเข้ ควาย นกแก้ว ม้า สิงโต กวาง หม่าป่า กุ้ง หนู

ดอกไม้ ได้แก่ ดอกไม้ ดอกเข็ม กุหลาบ มะลิ ดอกดาวเรือง
ดอกทานตะวัน ดอกจำปี ดอกจำปา ดอกบัว

ต้นไม้ ได้แก่ ต้น ต้นไม้ ต้นมะละกอ ต้นชมพู ต้นขนุน ต้น
มะม่วง ต้นมะพร้าว ต้นฝรั่ง ต้นมะขาม

ธรรมชาติ ได้แก่ กลางวัน กลางคืน อากาศ แดด ฝน เข้า
เที่ยง เย็น ลม ทนาย น้ำ ดิน ปุ๋ย

สถานที่ ได้แก่ โรงเรียน บ้าน วัด ตลาด ครุฑ ห้อง โรง
พยาบาล ถนน สวนสัตว์ นา ป่า สวน สนาม ร้านค้า โบสถ์ อำเภอ จังหวัด

สีและเสียง ได้แก่ สี สีขาว สีดำ เสียง

หมวดที่ 6 ยานพาหนะ ได้แก่ รถ เรือ รถไฟ รถยนต์ รถเมล์ รถ
บรรทุก รถกระบะ จักรยาน

กำหนดกรอบในการคัดเลือกหนังสือภาพ ดังนี้

1. หนังสือที่ได้รับการคัดสรรให้เป็นหนังสือดีสำหรับเด็ก
และเยาวชน และได้รับการสนับสนุนให้เด็กอ่านจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ หรือ
ได้รับรางวัลอื่นๆจากการประกวดหนังสือภาพ
2. เนื้อเรื่องของหนังสือเหมาะสมสำหรับเด็กวัย 5-6 ปี
3. ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพมีชีวิตชีวา
และมีสีที่สดใส

การหาคุณภาพของหนังสือภาพ

1. นำหนังสือภาพทั้ง 6 เล่ม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน
ตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความตรงตามเนื้อหา
2. หาความเที่ยง โดยผู้วิจัยนำหนังสือภาพไปทดลองใช้กับเด็ก
อนุบาล ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรจำนวน 10 คน ที่โรงเรียนอนุบาลธีรานุรักษ์
จำนวน 2 ครั้ง ซึ่งเว้นช่วงระหว่างครั้งที่ 1 และ 2 เป็นเวลา 1 อาทิตย์ โดยให้เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ
จำนวน 6 เรื่อง พร้อมทั้งบันทึกลงในแบบบันทึกคำพูดและบันทึกเทปควบคู่ไปด้วย จากนั้นนำข้อ
มูลที่ได้มาบันทึกลงในแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล นำจำนวนประโยคครั้งที่
ที่ 1 และครั้งที่ 2 มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS/PC (Statistical Package For Sciences / Personal Computer) พบว่าหนังสือภาพทั้ง 6
เรื่อง มีความเที่ยงที่ระดับนัยสำคัญ .01**

ตารางที่ 4 การทดลองหาค่าความเที่ยงของหนังสือภาพ

หนังสือภาพ \ การทดลอง	การทดลองครั้งที่ 1 (ค่าเฉลี่ยจำนวน ประโยค)	การทดลองครั้งที่ 2 (ค่าเฉลี่ยจำนวน ประโยค)	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน
1. คุณพองนักแครงฟัน	16.5	16.4	.825**
2. พิก้า ตาตาย	27.9	28.5	.970**
3. เจ้าตัวเล็ก	46.2	45.6	.978**
4. ยิมของจืด	40.6	39.1	.870**
5. กุริกับกุระ	39.2	38.7	.962**
6. มาเล่นด้วยกันนะ	39.1	39.1	.926**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. หาค่าความยากง่าย ของหนังสือภาพ โดยนำหนังสือภาพไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาล ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร 10 คน ที่โรงเรียนอนุบาลธีรานุรักษ์ จำนวน 2 ครั้ง ซึ่งเว้นช่วงเป็นเวลา 1 อาทิตย์ โดยให้เล่าเรื่องจากหนังสือภาพจำนวน 6 เรื่อง พร้อมทั้งบันทึกลงในแบบบันทึกคำพูดและบันทึกเทปควบคู่ไปด้วย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาบันทึกลงในแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล นำจำนวนประโยคมาวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC ซึ่งพบว่าหนังสือภาพทั้ง 6 เรื่อง มีความยากง่ายไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญ 0.01

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาค่าความยากง่ายของหนังสือภาพ

แหล่งความแปรปรวน (Sources of variation)	ผลรวมกำลังสอง (Sum of squares)	ชั้นของความ เป็นอิสระ (df)	ผลรวมกำลังสองเฉลี่ย (Mean Square)	ค่าอัตราส่วน F (F)
ระหว่างกลุ่ม (Between groups)	5275.533	5	1055.107	2.988
ภายในกลุ่ม (Within groups)	19071.200	54	353.170	
รวม (Total)	24346.733	59		

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

4.1 ตัวผู้วิจัย ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ เอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล และได้สังเกตการพูดในด้านการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อทำให้การเก็บข้อมูลมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ เอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ และคำศัพท์ที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

4.3 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกคำพูด กำหนดกรอบแนวคิดตาม การใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี

4.4 สร้างเครื่องมือ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้ คือ แบบบันทึกคำพูด

ตารางที่ 6 กรอบเนื้อหาของการสร้างเครื่องมือ

เนื้อหา	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบบันทึกคำพูด
1. การใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล - ชนิดของประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยค ความเดียว ประโยคความรวมและประโยค ความซ้อน	/
- ลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถามและประโยคคำสั่งหรือขอ ร้อง	/
- ส่วนประกอบของประโยค 7 บท ได้แก่ บทประธาน บทขยายประธาน บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม บทขยายกรรม และบทเชื่อม	/

4.5 การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดย

4.5.1 ตัวผู้วิจัย ถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงลงเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 และ ฝึกทดลองเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการพูดของเด็กตามธรรมชาติและการใช้นั่งสื่อภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล

4.5.2 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขและให้คำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความตรงตามเนื้อหา

4.5.3 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลกับเด็กอนุบาล ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับตัวอย่างประชากร เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

4.5.4 นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กอนุบาลทุกโรงเรียน ผู้วิจัยทำความเข้าใจคุ้นเคยกับเด็กอนุบาลแต่ละโรงเรียนก่อน โดยใช้ระยะเวลาในการทำความคุ้นเคยกับเด็กอนุบาลทั้งหมด 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 โรงเรียน โดยผู้วิจัยช่วยครูประจำชั้นจัดอาหารกลางวัน ตลอดจนช่วยพาเด็กเข้านอนตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและมีความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้วิจัย ซึ่งทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปด้วยดี

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 ช่วง รวมทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ โดยแบ่งการดำเนินการดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ คนละ 1 สัปดาห์ โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วงเช้า เวลา 8.00-11.30 น. ในกิจกรรมการเล่นตามมุม และกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมวงกลม กิจกรรมดนตรี กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเข้าห้องสมุด กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ฯลฯ โดยผู้วิจัยจดบันทึกคำพูดลงในแบบบันทึกคำพูด พร้อมทั้งใช้เครื่องบันทึกเสียงบันทึกคำพูดของเด็กอนุบาล โดยการนำไมโครโฟนติดไว้กับตัวผู้วิจัยตลอดการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีความเที่ยง และไม่เป็นการรบกวนการจัดกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียน แล้วนำคำพูดที่ได้จากเครื่องบันทึกเสียงมาถอดเทป และจดบันทึกทุกคำพูดลงใน

แบบบันทึกคำพูด หลังจากนั้นเปิดเครื่องบันทึกเสียงทวนอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องกับข้อมูลที่บันทึกในครั้งแรก

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากร ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1-2 คน โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงบ่าย เวลา 14.30-15.00 น. หลังจากเด็กตื่นนอน ซึ่งผู้วิจัยใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กโดยให้เด็กเลือกหนังสือภาพที่ไม่เคยอ่าน ออกมาคนละ 1 เรื่อง จากจำนวนหนังสือภาพทั้งหมด 6 เรื่อง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะเปิดหนังสือภาพไปที่หน้า และพูดว่า “หนูเห็นอะไรบ้างคะ” “มีอะไรอีกคะ” เป็นการกระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพไปพร้อมกัน ซึ่งใช้เวลาในการเล่าเรื่องคนละ 10 - 15 นาที และสามารถยืดหยุ่นเวลาในการเล่าเรื่องได้ในกรณีที่เด็กบางคนมีคำศัพท์มากมาย เพื่อให้ได้ประโยคที่เพียงพอในงานวิจัย โดยผู้วิจัยจัดบันทึกคำพูดลงในแบบบันทึกคำพูด พร้อมทั้งใช้เครื่องบันทึกเสียงบันทึกคำพูดของเด็กอนุบาล โดยการนำไมโครโฟนไว้ใกล้กับตัวผู้วิจัยตลอดการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีความเที่ยง แล้วนำคำพูดที่ได้จากเครื่องบันทึกเสียงมาถอดเทป และจัดบันทึกทุกคำพูดลงในแบบบันทึกคำพูด หลังจากนั้นเปิดเครื่องบันทึกเสียงทวนอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องกับข้อมูลที่บันทึกในครั้งแรก

ตารางที่ 7 ระยะเวลา วิธีการและสถานการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามตัวอย่างประชากร

สัปดาห์ที่	โรงเรียน	วัน เดือน ปี	วิธีการและสถานการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	
			การสังเกต	การพูดจากธรรมชาติในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน
1-4	โรงเรียนอนุบาลพิมุข	16 มิ.ย. 2546 - 18 ก.ค. 2546	4	32
5-8	โรงเรียนวัดประธาน	21 ก.ค. 2546 - 21 ส.ค. 2546	4	19
9-12	โรงเรียนอนุบาลการบูร	22 ส.ค. 2546 - 23 ก.ย. 2546	4	15
รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด			12	66

การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มี 2 ชนิด ได้แก่ แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค และแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค แบบวิเคราะห์นี้ทำภายหลังจากการจดบันทึกคำพูดในแบบบันทึกคำพูด จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต และการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล โดยนำคำพูดมาแยกออกเป็นประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 ส่วนนำ เป็นการจดข้อมูลส่วนตัวของเด็กอนุบาล ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ชั้น และโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้สังเกต เวลาเริ่มและสิ้นสุด วัน เดือน ปีที่สังเกต สถานที่และกิจกรรม ที่สังเกต

1.2 การแยกชนิดของประโยค โดยการนำประโยคที่ได้จากการบันทึกคำพูด มาแยกออกเป็น ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน และการรวมจำนวนการใช้ประโยคแต่ละชนิด และหมายเหตุ

2. แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค แบบวิเคราะห์นี้ทำภายหลังจากการวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค ซึ่งได้ข้อมูลมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต ในช่วงกิจกรรมการเล่นตามมุม และกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมวงกลม กิจกรรมดนตรี กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเข้าห้องสมุด กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ฯลฯ และการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล โดยแยกประโยคเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ส่วนนำ เป็นการจดข้อมูลส่วนตัวของเด็กอนุบาล ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ชั้น และโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้สังเกต เวลาเริ่มและสิ้นสุด วัน เดือน ปีที่สังเกต และสถานที่และกิจกรรมที่สังเกต

2.2 การแยกโครงสร้างของประโยค โดยการนำประโยคทั้ง 4 ลักษณะมาแยกเป็น บทประธาน บทขยายประธาน บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม บทขยายกรรม บทเชื่อม และหมายเหตุ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวผู้วิจัย ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ เอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล และได้สังเกตการพูดในด้านการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อทำให้การเก็บข้อมูลมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ เอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ และคำศัพท์ที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

3. กำหนดกรอบแนวคิดของแบบวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยชน์ กำหนดกรอบแนวคิดตาม ชนิดของประโยชน์ 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2544)

3.2 แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยชน์ กำหนดตามกรอบแนวคิด ดังนี้

1) ลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง (กำชัย ทองหล่อ, 2533)

2) ส่วนประกอบของประโยค 7 บท ได้แก่ บทประธาน บทขยายประธาน บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม บทขยายกรรม และบทเชื่อม (กำชัย ทองหล่อ, 2533)

4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยชน์ และแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยชน์

ตารางที่ 8 กรอบเนื้อหาของการสร้างแบบวิเคราะห์

เนื้อหา	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	
	แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค	แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค
1. การใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล		
- ชนิดของประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว	/	-
ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน		

ตารางที่ 8 (ต่อ) กรอบเนื้อหาของการสร้างแบบวิเคราะห์

เนื้อหา	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	
	แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้	แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้
	ประโยค	ประโยค
- ลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอก เล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยค คำถามและประโยคคำสั่งหรือ ขอร้อง	-	/
- ส่วนประกอบของประโยค 7 บท ได้แก่ บทประธาน บท ขยายประธาน บทกริยา บท ขยายกริยา บทกรรม บท ขยายกรรม และบทเชื่อม	-	/

5. หาคคุณภาพของแบบวิเคราะห์ โดย

5.1 นำแบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณา
แก้ไขและให้คำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความตรงตามเนื้อหา

5.2 นำแบบวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลกับเด็กอนุบาลที่มี
คุณสมบัติเช่นเดียวกับตัวอย่างประชากร เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบวิเคราะห์

5.3 นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำเป็นแบบวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์ ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเกณฑ์ในการวิเคราะห์ชนิดของประโยค 3 ชนิด และลักษณะการ
ใช้ประโยค 4 ชนิด โดยใช้หลักเกณฑ์การแบ่งชนิด และลักษณะของประโยคตามหลักของ
พระยาอุปกิตศิลปสาร และกำชัย ทองหล่อ

6.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากกรณีตัวอย่างวิเคราะห์ลงใน
แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยคแต่ละชนิด
หาค่าร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทยและ
ตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง

หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยค หาค่าร้อยละ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง

6.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดจากตัวอย่างประชากรวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยคแต่ละชนิด หาค่าร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และ ตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยค หาค่าร้อยละ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง

การนำเสนอข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย
2. ข้อมูลที่ได้จากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นคำพูดของเด็ก นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ชนิดของประโยชน์ที่เด็กใช้ 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยค ความรวม และประโยคความซ้อน และศึกษาลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยค บอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง สำหรับเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กอนุบาล

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล

ตอนที่ 4 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กอนุบาล

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของเด็กอนุบาล จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
(n = 66)		
1. เพศ		
หญิง	29	43.93
ชาย	37	56.06
2. อายุ		
5 ปี 1 เดือน	1	1.51
5 ปี 3 เดือน	6	9.09
5 ปี 4 เดือน	5	7.6
5 ปี 5 เดือน	2	3.03
5 ปี 6 เดือน	1	1.51
5 ปี 7 เดือน	3	4.6
5 ปี 8 เดือน	7	10.6
5 ปี 9 เดือน	9	14
5 ปี 10 เดือน	7	10.6
5 ปี 11 เดือน	9	14
6 ปี	15	23
3. กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
ระดับสูง	15	22.72
ระดับปานกลาง	32	48.48
ระดับต่ำ	19	28.78

จากตารางที่ 9 พบว่า มีเด็กอนุบาลเพศหญิง ร้อยละ 43.93 และเด็กอนุบาลเพศชาย ร้อยละ 56.06

อายุของเด็กอนุบาล พบว่า เด็กอนุบาลมีอายุ 6 ปี ร้อยละ 23 รองลงมา คือ เด็กอนุบาลอายุ 5 ปี 9 เดือน และ 5 ปี 11 เดือน ร้อยละ 14 และเด็กอนุบาลอายุ 5 ปี 8 เดือน และ 5 ปี 10 เดือน ร้อยละ 10.6

กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กอนุบาล พบว่า มีกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.48 รองลงมา คือ กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำ ร้อยละ 28.78 และกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ร้อยละ 22.72

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนและร้อยละ ของการใช้ประโยชน์ความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	ชนิดของประโยค						รวม	
	ประโยคความเดียว		ประโยคความรวม		ประโยคความซ้อน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อนุบาลพิมุข (n=32)	2,848	37.46	305	37.74	146	49.82	3,299	37.91
วัดประฐาน (n=19)	2,599	34.19	280	34.65	50	17.06	2,929	33.65
อนุบาลการบูร (n=15)	2,154	28.33	223	27.59	97	33.10	2,474	28.43
รวม	7,601	87.34	808	9.29	293	3.36	8,702	100

จากตารางที่ 10 พบว่า ประโยคที่เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร ใช้มากที่สุด ร้อยละ 87.34 คือ ประโยคความเดียว รองลงมา ร้อยละ 9.29 คือ ประโยคความรวม และ ร้อยละ 3.36 คือ ประโยคความซ้อน

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนและร้อยละของการใช้ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอเรื่อง จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	ลักษณะการใช้ประโยค									
	ประโยคบอกเล่า		ประโยคปฏิเสธ		ประโยคคำถาม		ประโยคบังคับหรือขอเรื่อง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อนุบาลพิมุข (n=32)	2,670	40.33	236	37.82	200	28.28	193	25.69	3,299	37.91
วัดประฐาน (n=19)	2,198	33.20	158	25.32	215	30.41	358	47.66	2,929	33.65
อนุบาลการบูร (n=15)	1,752	26.46	230	36.85	292	41.30	200	26.63	2,474	28.43
รวม	6,620	76.07	624	7.17	707	8.12	751	8.63	8,702	100

จากตารางที่ 11 พบว่า ประโยคที่เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร ใช้มากที่สุด ร้อยละ 76.07 คือ ประโยคบอกเล่า รองลงมา ร้อยละ 8.63 คือ ประโยคบังคับหรือขอเรื่อง ร้อยละ 8.12 คือ ประโยคคำถาม และร้อยละ 7.17 คือ ประโยคปฏิเสธ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาลอายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร พบว่าการสร้างประโยคของเด็กในวัยนี้จะใกล้เคียงกับประโยคที่ผู้ใหญ่พูด ประโยคของเด็กวัยนี้มีความยาวมากขึ้น ซับซ้อนมากขึ้น ใช้ทั้งประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน รวมทั้งมีการใช้ประโยคที่มีวัตถุประสงค์หลากหลายมากขึ้น เช่น ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม หรือแม้แต่ประโยคคำถามเชิงปฏิเสธ แต่อย่างไรก็ตามประโยคของเด็กในวัยนี้ก็ยังคงไม่ถูกหลักไวยากรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบดังนี้

1.) การละรูปในประโยค การพูดประโยคนั้นบางทีเด็กจะละคำหลายคำจะเหลือแต่คำที่เป็นหัวใจสำคัญที่เด็กต้องการสื่อความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า เด็กส่วนใหญ่เวลาพูดจะละรูปประโยคให้สั้นลง แต่ได้ใจความ เช่น “กระโดด” “ลืม” “รู้จัก” “มฤดี” (มานี่) “ไหน” “พร้อม” “ลากมา” (ละครรวม) ทำให้ประโยคที่เด็กใช้สั้นที่สุดคือ ประโยค 1 ส่วน ที่มีคำเดียว และประโยคที่ยาวที่สุด คือ ประโยค 6 ส่วน เช่น “กาว อันนี้ มาทา หน้า เลย ชาวจ๊วะ”

2.) การเรียงลำดับคำในประโยค ในภาษาไทยนั้นมักมีการเรียงลำดับคำ เช่น ประธาน-กริยา-กรรม เราจะนำกรรมมาวางก่อนหน้ากริยาไม่ได้ เพราะจะทำให้ใจความของประโยคนั้นเปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามเด็ก ยังคงเรียงลำดับคำในประโยคสลับที่กัน เช่น “คิดออกอะไร” “ชอบวิ่งทุกอย่างหมด” “ต้นไม้เขาเขียนและ” “กินชะลูดขึ้น” “ใส่เดื่อนน้องบอก” “ลูกก้นนอนที่อยู่ในห้อง” “รถคนขับอยู่ครับ”

3.) ประโยคมีความซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการใช้ประโยคระคน ซึ่งเป็นประโยคชนิดใดชนิดหนึ่งมาเชื่อมต่อหรือซ้อนกับประโยคอีกชนิดหนึ่ง เช่น “ประโยคความซ้อน (และ) ประโยคความซ้อน” หรือ “ประโยคความรวมในประโยคความซ้อน” เช่น “ของเล่นที่มันเป็นแก้วนะ เวลามันแตกและและ เราอย่าไปจับมัน เพราะมันจะทิ่มมือ” “เขารู้ว่าน้องหนึ่งคิดว่าเขาฉลาดว่าน้องหนึ่ง และ น้องหนึ่งต้องคิดว่าเราต้องฉลาดกว่าดาเนียลอีกตั้งหลายเท่า” รวมถึงการใช้ประโยคคำถามเชิงปฏิเสธ เช่น “เธอไม่ไปเหรอ” “ทำไมไม่กิน” ทำให้เห็นว่าประโยคคำถามของเด็กวัยนี้มีความหลากหลาย อิศระมากขึ้น และมีความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการถามมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะทางความคิดที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กมีการใช้คำในประโยคเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มความหมายในประโยคให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ครั้งแรกพูดว่า “ดูแลอย่างดี” ครั้งที่ 2 พูดว่า “ดูแลพันอย่างดี” หรือ ครั้งแรกพูดว่า “แมงปอตายแล้ว” ครั้งที่ 2 พูดว่า “แมงปอตัวนี้ตายแล้ว”

4.) จำนวนคำต่อประโยค พบว่า จำนวนคำต่อประโยคความเดียว โดยเฉลี่ยแล้ว เด็กพูดประโยคที่ประกอบด้วย 4 คำต่อประโยค เด็กจะพูดประโยคความเดียวที่ไม่ซับซ้อนมากนัก มีตั้งแต่ 1 คำ จนถึง 11 คำต่อประโยค ส่วนประโยคความรวมนั้นโดยเฉลี่ยแล้วเด็กจะพูดประโยคที่ประกอบด้วย 7 คำต่อประโยค ซึ่งประโยคความรวมของเด็กในวัยนี้เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น ประโยคความรวมที่เด็กพูดจะประกอบด้วยคำตั้งแต่ 2 คำ จนถึง 22 คำ และประโยคความซ้อนนั้นโดยเฉลี่ยแล้วเด็กจะพูดประโยคที่ประกอบด้วย 8 คำต่อประโยค ประโยคความซ้อนของเด็กวัยนี้มีความซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงมีการใช้ประโยคระคน ประโยคความซ้อนที่เด็กพูดจะประกอบด้วยคำตั้งแต่ 4 คำ จนถึง 24 คำต่อประโยค ทำให้เห็นว่าจำนวนคำต่อประโยคมีความแตกต่างกันออกไปตามชนิดของประโยค เพราะยิ่งประโยคมีความซับซ้อนมากขึ้นเท่าไร จำนวนคำก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นเท่านั้น

คำในประโยคที่เด็กในวัยนี้พูดนั้นมีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป เช่น ในโรงเรียนอนุบาลการบูร ที่ครูสอนภาษาอังกฤษ ทำให้เด็กพูดคำและแต่งประโยคภาษาอังกฤษได้ เช่น I like a grey car. นอกจากนี้ยังมีคำว่า แพมเพิส เคอบี้ คิว อากิโตะ (ตัวละครในการ์ตูนญี่ปุ่น) อีเหมใจจ้าย (คำพูดของหนอนในโฆษณา) เทอร์โบมิเตอร์ (เด็กหมายถึง เครื่องวัดอุณหภูมิ) ดาวเนปจูน กล้องดิจิตอล Mc.Donald สยามดิสโคเวอร์ สกี หวัดมรณะ ไม้หันอากาศ การันต์ ป่าป่า ส่วนโรงเรียนอนุบาลพิมุข เด็กบางคนมีความสนใจสัตว์ทะเลเป็นพิเศษ ก็จะจำจากที่แม่บอกชื่อสัตว์ต่างๆ ให้ฟัง แล้วมาเล่าให้เพื่อนที่โรงเรียนฟัง เช่น คำว่า jellyfish octopus crab ปลากระเบน เหาดลาม หอยวงช้าง ปูไก่ทะเล หรือที่โรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์ เด็กจึงพูดคำว่า คลิก เม้าส์ นอกจากนี้ยังมีคำว่า เกมแรกนารอก โรดซาร์ ใจกันน้ำ ภราดร (สื่อ) เกล็ดมรกต (ละคร) ดูอาของอัลเลาะห์ (เด็กนับถือศาสนาอิสลาม) กล้วยเล็บมีอนาง เป็นต้น ส่วนโรงเรียนวัดประฐาน เด็กพูดถึง หลวงพ่อ เบเบะ (ของเล่น) ซูวิทย์ ไทยรัฐไทย ยาบ้า พาเหรด โรงเรียนจุฬาฯ nose ear sitdown (ครูสอน) เลย์สหายโนริ ผ้าถุง เซโจะ! มาเลย(โฆษณา) น้ำมาก สุดสาคร พันธุ์ทิพย์ พระเทพ เจ้าแม่กวณิม เชน สนามหลวง เบนเซ่ นกกระจอก ปิปปี้ ตุ๊ด โคตร ชี เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าคำที่เด็กใช้ในประโยคทั้ง 7 ชนิดนั้น มีความแตกต่างและหลากหลายมาก ดังนี้

1.) คำสรรพนาม เด็กแต่ละโรงเรียนมีการใช้คำสรรพนามแตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนวัดประฐาน มีการใช้คำว่า “กู” “มึง” “ไอ้...” (ชื่อเพื่อน) “เอ็ง” “เจ้” นอกนั้นก็จะมีการใช้คำที่ใกล้เคียงกัน เช่น “ฉัน” “เรา” “เขา” “ผม” “หนู” “น้อง..”(ชื่อตนเอง) “นาย” “เธอ” “ตัวเอง”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาชนิดของประโยชน์ที่เด็กใช้ 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน และศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ จากเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล การวัดความสามารถทางภาษา และการใช้หนังสือภาพในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

1.2 ศึกษาจากการลงทะเบียนเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนอนุบาลพิมุข สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนอนุบาลการบูร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนวัดประธาน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 66 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจงตามลักษณะดังนี้

สุ่มห้องเรียน โรงเรียนละ 1 ห้อง โดยวิธีจับฉลาก ได้จำนวน 3 ห้อง

สุ่มนักเรียน โดยการให้ครูประจำชั้นเลือกนักเรียนที่มีลักษณะการพูดปานกลาง

ห้องละ 4 คน เพื่อเป็นกรณีศึกษา รวมทั้งสิ้น 12 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกคำพูด และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เครื่องบันทึกเสียงและเทป และหนังสือภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ เริ่มจากสร้างความคุ้นเคยกับเด็กอนุบาลแต่ละโรงเรียน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เวลา 8.00-11.30 น. โดยการสังเกตการพูดตามธรรมชาติของเด็กอนุบาล และช่วงบ่าย เวลา 14.30-15.00 น. โดยการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็กอนุบาล รวมทั้งสิ้น 15 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

5.1 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากกรณีตัวอย่าง วิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยคแต่ละชนิด หาค่าร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยค หาค่าร้อยละ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง

5.2 ข้อมูลที่ได้จากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดจากตัวอย่างประชากร วิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยคแต่ละชนิด หาค่าร้อยละ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง หลังจากนั้นวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค โดยการแจกแจงความถี่ของการใช้ประโยค หาค่าร้อยละ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบกับหนังสือหลักภาษาไทย และตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหากมีประเด็นสงสัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความเที่ยง

5.3 นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษากการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร เป็นเวลา 15 สัปดาห์ พบว่า

1. เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร ใช้ชนิดประโยคความเดียวมากที่สุด ร้อยละ 87.34 รองลงมาคือ ประโยคความรวม ร้อยละ 9.29 และประโยคความซ้อน ร้อยละ 3.36

2. เด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร ใช้ลักษณะประโยคบอกเล่ามากที่สุด ร้อยละ 76.07 รองลงมาคือ ประโยคบังคับหรือขอร้อง ร้อยละ 8.63 ประโยคคำถาม ร้อยละ 8.12 และประโยคปฏิเสธ ร้อยละ 7.17

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษากการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล นอกจากจะพบว่า เด็กอนุบาลมีการใช้ประโยคชนิดใดและลักษณะใด ในเชิงปริมาณแล้ว ผู้วิจัยได้พบประเด็นจากการศึกษากการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมรอบตัวส่งผลต่อการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล

จากการศึกษากการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปีนั้น พบว่ามีการใช้ประโยคความเดียวมากที่สุด รองลงมาคือประโยคความรวม และประโยคความซ้อน ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่ Hurlock (1964) และศรียา และประภัสร์ นิยมธรรม (2540) ที่ต่างเห็นพ้องว่า ประโยคของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 8 ปี จะไม่ค่อยสมบูรณ์ในด้านหน้าที่การใช้ประโยค เด็กเริ่มใช้ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อนที่มีความละเอียดละออมากขึ้น ประโยคที่ใช้ตอนแรกๆ มักจะเป็นประโยคง่ายๆ แล้วค่อยซับซ้อนขึ้นตามลำดับ และในทุกๆ ช่วงอายุ ประโยคของเด็กจะแตกต่างกันในด้านความยาวและรูปแบบของประโยค นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กวัยนี้มีการใช้ประโยคบอกเล่ามากที่สุด ซึ่งโดยปกติเด็กวัยนี้จะพูดประโยคบอกเล่ามากที่สุด และเป็นประโยคที่เด็กพูดได้เป็นลักษณะแรก เพราะเป็นประโยคที่ไม่มีความซับซ้อนใดๆ มีรูปแบบที่ง่ายที่สุดในการจดจำและผลิตประโยคออกมา รองลงมาคือ ประโยคบังคับหรือขอร้อง จากการวิจัยพบว่าเด็กในวัยนี้เวลาเล่นกับเพื่อนมักจะสั่งเพื่อนให้ทำสิ่งต่างๆ ที่ตนเองต้องการ ซึ่ง Piaget ได้กล่าวว่าเด็กวัย 2-7 ปี เป็นช่วง preoperational stage ซึ่งเด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางอยู่ ทำให้การสนทนาของเด็กในวัยนี้ยังเป็นเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับตนเอง และยังไม่ค่อยเป็นการสนทนาที่มีการโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารเท่าที่ควร (Gestwicki, 1995) ประโยคคำถาม และประโยคปฏิเสธ ตามลำดับ Shaffer (1993) ได้เสนอลักษณะการใช้ประโยคของเด็ก ดังนี้ ลักษณะประโยคที่เด็กใช้มากคือ ประโยคคำถาม ซึ่งเด็กจะถามว่า อะไร ที่ไหน และใครก่อนที่จะถามว่าทำไม เมื่อไร และอย่างไร นอกจากนี้ ศรียา และประภัสร์ นิยมธรรม (2540) กล่าวว่า คำถามของเด็กเป็นสิ่งที่แสดงความคิดเห็น และแสดงเหตุผล Piaget ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า เด็กยิ่งรู้มากยิ่งถามมาก ส่วนเด็กที่ไม่รู้อะไรเลย ก็ไม่ทราบว่าจะถามอะไร ต่อมาจึงใช้ประโยคปฏิเสธ ซึ่งแรกๆ จะ

ขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “ไม่” ต่อมาจึงนำคำปฏิเสธมาไว้ในประโยค และจึงเรียบเรียงคำปฏิเสธในประโยคได้ถูกต้อง

จากผลที่พบข้างต้น ทำให้เห็นว่า การใช้ประโยคชนิดและลักษณะต่างๆของเด็กอนุบาล มีผลมาจาก ปัจจัยต่างๆที่แวดล้อมตัวเด็ก จากการวิจัย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยคของเด็ก ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู รวมถึงบทบาทของครู ถ้าครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้กระบวนการคิด พุดคุย ซักถามและแสดงความคิดเห็นในขณะที่ทำกิจกรรม เด็กก็จะเกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีการใช้ประโยคมากกว่า การที่ครูไม่ได้ให้แรงกระตุ้นในการคิด พุดคุย ซักถาม และแสดงความคิดเห็น ดังที่ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข (2543) ได้กล่าวว่า บรรยากาศของการพุดคุยกัน ซักถามคำถาม อภิปราย แสดงความคิดเห็น ระหว่างครูกับเด็กในห้อง เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการคิด และการใช้ภาษา

นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และฐานะทางเศรษฐกิจ ก็มีผลทำให้เด็กมีการใช้ประโยคแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้มีโอกาสพุดคุยกับผู้ปกครองของเด็กแต่ละโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองที่เล่นนิทานให้ลูกฟังทุกวัน เด็กจะพุดประโยคที่มีความยาวและซับซ้อนมากกว่า เด็กที่ผู้ปกครองไม่ค่อยได้มีเวลาดูแลลูกเท่าที่ควร ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่ Hurlock (1694) กล่าวไว้คือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่ให้อาหารให้เด็กพุดและให้คำชี้แนะในการพุดมากกว่า เด็กจะเรียนรู้ที่จะพุดได้เร็วกว่า กล่าวถึงตนเองได้ดีกว่า และพุดมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่ค่อยได้ให้อาหารใจและคำชี้แนะให้พุด ทำให้เห็นว่าความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูกย่อมช่วยให้เกิดพัฒนาการทางภาษาได้ง่ายขึ้น

ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการพุดของเด็ก ศรียา และประภัสร์ นิยมธรรม (2540) และHurlock (1694) กล่าวไว้ว่า มีปัจจัยที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.) สุขภาพ เด็กที่มีสุขภาพดี แข็งแรงสมบูรณ์ เรียนรู้ที่จะพุดได้เร็วกว่า เด็กที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง เพราะเด็กที่มีสุขภาพดี จะมีแรงจูงใจในการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมและติดต่อสื่อสารกับคนในกลุ่มสังคม ในขณะที่เด็กที่ป่วยหรือมีปัญหาทางสุขภาพ จะไม่รู้สึกลอยอกพุดกับใคร ซึ่งส่งผลให้มีการพัฒนาการพุดล่าช้า หลังจากการวิจัยพบว่า เด็กคนหนึ่งมีปัญหาทางสุขภาพ เป็นโรคทาลัสซีเมีย มาโรงเรียนบ้าง ไม่มาบ้าง เมื่อเวลาที่เด็กอยู่ที่โรงเรียน เด็กคนนี้นี้มักจะเล่นคนเดียว ไม่ค่อยมีการพุดคุยกับเพื่อนๆ

2.) สติปัญญา เด็กที่มีความฉลาดทางสติปัญญาสูง เรียนรู้ที่จะพุดได้เร็วกว่า และมีทักษะทางภาษาที่สูงกว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า และเด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดพบว่า มีความสามารถทางภาษาดีทั้งในด้าน จำนวนคำศัพท์ ตลอดจนความสามารถในการใช้ประโยคยาวๆได้อย่างถูกต้อง และเด็กที่พุดไม่ชัดจะมีผลการเรียนต่ำ และมีปัญหาด้านการอ่าน จากการวิจัยพบว่า ปัญหาในด้านการพุดไม่ชัดของเด็กส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการพัฒนา

ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมถึงการเข้าสังคมกับเพื่อนด้วย

3.) **ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม** เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะมีพัฒนาการทางภาษาล่าช้ากว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก ได้แก่ จำนวนหนังสือที่เด็กได้พบเห็น จำนวนชั่วโมงที่เด็กได้อ่านหรือฟังนิทาน จำนวนผู้ใหญ่ที่ติดต่อสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนเพื่อนเล่นของเด็ก และโอกาสที่เด็กได้เล่นของเล่น เป็นต้น เด็กที่มีโอกาสติดต่อกับผู้ใหญ่ มีโอกาสจะพัฒนาภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ถูกปล่อยไว้ตามลำพังกับเพื่อนๆ เป็นส่วนใหญ่ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า จะมีโอกาสได้ติดต่อกับผู้ใหญ่มากกว่า โดยเฉพาะกับแม่ ทั้งนี้เพราะแม่ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจำเป็นต้องออกไปทำงาน หรือแม่ที่มีงานสังคมนอกบ้านมากจนไม่มีเวลาสำหรับลูก ยิ่งไปกว่านั้นแม่ที่มาจากครอบครัวซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มักเห็นความสำคัญของภาษาพูดของลูก เพราะว่าเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางสังคมของบ้าน เด็กพวกนี้จึงถูกกระตุ้นและบังคับให้เรียนรู้การพูดให้เร็วและถูกต้อง

4.) **เพศ** กลุ่มเด็กชายมักมีพัฒนาการทางการพูดล่าช้ากว่ากลุ่มเด็กหญิง ในทุกๆ ช่วงอายุ ประโยคของเด็กชายจะสั้นกว่า ถูกหลักไวยากรณ์น้อยกว่า จำนวนคำศัพท์น้อยกว่า และการออกเสียงถูกต้องน้อยกว่าเด็กหญิง McCarthy (1953 อ้างถึงใน ศรียาและประภัสร์ นิยมธรรม, 2540 : 44) พยายามอธิบายเรื่องนี้ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวในช่วงปีแรกไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ เด็กพูดกับแม่ด้วยเสียงแบบเดียวกันกับที่แม่พูดกับลูก เมื่อพ้นวัยทารกเด็กผู้หญิงจะเลียนแบบและสนิทสนมกับแม่มากกว่าเด็กผู้ชาย ซึ่งพยายามเอาอย่างพ่อ ในสังคมทั่วไป พ่อมักออกจากบ้านมากกว่าแม่ ดังนั้นเด็กผู้ชายจึงมีโอกาสเลียนแบบพ่อน้อยกว่าที่เด็กผู้หญิงเลียนแบบแม่

5.) **ความสัมพันธ์ในครอบครัว** ไม่เพียงแต่เวลาที่แม่อยู่ใกล้ชิดกับลูกในช่วงปีแรกที่มีความสำคัญ ต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ชนิดของความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ก็เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพราะความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูกย่อมช่วยให้เกิดพัฒนาการทางภาษาได้ง่ายขึ้น ดังจะเห็นจากความสัมพันธ์และการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ค่อยมีเวลาได้คุยเล่นกับลูกของผู้ปกครองของเด็กในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษากรุงเทพมหานคร เพราะผู้ปกครองต้องทำงานหาเช้ากินค่ำ จึงทำให้การใช้ประโยคของเด็กมีความยาวและซับซ้อนน้อยกว่าเด็กจากโรงเรียนในสังกัดการศึกษาอื่น

6.) วิธีการเรียนรู้ภาษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดหรือซักถาม จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการเรียนรู้ภาษา แต่ในขณะเดียวกันถ้าครูจัดให้เกิดบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยนั้นจะเป็นแรงเสริมและให้กำลังใจเด็กในการเรียนรู้ภาษาได้เป็นอย่างดี รวมถึงความต้องการในการสื่อสารกับคนอื่น ถ้ายังมีแรงจูงใจมากก็จะทำให้เด็กเรียนรู้การพูดได้เร็วขึ้น

7.) การติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและบุคลิกภาพของเด็ก ความกังวลต่อการยอมรับของเพื่อนจะเป็นแรงผลักดันให้เด็กอยากเรียนรู้ที่จะพูด จากการวิจัยพบว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง ที่มักจะเป็นผู้นำในการเล่น เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในห้องและมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีปริมาณการใช้ประโยคที่ยาวและซับซ้อนสูง

2. ศักยภาพในการใช้ภาษาไทยของเด็กอนุบาล

พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล ในช่วงวัย 5 ถึง 6 ปี เริ่มมีลักษณะคล้ายผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กเริ่มผลิตประโยคที่มีความยาวมากขึ้นได้ เริ่มผลิตประโยคในลักษณะต่างๆกัน เช่น ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำสั่ง ประโยคความรวมและประโยคความซ้อนที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เริ่มมีหลักไวยากรณ์ชัดเจน เริ่มมีวงคำศัพท์ที่กว้างขึ้น เริ่มใช้ภาษาได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ (ศรียา-ประภัสร์ นิยมธรรม, 2540 ; Hurlock, 1964 ; Jalongo, 1992 ; Shaffer, 1993 ; Mei-Yu , 2000) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบลักษณะการพูดดังต่อไปนี้

1.) การพูดกับตนเอง (Private Speech) Vygotsky (1962 อ้างถึงใน Jalongo, 1992: 38) กล่าวว่า การพูดกับตนเองเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางภาษาที่มีความน่าสนใจ เพราะวิธีนี้เป็นวิธีที่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับภาษา การพูดกับตนเองทำให้เด็กเชื่อมการพูดที่ออกมาจากความคิด ไปสู่ความเป็นรูปธรรมมากขึ้น จากการวิจัยพบว่าลักษณะการพูดกับตนเองของเด็กบางคน มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการกระทำของตนเอง เช่น พูดว่า “ระบายสีก่อน” และ “นั่งตรงนี้แหละ”

2.) การพูดไม่คล่อง เด็กในช่วงวัยนี้มักจะลังเล พูดซ้ำ หรือหยุดพูดแล้วเริ่มพูดใหม่ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ปกติ และเป็นแบบฉบับของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กทุกคน ทั้งนี้เป็นเพราะความคิดของเด็กอาจจะเร็วกว่าการพูดออกมาของตนเอง (Machado, 1985: 38) จากการวิจัยพบว่า เด็กจะไม่พูดประโยคที่มีความยาวและซับซ้อนออกมาเลยในทันที แต่จะใช้คำซ้ำๆ แล้วค่อยๆ พูดต่อกันไป ในขณะที่เด็กพูดคำซ้ำๆ เด็กใช้ความคิดตลอดเวลาว่าจะพูดอะไรเป็นลำดับต่อไป ทำให้ประโยคที่เด็กพูดนั้นสามารถสื่อความหมายออกมาได้ในที่สุด อย่างไรก็ตาม

ประโยคนั้นก็ยังไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เช่น “เอายกถังมาใส่บ่อใหญ่ แล้วก็ แล้วก็ แล้วก็ลงไป ต่อม” หรือ “แปลว่า แปลว่า เวลา เวลาที่ไหนไม่มีอะไรกิน ก็ต้องย้ายไปอยู่ที่อื่น”

ข้อค้นพบในการวิจัย

จากการศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล ทำให้ผู้วิจัยพบว่า

1. ช่วงเวลาในการบันทึกคำพูด

การศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาลนั้นในตอนแรกผู้วิจัยตั้งใจว่าจะบันทึกคำพูด ในช่วงเวลา 8.30-11.30 น. ในกิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้ง เพราะผู้วิจัยมีความเชื่อว่าในช่วง กิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้งนั้น เด็กจะมีอิสระในการพูดมาก ในขณะที่กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมวงกลม กิจกรรมศิลปะ ฯลฯ เด็กไม่ค่อยได้มีโอกาสพูดมากนัก แต่เมื่อผู้วิจัยได้ไปอยู่ใน สภาพแวดล้อมจริงนั้น กิจกรรมของแต่ละโรงเรียนนั้นแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยพบว่าบางโรงเรียน ไม่มีกิจกรรมเสรี แต่มีกิจกรรมเข้าห้องสมุด กิจกรรมดนตรี กิจกรรมคอมพิวเตอร์หรือกิจกรรมอื่นๆ แทน ทำให้ผู้วิจัยต้องปรับช่วงเวลาและกิจกรรมในการบันทึกคำพูด ให้สอดคล้องกับกิจกรรมของ แต่ละโรงเรียน เพราะการพูดของเด็กเป็นสิ่งที่คาดคะเนไม่ได้ว่าช่วงไหน หรือกิจกรรมใดที่เด็กจะมี ปริมาณการพูดมาก ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่แวดล้อมหลายๆอย่าง ดังนั้นจึงไม่ควรไปกะเกณฑ์ว่า จะบันทึกคำพูดในช่วงกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ที่สุด

2. คุณค่าและความสำเร็จของงานวิจัย

การศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล นอกจากจะทำให้ทราบว่าเด็ก ในวัยนี้มีการใช้ประโยคชนิดใดและลักษณะใดมากที่สุดแล้ว และการที่ผู้วิจัยได้ให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพใน หนังสือภาพ ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน และความประทับใจ เพราะเด็กได้มีประสบการณ์ใหม่ๆ ที่เด็กไม่เคยทำมาก่อน และพบว่าตนเองสามารถทำได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งก่อนหน้านี้เด็ก จะบอกกับผู้วิจัยว่า ทำไม่ได้ เล่าเรื่องไม่เป็น แต่ผู้วิจัยก็ให้คำปลอบใจและกำลังใจว่าเด็กทุกคน สามารถทำได้ เพราะไม่มีอะไรยาก ท่าที่การยอมรับทั้งการพูดและการแสดงท่าทางของผู้วิจัย ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเล่า และเกิดความรู้สึกสนุกสนานเมื่อเล่าจบก็อยากจะทำใหม่ หลายครั้ง และการที่ผู้วิจัยไปอยู่กับเด็กตลอดระยะเวลา 15 สัปดาห์นี้ ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ระหว่างกันและกัน ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกได้จากการแสดงท่าทางและการพูดของเด็ก เมื่อถึงเวลาที่ผู้วิจัย เสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลแล้ว ก่อนจากกันเด็กๆมองมาที่ผู้วิจัยและพูดว่าจะคิดถึงผู้วิจัยตลอดไป และ

มีเด็กชายคนหนึ่งพูดขึ้นมาว่า “น้ำตาจะไหลแล้ว” คำพูดเพียงแค่ประโยคเดียว แต่ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและประทับใจมาก

ข้อสังเกตจากการวิจัย

1. จากการศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าการจัดกิจกรรมของครูนั้นส่งผลต่อการใช้ประโยคของเด็ก เช่น ในกิจกรรมที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น เด็กจะใช้ประโยคที่มากและซับซ้อนขึ้นกว่าการจัดกิจกรรมที่ครูปล่อยให้เด็กเล่นกันเอง และไม่มีการพูดคุยกับครู ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า กิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดและจินตนาการ จะส่งเสริมให้เด็กมีการใช้ประโยคเพิ่มขึ้นและซับซ้อนมากขึ้น

2. จากการศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าการใช้ภาษาพูดของครูส่งผลต่อการใช้ภาษาไทยของเด็กมาก เด็กจะใช้คำศัพท์และประโยคตามแบบครู ดังนั้น ครูผู้สอนควรมีความระมัดระวังในการใช้ภาษา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาที่ดีของเด็ก

3. การทำวิจัยเกี่ยวกับภาษาต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝนและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ระยะเวลา 15 สัปดาห์ อาจทำให้การแสดงออกทางภาษาของเด็กบางคนไม่ชัดเจนนัก หากระยะเวลาในการทำวิจัยมีมากขึ้นก็จะทำให้ได้ผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะการแสดงความสามารถทางภาษาของเด็กแต่ละคนไม่เท่ากัน เด็กบางคนอาจต้องอาศัยระยะเวลานานกว่าในการพัฒนาภาษาของตน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1.1 การศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูควรแสดงออกถึงการยอมรับ และการเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาของเด็ก โดยให้ความสำคัญต่อการพูดของเด็กเท่าๆกัน และเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ภาษา

1.2 การศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล จะมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นหากครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับตารางเวลากิจกรรมในแต่ละวัน และมีการยืดหยุ่นเวลาในการทำกิจกรรมให้พอเหมาะกับช่วงความสนใจของเด็กอนุบาล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาลในกลุ่มอื่นๆ
- 2.2 ควรมีการศึกษาพัฒนาการการใช้ภาษาในด้านอื่นๆ เช่น การสนทนาของเด็กในระดับชั้นอื่นๆ
- 2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา กับการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา ไพศาลภาณุมาศ. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านชนิดของถ้อยคำและชนิดของประโยคของเด็กอายุ 4-7 ปี ในโรงเรียนชุมชนแออัดและโรงเรียนชุมชนไม่แออัด: การศึกษา เฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

กำชัย ทองหล่อ. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : รวมสาสน์, 2533.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพและวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2543.

ชุมพร ยงกิตติกุล. การวัดทางจิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ทาดาชิ มัตซึอิ. คู่มือพ่อแม่ ลำดับที่ 1 สร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูกน้อย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก, 2537.

บุบผา เรืองรอง. การเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่นิทานกับกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

พระวรวงศ์พิธีสุ. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาพิเศษในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : งานตำราและคำสอนกองบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2546.

ศรียา-ประภัสร นิยมธรรม. พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว, 2540.

ศึกษาบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก, คณะอนุกรรมการ. บทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการศึกษาบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก, 2535.

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานผลการศึกษาคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2529-2531.

กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.

- สมชาย ลำดวน. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2526.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข. การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2543.
- อภิญา กังสนารักษ์. การศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

ภาษาอังกฤษ

- Bochner, S., Price, P., and Jone, J. Child language development : Learning to talk. London : Whurr, 1997.
- Braine, M. D. S. The ontogeny of English phrase structure : The first phrase. Language, pp. 1-13. New York : Harper and Row, 1963.
- Brisbane, H. E., and Riker, A. P. The developing child. 2nd ed. New York: Chas. A. Bennetl, 1971.
- Cianciolo, P. J. Picture books for children. Chicago : American Library Association, 1973.
- Gestwicki, C. Developmentally appropriate practice curriculum and development in early education. New York: Delmar, 1995.
- Glazer, J. I. Literature for young children. 3rd ed. New York : Macmillan Publishing, 1991.
- Holzman, M. The language of children development in home and school. New Jersey : Prentice-Hall, 1983.
- Huck, S. Chalotte , Kuhn and Young, D. Children's literature in the elementary school. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968.
- Hurlock, E. B. Development psychology. 2nd ed. New York: McGraw – Hill Book, 1959.
- Hurlock, E. B. Child development. 4th ed. New York: McGraw – Hill Book, 1964.
- Jalongo, M. R. Early childhood language arts. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1992.

- MacCan, D., and Richard, O. The child's first books : A critical study of pictures and texts. New York : The H. W. Wilson, 1973.
- Machado, J. M. Early childhood experiences in language arts. 3rd ed. New York : Delmar, 1985.
- Machado, J. M. Early childhood experiences in language arts : emerging literacy. 6th ed. New York : Delmar, 1999.
- Matulka, D. I. Evaluating picture books. [online]. 1999. Available from : <http://picturingbooks.imaginarylands.org/resources/evaluation.html>[2003, April 16]
- McCarthy, D. Language development in children. In L. Camichael (ed.) , Manual of child psychology, pp. 476-568. New York : John Wiley & Sons, 1960.
- McNeill, D. The acquisition of language. New York : Harper and Row, 1970.
- Menyuk, P. The acquisition and development of language. New Jersey : Prentice-Hall, 1971.
- Miller, G. A. Language and communication. New York : McGraw-Hill Book, 1951.
- Moe, A. J. Using picture books for reading vocabulary development. In J. W. Stewig and S. L. Sebsta (ed.), Using literature in the elementary classroom revised and enlarged edition, pp. 43-54. U.S.A. : The National Council of Teachers of English, 1989.
- Naremore, R. C., and Hopper, R. Children learning language. 3rd ed. New York : Haper & Row, 1990.
- Owen, R. E. , and JR. Language development an introduction. New York : Macmillan Publishing, 1992.
- Shaffer, D. R. Developmental psychology childhood and adolescence. 3rd ed. California : Brooks/Cole Publishing, 1993.
- Steinberg, D. D. Psycholinguistics language, mind and world. New York : Longman, 1984.
- Williams, G. Children and their books. London : Gerald Duckworth & Company, 1971.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการฟังนิทานด้วยการเล่าโดยใช้หุ่นกับรูปภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

โฆษา อารียา. ชนิดและหน้าที่ของคำและตัวอย่างการวิเคราะห์ประโยคภาษาไทย.

วารสารครุศาสตร์ 9 (พ.ค.-มิ.ย.2523) : 83-94.

จินตนา เนียมเปีย. พัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

จุฑามาศ โฆชะปัญญาธรรม. ความสามารถในการใช้คำกริยาของนักเรียนอนุบาลในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ทิตนา เขมมณี และคณะ. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ธงชัย เจียมพุก. แนวโน้มของสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนในปี พุทธศักราช 2552. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

นววรรณ พันธุมธธา. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์, 2527.

นิตยา คชภักดี. ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ-5 ปี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

ปิยนารถ แสงศักดิ์. การใช้กลไกในการเชื่อมโยงความในภาษาพูดและภาษาเขียนของเด็กวัย 7-9 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

พรจันทร์ จันทิมลและคณะ. การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส, 2540.

พัฒนพร สุทธิยานุช. การรู้จักและออกเสียงคำภาษาไทยกลางของเด็กไทยก่อนวัยเรียนที่พูดเขมรเป็นภาษาพื้นเมืองในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

วรรณิ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2544.

วิจิตร ภาณุพงศ์. โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 10.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.

ศึกษาศึกษา, กระทรวง, กรมวิชาการ. แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ระดับก่อน
ประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

ศึกษาศึกษา, กระทรวง, กรมวิชาการ. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540. กรุงเทพมหานคร :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

สนิท สัตโยภาส. หนังสือและสารสารสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2536.

สมทรง สิตาลัยน. การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

สมทรง บุรุษพัฒน์. วากยสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, 2539.

สุชาดา เทวะผลิน. คำแสดงในภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สุทธาทิพ มีชูนี้ก. การเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจค่านามของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดย
ใช้ปริศนาคำทายและเพลง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สุปรียา โคจรสวัสดิ์. หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2522.

อภิวรรณ วีระสมิทธิ์. หนังสือสำหรับเด็กกับการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร,
2544.

อุทุมพร พรายอินทร์. การศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.

ภาษาอังกฤษ

Arbuthnot, M. H. Children and books. New York : Scott, Foresman and company,
1947.

Dale, P. S. Language development structure and function. 2nd ed. New York : Holt,
Rinehart and Winston, 1976.

Douglas, D. Linguistics and the mind : Modern approaches to the study of language.
Australia : Sydney University extension board, 1973.

- Gleason, J. B. The development of language. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon, 2001.
- Hoff-Ginsberg, E. Language development. Florida : Brooks/Cole, 1997.
- Huck, C. S, Helper, S., and Hickman, J. Children's literature in the elementary school. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1987.
- Jackendoff, R. Foundations of language : Brain, Meaning, Grammar, Evolution. New York :Oxford University Press, 2002.
- Lee, D., and Rubin, J. B. Children and language reading and writing, talking and listening.California : Wadsworth, 1979.
- Marshall, M. R. An introduction to the world of children's books. 2nd ed. Aldershot : Gower, 1988.
- McMullan, K. H. How to choose good books for kids. Massachusetts : Addison Wesley Publishing, 1984.
- Mei-Yu, L. Language development in the early years. [ERIC Digest data file]. ERIC Clearinghouse on Reading English and communication, 2000. Available from : http://www.rd.gov/databases/ERIC_Digest/ed446338.html [2002, December 24]
- Nodleman, P. The pleasures of children's literature. New York : Longman Publishing, 1992.
- Pellowski, A. The family storytelling handbook. New York : Macmillan Publishing, 1987.
- Slobin, D. I. Psycholinguistics. London : Scott, Foresman and company, 1971.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์   อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทนต์สร   อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอื้อพร สัมมาทิพย์   หัวหน้าสายชั้นอนุบาล
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(ฝ่ายประถม)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

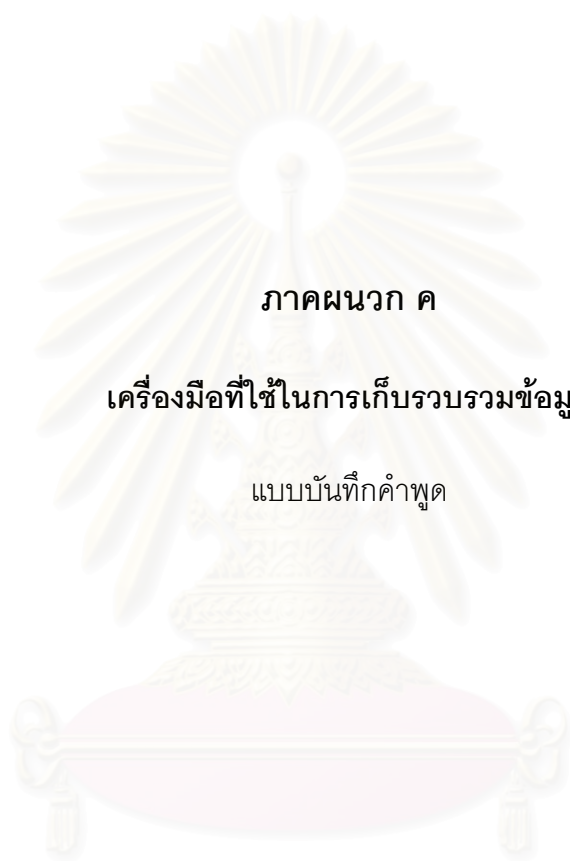
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

1. ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลธรรมาภิบาล
2. ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปทุมวนาราม
3. ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	รองศาสตราจารย์ พูนสุข บุญสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทธิสาร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอื้อพร สัมมาทิพย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกคำพูด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกคำพูด

คำชี้แจง

แบบบันทึกคำพูดฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ใช้ในการบันทึกคำพูดของเด็กจากการสังเกตตามธรรมชาติ เวลา 08.00 – 11.30 น. จากการทำกิจกรรมการเล่นตามมุม และกิจกรรมเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมวงกลม กิจกรรมดนตรี กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเข้าห้องสมุด กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ฯลฯ และจากการใช้หนังสือภาพในการกระตุ้นการพูดของเด็ก เวลา 14.30 – 15.00 น.

แบบบันทึกคำพูด ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ชั้น โรงเรียน วัน เดือน ปี เวลา กิจกรรมที่สังเกต ผู้บันทึก
2. การจดคำพูดตามธรรมชาติของเด็กในลักษณะการบรรยายคำพูดตามสภาพการณ์จริง ทั้งจากการสังเกตตามธรรมชาติในการทำกิจกรรมต่างๆ และจากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูดของเด็ก

วิธีการใช้แบบบันทึกคำพูดจากการสังเกตตามธรรมชาติ

1. ผู้ใช้แบบบันทึกคำพูด ต้องศึกษาแบบบันทึกคำพูดให้เข้าใจก่อนเริ่มใช้
2. แบบบันทึกคำพูดใช้บันทึกคำพูดร่วมกับเครื่องบันทึกเสียงทุกครั้ง
3. ผู้ใช้แบบบันทึกคำพูด กรอกรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของเด็กก่อนทำการบันทึกคำพูดของเด็ก
4. ผู้ใช้แบบบันทึกคำพูด บันทึกคำพูดทุกคำที่เด็กพูดในขณะที่ทำกิจกรรมต่างๆ ลงในแบบบันทึกคำพูด เช่น เด็กพูดว่า “หนูไปกินข้าว” ก็ะบันทึกคำพูดของเด็กลงในแบบบันทึกคำพูดว่า หนูไปกินข้าว
5. เมื่อสิ้นสุดการบันทึกคำพูดให้ถอดคำพูดจากเครื่องบันทึกเสียง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงจากแบบบันทึกคำพูด

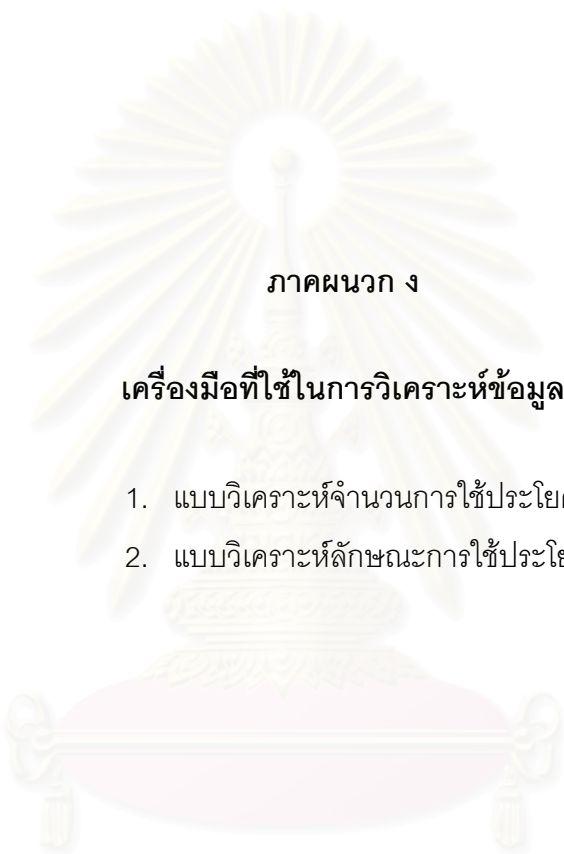
วิธีการใช้แบบบันทึกคำพูดจากการใช้หนังสือภาพกระตุ้นการพูด

1. ผู้ใช้แบบบันทึกคำพูด ต้องศึกษาแบบบันทึกคำพูดให้เข้าใจก่อนเริ่มใช้
2. แบบบันทึกคำพูดใช้บันทึกคำพูดร่วมกับเครื่องบันทึกเสียงทุกครั้ง
3. ผู้ใช้แบบบันทึกคำพูด กรอกรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของเด็กก่อนทำการบันทึกคำพูดของเด็ก
4. ผู้ใช้แบบบันทึกคำพูด กระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ โดยการพูดว่า “หน้านี้หนูเห็นอะไรบ้างคะ” “มีอะไรอีกไหมคะ” พร้อมกับเปิดหนังสือภาพไปที่ละหน้า และบันทึกคำพูดทุกคำที่เด็กพูดออกมา เช่น เด็กพูดว่า “เด็กร้องไห้” ก็บันทึกว่า เด็กร้องไห้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค
2. แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค

คำชี้แจง

แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค มีวัตถุประสงค์ใช้ในการวิเคราะห์ประโยคของเด็กที่ได้จากแบบบันทึกคำพูดของเด็กอนุบาล

แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ชั้น โรงเรียน วัน เดือน ปี เวลา สถานที่ และกิจกรรมที่สังเกต

2. ตารางวิเคราะห์การใช้ประโยค โดยแบ่งตามชนิดของประโยค 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม ประโยคความซ้อน และหมายเหตุ

วิธีการใช้แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค

1. ผู้ใช้แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค ต้องศึกษาหลักการวิเคราะห์และเกณฑ์การวิเคราะห์ชนิดของประโยค

2. ผู้ใช้แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค กรอกรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของเด็กก่อนทำการวิเคราะห์การใช้ประโยค

3. ใช้แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค นี้ร่วมกับแบบบันทึกคำพูด โดยนำประโยคที่ได้จากแบบบันทึกคำพูด มาวิเคราะห์ตามชนิดของประโยค รวมจำนวนประโยคแต่ละชนิด และบันทึกข้อสังเกตต่างๆในการพูดของเด็กอนุบาล เช่น การพูดไม่ชัด การเรียงลำดับคำในประโยค การพูดกับตนเอง ฯลฯ ลงในช่องหมายเหตุ

เกณฑ์การนับประโยค

คำพูดของเด็กจะนับเป็น 1 ประโยค เมื่อมีลักษณะดังนี้

1. เป็นกลุ่มคำที่มีความหมาย มีเนื้อความครบบริบูรณ์
2. เป็นกลุ่มคำที่มีบทบาทเป็นหลัก ซึ่งอาจละคำบางส่วน เช่น เดิน กิน วิ่ง มานี้
3. เป็นประโยคที่มีบทประธาน และบทบาทเป็นหลัก เช่น ครูมา

เกณฑ์การวิเคราะห์ชนิดของประโยค 3 ชนิด

1. ประโยคความเดียว หมายถึง ประโยคที่มีประธาน 1 อย่าง ทำกริยาเพียง 1 อย่างเท่านั้น เช่น “ฉันไปโรงเรียน”

2. ประโยคความรวม หมายถึง ประโยคที่มีประธาน 1 อย่าง ทำกริยา 2 อย่างขึ้นไป หรือ ประธานตั้งแต่ 2 อย่าง ทำกริยาเพียง 1 เดียว เป็นประโยคที่มีคำสันธาน ซึ่งได้แก่ คำว่า และ กับ ก็ ทั้ง...และ แล้ว...จึง แล้ว...ก็ ครั้น...จึง ครั้น...ก็ ถ้า...ก็ พอ...แล้ว...จึง แต่ แต่ว่า แต่ทว่า หากแต่ว่า ถึง...ก็ กว่า...แต่...ก็ หรือ ไม่เช่นนั้น...ก็ มิฉะนั้น...จึง ฉะนั้น...จึง เหตุ นั้น...จึง เพราะฉะนั้น...จึง เป็นต้น เช่น “ฉันไปโรงเรียนแล้วกินข้าว” หรือ “ฉันกับน้องไปโรงเรียน” หรือ “ฉันไปโรงเรียนแต่น้องอยู่บ้าน”

3. ประโยคความซ้อน หมายถึง ประโยคที่มีประธาน 1 อย่าง ทำกริยา 1 อย่าง แต่มีส่วนขยายมาทำหน้าที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคใหญ่อีกต่อหนึ่ง จึงทำให้ประโยคประกอบด้วย ประโยคใหญ่ (मुख्यประโยค) และ ประโยคย่อย (อนุประโยค) อย่างละ 1 ประโยค เช่น “ฉันไปโรงเรียนที่อยู่ไกลมากกับน้อง”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค

ชื่อ.....เพศ.....อายุ.....ชั้น.....
 โรงเรียน.....วัน เดือน ปี.....เวลา.....
 สถานที่.....กิจกรรม.....

ชนิดของประโยค			
ประโยคความเดียว	ประโยคความรวม	ประโยคความซ้อน	หมายเหตุ
รวม			

แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค

คำชี้แจง

แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค มีวัตถุประสงค์ใช้ในการวิเคราะห์ประโยคของเด็กที่ได้จากแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค

แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ชั้น โรงเรียน วัน เดือน ปี เวลา สถานที่ และกิจกรรมที่สังเกต

2. ตารางวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค โดยการนำประโยคชนิดต่างๆ ที่ได้จากแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค มาแยกโครงสร้างของประโยค 7 บท ได้แก่ บทประธาน บทขยายประธาน บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม บทขยายกรรม บทเชื่อม ตามลักษณะการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล 4 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคบังคับหรือขอร้อง

วิธีการใช้แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค

1. ผู้ใช้แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค ต้องศึกษาหลักการวิเคราะห์และเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค และเกณฑ์การวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค

2. ผู้ใช้แบบวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค กรอกรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของเด็กก่อนทำการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค

3. ใช้แบบวิเคราะห์นี้ลักษณะการใช้ประโยค ร่วมกับแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยค โดยนำประโยคที่ได้จากแบบวิเคราะห์จำนวนการใช้ประโยคมาวิเคราะห์ตามลักษณะการใช้ประโยค และโครงสร้างของประโยค รวมจำนวนประโยคตามลักษณะการใช้ประโยค และบันทึกข้อสังเกต เช่น การเรียงลำดับของคำในประโยคไม่ถูกต้อง หรือจำนวนส่วนของประโยค ลงในช่องหมายเหตุ

เกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค 4 ลักษณะ

1. ประโยคบอกเล่า หมายถึง ประโยคที่มีใจความบอกเล่า หรือแจ้งให้ทราบ เช่น “เรา กินกล้วย”
2. ประโยคปฏิเสธ หมายถึง ประโยคมีคำว่า “ไม่” หรือมีใจความเป็นปฏิเสธ เช่น “ฉัน ไม่ไปโรงเรียน” หรือ “เปล่า”
3. ประโยคคำถาม หมายถึง ประโยคมีคำแสดงคำถามอยู่ในประโยค เช่น “เธอไปไหน”
4. ประโยคบังคับหรือขอร้อง หมายถึง ประโยคขึ้นต้นด้วยคำกริยา หรือละประธานไว้ เช่น “นั่งก่อน” “กินสิ”

เกณฑ์การวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค

1. บทประธาน หมายถึง บทที่เป็นหัวหน้า เป็นผู้ทำกริยา เช่น “ฉันไปโรงเรียน”
2. บทขยายประธาน หมายถึง บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทประธานให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น “นายสมจิต ผู้พิพากษา มีธรรมาศัยดี”
3. บทกริยา หมายถึง บทที่แสดงความเป็นไปของบทประธานให้รู้ว่าบทประธานนั้น เป็นผู้ถูก หรือผู้ถูกใช้ จะใช้คำ หรือวลีก็ได้ เช่น “เขานอนในห้อง”
4. บทขยายกริยา หมายถึง บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทกริยาให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น “เขาวิ่ง เร็ว”
5. บทกรรม หมายถึง บทที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถูกกระทำ จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น “ฉันพบเขา”
6. บทขยายกรรม หมายถึง บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทกรรมให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น “เขานับถือญาติ ผู้ใหญ่”
7. บทเชื่อม หมายถึง คำหรือวลีที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคตามวิธีของสัมพันธ์ คือจะเป็นบทชนิดใดชนิดหนึ่งใน 6 บทข้างต้นไม่ได้ คำหรือวลีที่ใช้เป็นบทเชื่อม จำแนกออกได้ 4 ชนิด คือ บทบุพบท บทสันธาน บทอุทาน บทอาลปนะ คือ เป็นคำที่เรียก หรือ ทักทาย

ภาคผนวก จ

สถิติและการคำนวณ

1. การหาค่าความเที่ยงของหนังสือภาพ
2. การหาค่าความยากง่ายของหนังสือภาพ
3. การหาค่าร้อยละของจำนวนการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล
4. การหาค่าร้อยละของลักษณะการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. การหาค่าความเที่ยงของหนังสือภาพ คำนวณโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package For Social Sciences / Personal Computer)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations)

	คุณฟองนักแปร่งฟัน 1	คุณฟองนักแปร่งฟัน 2
คุณฟองนักแปร่งฟัน 1		
Pearson Correlation	1.000	.825**
Sig. (2-tailed)		.003
n	10	10
คุณฟองนักแปร่งฟัน 2		
Pearson Correlation	.825**	1.000
Sig. (2-tailed)	.003	.
n	10	10

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** Correlation is significant at the 0.01 level

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations)

	พิก้า ตาตาย 1	พิก้า ตาตาย 2
พิก้า ตาตาย 1		
Pearson Correlation	1.000	.970**
Sig. (2-tailed)		.000
n	10	10
พิก้า ตาตาย 2		
Pearson Correlation	.970**	1.000
Sig. (2-tailed)	.000	.
n	10	10

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** Correlation is significant at the 0.01 level

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations)

		เจ้าตัวเล็ก 1	เจ้าตัวเล็ก 2
เจ้าตัวเล็ก 1	Pearson Correlation	1.000	.978**
	Sig. (2-tailed)		.000
	n	10	10
เจ้าตัวเล็ก 2	Pearson Correlation	.978**	1.000
	Sig. (2-tailed)	.000	.
	n	10	10

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** Correlation is significant at the 0.01 level

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations)

		ยิ้มของจิต 1	ยิ้มของจิต 2
ยิ้มของจิต 1	Pearson Correlation	1.000	.870**
	Sig. (2-tailed)	.	.001
	n	10	10
ยิ้มของจิต 2	Pearson Correlation	.870**	1.000
	Sig. (2-tailed)	.001	.
	n	10	10

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** Correlation is significant at the 0.01 level

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations)

		คูรีกับภาวะ 1	คูรีกับภาวะ 2
คูรีกับภาวะ 1	Pearson Correlation	1.000	.962**
	Sig. (2-tailed)	.	.000
	n	10	10
คูรีกับภาวะ 2	Pearson Correlation	.962**	1.000
	Sig. (2-tailed)	.000	.
	n	10	10

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** Correlation is significant at the 0.01 level

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations)

		มาเล่นด้วยกันนะ 1	มาเล่นด้วยกันนะ 2
มาเล่นด้วยกันนะ 1	Pearson Correlation		.926**
	Sig. (2-tailed)	.	.000
	n	10	10
มาเล่นด้วยกันนะ 2	Pearson Correlation	.926**	1.000
	Sig. (2-tailed)	.000	.
	n	10	10

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** Correlation is significant at the 0.01 level

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การหาค่าความยากง่ายของหนังสือภาพ คำนวณโดยวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS /PC (Statistical Package For Social Sciences / Personal Computer)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(Oneway-ANOVA)

แหล่งความแปรปรวน (Sources of variation)	ผลรวมกำลังสอง (Sum of squares)	ชั้นของ ความเป็น อิสระ (df)	ผลรวมกำลังสอง เฉลี่ย (Mean Square)	ค่าอัตรา ส่วน F (F)	นัยสำคัญ (Sig.)
ระหว่างกลุ่ม (Between groups)	5275.533	5	1055.107	2.988	.019
ภายในกลุ่ม (Within groups)	19071.200	54	353.170		
รวม (Total)	24346.733	59			

3. การหาค่าร้อยละของจำนวนการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล คำนวณโดยการหาค่าร้อยละ

$$\text{สูตรการคำนวณ} \quad \text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนประโยชน์} \times 100}{\text{จำนวนประโยชน์ทั้งหมด}}$$

4. การหาค่าร้อยละของลักษณะการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล คำนวณโดยการหาค่าร้อยละ

$$\text{สูตรการคำนวณ} \quad \text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนประโยชน์} \times 100}{\text{จำนวนประโยชน์ทั้งหมด}}$$

ภาคผนวก ฉ

ข้อสังเกตในการพูดของเด็กอนุบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12 ข้อสังเกตในการพูดของเด็กอนุบาล

โรงเรียน ข้อสังเกต	อนุบาลการบูร	อนุบาลพิมุข	วัดประธาน
1. การออกเสียงผิด	เปลี่ยน เป็น เปียน / ปลอก เป็น ปอก / กลาง เป็น กาง / ขนมเป็น หนม / เขียบ เป็น เถิบ / ทิชชู เป็น ทุชชู / กระจอก เป็น การอก / ฤดู เป็น ฤดู / กับ เป็น กะ/ รู้เรื่อง เป็น ผู้เยื่อง / เฉลย เป็น เตลย / นมเมอแรง เป็น มุมแมลง	ตะหลิว เป็น ตาหลิว / กำลัง เป็น กะล้ง / สนุก เป็น หนุก / แมลงวัน เป็น แมงวัน / ใช้ เป็น ไซ้ / ชูโม้ เป็น จูโม้	รุนแรง เป็น ลุนแดง / ปลา เป็น ปา / กระจอก เป็น กะลอก / กระจ่าย เป็น กระจ่าย / ครับ เป็น คับ / กั้ว เป็น กั้ว / พลาสติก เป็น พลาสะติก / กำลัง เป็น กะล้ง / ถนน เป็น ถนน / กระจ่อม เป็น กะ ด่อม / ตะกร้า เป็น ตะก้า / แกล้ง เป็น แก้ง / กลับ เป็น กับ / พลุ เป็น พุ / พร้อม เป็น พ้อม / แกละ เป็น แกะ / สนุก เป็น หนุก / กั้วย เป็น กั้วย / ยี่สิบ เป็น ยี่จิบ / กระจอก เป็น ปะจก / โปรด เป็น โปด / บันได เป็น บนได / ขนม เป็น หนม / ลูก สาว เป็น ลูกจ้าว / ส้อม เป็น ช้อม / ดิน สอ เป็น ดินต้อ / ส้อม เป็น ช้อม / พลีส (please) เป็น เฟียด

ตารางที่ 12 (ต่อ) ข้อสังเกตในการพูดของเด็กก่อนอนุบาล

โรงเรียน ข้อสังเกต	อนุบาลการบูร	อนุบาลพิมุข	วัดประธาน
2. การพูดกับตนเอง	-	มีการพูดกำกับการกระทำของตนเอง มีลักษณะการพูดเบาๆกับตัวเองเป็นบางครั้ง เช่น “นั่งตรงนี้แหละ”	มีการพูดกำกับการกระทำของตนเอง มีลักษณะการพูดเบาๆกับตัวเองเป็นบางครั้ง เช่น “ระบายสีก่อน” “เดี๋ยววาดเทวดา” “เทวดามาอยู่บนก้อนเมฆ”
3. การพูดไม่คล่อง	มีการพูดซ้ำคำในประโยค และบางที่พูดไม่จบประโยค เช่น “แล้วทำไมพิน ทำไมพิน ทำไมมายถึงได้พินใหญ่จังเลย”	มีการพูดซ้ำคำในประโยค เช่น “เอายกถังมาใส่บ่อใหญ่ แล้วก็ แล้วก็ แล้วก็ลงไปดื่ม”	มีการพูดซ้ำคำในประโยค เช่น “เขียนเขียนที่นักเรียนทำใช้ปะ”
4. การสร้างคำ 4.1 คลังคำศัพท์	แพมเพิส เคอบี้ คิว อากิตะ (ตัวละครในการ์ตูนญี่ปุ่น) อีเหมใจจ้าย (คำพูดของหนอนในโฆษณา) เทอร์โบมิเตอร์ (เด็กหมายถึง เครื่องวัดอุณหภูมิ) ดาวเนปจูน กล้องดิจิทัล Mc.Donald สยามดิสโคเวอร์ สกี หวัดมรณะ ไม้หันอากาศ การ์นต์ ป่าป่า แชนตาออส	โอเลนเจอร์โอล่า ดูอาของอัลเลาะห์ เกมแรกนารอก โรคซาร์ ใช้หวัดมรณะ พาวเวอร์พัฟเกิร์ล เพลง To be number 1 คราดร ภวาดร เกล็ดมรกต ตู้เซฟ สว่าน ไซ้ พระอาทิตย์ น้ำในดิน ใจกันน้ำ อพยพ ก้อนกววด ปลาไหลไฟฟ้า ปลาตุ๊ก ปลาพูน่า ปลาหมึก ลูกอ๊อด	คอมพิวเตอร์ โรงเรียนจุฬาฯ คลอดเทวดา โหลน เหลน หลวงพ่อ ชาวอินเดีย ไม้แบด ไฟแช็ก เบเบะ (ของเล่น) โรคกระเพาะ ชูวิทย์ ไทยรัฐไทยคมชัยชาติเล็ก พิษสุนัขบ้า พาเหรด ยาบ้า วิ่งเปี้ยว เลย์สาหร่ายโนริ ผีหัวขาด (หนัง) ปราสาท เจ้าหญิง เจ้าชาย

ตารางที่ 12 (ต่อ) ข้อสังเกตในการพูดของเด็กก่อนอนุบาล

โรงเรียน ข้อสังเกต	อนุบาลการบูร	อนุบาลพิมุข	วัดประธาน
4.2 การใช้คำ 7 ชนิด 1) คำสรรพนาม	ปอดดำ ระเหย รุ่งกินน้ำ ฤดูร้อน ฤดู ฝน ฤดูหนาว หิมะ กังหัน สุนัขหรี พายุ ภูเขาหิมะ พระจันทร์เต็มดวง โลก ดาวอังคาร ดาวศุกร์ คลอรีน ปลาดาว แอปเปิ้ล หมูสเด็ก กล้วยตาก ปลา แดดเดียว โรตี กะปิ ปลาหู เลื้อยเข็ด แจ็กเก็ต รองเท้าสเก็ต ลิปติก กนก. และมีคำภาษาอังกฤษ เช่น wind sitdown zero ปีม ชิว yellow rain jet kite hat moon eraser อัมเบร่า บอร์ด เซียร์ เซ็น เป็นต้น เขา ฉัน เรา ผม หนู ชื่อตนเอง เธอ นาย ตัวเอง ชื่อเพื่อน	ตุ๊กแก กวาง กระต่าย ปะการัง เต่า ทะเล ฮิปโปโป ปลากระเบน ม้าน้ำ อ็อกโตปัส ปลากระโทงแทง เหาดลาม หอยวงช้าง แมงกะพุน แมงดาทะเล ปูเสฉวน ปลิงทะเล เม่นทะเล ปลาดิน ปูไก่ทะเล ปลาบึก หอยยา ปลาก้าง พระร่วง กบป็น หอยมุก ไช่มุก แกง พะไล หมูดับ ซาลาเปา หมันโถ เนื้อ กล้วยเล็บมือนาง jellyfish crab yes เบรก คลิก เม้าส์ คอมฯ น็อต ไขว้ หนู เรา เขา ฉัน ชื่อตนเอง น้อง(ชื่อ เพื่อน) ตัวเอง ชื่อเพื่อน	พลพล (นักร้อง) เวิลด์เทรด หลอดลม เปอตวัดสุทัศน์ สนามหลวง เขาดิน พระราชินี พระเทพฯ ผ้าถุง ภูเขา หมู ยอ บิ๊ก (นักร้อง) เซโจีมาเลย (โฆษณา) น้ำหมาก สุดสาคร เขียวไวรส เจ้าแม่กวนอิม เกล็ดมรกต เสด็จ (เรียก เจ้าหญิง) สตรอบเบอร์ ปีปโป เบนเซ่ สุด สาคร ฟีนีสุมุท แคนเปอ์ โดเรมอน มิกกี้เม้าส์ KFC ป๊อปอาย ดรีมเวิลด์ นกกระจอก ยาหย่ายา (เกม) เขา ฉัน หนู กู เรา ชื่อตนเอง ตัวเอง เธอ ใ้(ชื่อเพื่อน) ชื่อเพื่อน มิ่ง เอ็ง เจ้

ตารางที่ 12 (ต่อ) ข้อสังเกตในการพูดของเด็กอนุบาล

โรงเรียน ข้อสังเกต	อนุบาลการบูร	อนุบาลพิมุข	วัดประธาน
2) คำนาม	ใช้คำลักษณะนามไม่ถูกต้อง เช่น “ไข 2 อัน” “รองเท้าอันใหม่”	ใช้คำลักษณะนามไม่ถูกต้อง เช่น “ดาว 2 ดาว” “ส้ม 1 อัน” และมีการใช้คำนาม โดยดูจากหน้าที่ เช่น ก้อนน้ำ เรียกเป็นที่หมุนน้ำ	ใช้คำลักษณะนามไม่ถูกต้อง เช่น “1 ตะเกียบ” มีเด็กคนหนึ่งใช้ถูก เช่น “ปืน 1 กระบอก”
3) คำกริยา	คำกริยาไม่ถูกต้อง และไม่สอดคล้องกับบริบทประโยคที่พูด เช่น “ให้เหรียญແຫ່ງของเล่น” (หยอดเหรียญ) “หน้าขม้” (หน้าคะม่า) “เข็ดน้ำ” (เข็ดน้ำ)	-	คำกริยาไม่ถูกต้อง และไม่สอดคล้องกับบริบทประโยคที่พูด เช่น <u>ตะไช</u> (ตอกไข่)
4) คำวิเศษณ์	มีการใช้คำวิเศษณ์หลากหลาย เช่น ใหญ่ป้อม จ้อย ขาวจ๊วะ ชักกะนิด ชักกะหน้อย ร้อนจี ปากมาก ชี้ไม้ ชี้จีบ ดึงต๊อง	มีการใช้คำวิเศษณ์ เช่น แจ่ม ดุกดิก ชักกะตาเดียว เล็กกะปอยเดียว ชักแต่่วๆ หัวได้น เป็น หัวล้าน เบ้อเริ่มเต็ม ขาวจ๊วะ ดำปี้	มีการใช้คำวิเศษณ์ เช่น ซวย มั่ว โคตร เปี้ยบ กะจืด ปืดปี้ จีบจ้อย กะตืด ใหญ่เบ้อเริ่มเต็ม ปอยๆ จืดจู้ เล็กตืด
5) คำบุพบท	เด็กมีการใช้คำบุพบทไม่สอดคล้องกับไวยากรณ์ เช่น “เขาไปดูก่อนในถุงผ้าก่อน”	เด็กบางคนพูดไม่มีคำบุพบทในประโยค เช่น “อายอยู่คน* 2” (ไม่มีที่) “ก็ไปซื้อ* ห้าง” (ไม่มีที่) “ขึ้นไป*พัสดม” (ไม่มีบน)	-

ตารางที่ 12 (ต่อ) ข้อสังเกตในการพูดของเด็กอนุบาล

โรงเรียน ข้อสังเกต	อนุบาลการบูร	อนุบาลพิมข	วัดประธาน
6) คำสันธาน	เด็กส่วนใหญ่มีการใช้คำสันธานทั้ง 4 แบบ คือ 1) เนื้อความคล้องตามกัน เช่น กับ ก็ แล้ว และ ถ้า..ก็ แล้วก็ ถ้า... และก็ 2) เนื้อความขัดแย้งกัน เช่น แต่ 3) เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น หรือ หรือว่า 4) ท่อนหน้าเป็นเหตุ ท่อนหลังเป็นผล เช่น เพราะ เพราะว่ ก็เพราะ จน... จึง	เด็กส่วนใหญ่มีการใช้คำสันธานทั้ง 4 แบบ คือ 1) เนื้อความคล้องตามกัน เช่น ก็ แล้วก็ แล้ว และก็ พอ..แล้ว ถ้า..ก็ พอ..ก็ ถ้า..จะ 2) เนื้อความขัดแย้งกัน เช่น แต่ 3) เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น หรือ 4) ท่อนหน้าเป็นเหตุ ท่อนหลังเป็นผล เช่น เพราะ เพราะว่ ถึง.. จน.. ก็เพราะว่..	เด็กส่วนใหญ่มีการใช้คำสันธานทั้ง 4 แบบ คือ 1) เนื้อความคล้องตามกัน เช่น และ แล้ว ก็ ถ้า..ก็ พอ.. พอ..ก็ พอ.. แล้วก็ พอ..แม่งก็ ถ้า.. ถ้า..จะ กับ 2) เนื้อความขัดแย้งกัน เช่น แต่ 3) เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น หรือ 4) ท่อนหน้าเป็นเหตุ ท่อนหลังเป็นผล เช่น เพราะ เพราะว่ แล้ว..ก็..จน.. จน...
7) คำอุทาน	เด็กใช้คำอุทานจำนวนมาก เช่น โอ้! เฮ้ย! โอ๊ย! โห้! ปูน! ปึกๆ! ปุปๆ! เฮอะ! เออ! เอ้า! ว้าว! ก้าก! โอม! เพี้ยง! เย้! เซอะ! โถ้ย! จั๊ย! อู๊ย! อ้อ! โอ้! เอียด! อี้! ก้าก!	เด็กใช้คำอุทานจำนวนมาก เช่น โอ๊ย! เออ! อู๊ย! เอ้ย! ฮึๆ! เฮ้ย! คู้! อ้าว! จู๊ด! เย้! เฮ้! โฮ้ว! ฮือ! ฮี้! ปั้ง! ว้าย! ฟุบ! ฟู่! ฮีบ! โป๊ะ! เป๊ว! กู๊จ๊กกู๊! เอียด! เป๊ยยง!	เด็กใช้คำอุทานจำนวนมาก เช่น เฮ้ย! ตี้ดๆ! เอ้ย! ฮ่า! อู๊ย! โอ้โห! โธ่เอ๊ย! โอ๊ย! โอ๊ย! แม่ง! สาธุ! ย้า! เฮ้! อาละวาว! วิห่วอ! แอ็น! แก๊กๆ! แบะ! ฮู้ฮู้! เออ! โอ้ว! โห! อ้าว! ปิ้ว! ฮือ!

สส บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 (ต่อ) ข้อสังเกตในการพูดของเด็กอนุบาล

โรงเรียน ข้อสังเกต	อนุบาลการบูร	อนุบาลพิมุข	วัดประธาน
5. การสร้างประโยค 5.1 การละรูปในประโยค 5.2 การเรียงลำดับคำในประโยค 5.3 ประโยคมีความซับซ้อนมากขึ้น	การพูดของเด็กส่วนใหญ่จะละคำในประโยคให้เหลือส่วนที่เป็นคำสำคัญ จนบางครั้งทำให้เหลือเป็นคำคำเดียว เช่น “ง่วง” “กระโดด” “ลิ้ม” “รู้จัก” เด็กส่วนใหญ่พูดคำสลับตำแหน่งกัน คือ บางที่จะวางกรรมไว้หน้าประโยค หรือวางคำขยายผิตที่ เช่น “ชอบวิ่งทุกอย่างหมด” “เงาวาดยังไงดี” “คิดออกอะไร” “โกไม่กิน” “เข้าไปทำไมห้องน้ำ” มีการใช้ประโยคระคน รวมทั้งประโยคคำถามเชิงปฏิเสธ และการเพิ่มส่วนของประโยคเพื่อให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ครั้งแรก พูดว่า “ดูแลอย่างดี” ครั้งที่ 2 พูดว่า “ดูแลพินอย่างดี”	การพูดของเด็กส่วนใหญ่จะละคำในประโยคให้เหลือส่วนที่เป็นคำสำคัญ จนบางครั้งทำให้เหลือเป็นคำคำเดียว เช่น “จบ” “มลฤดี” “สีดำ” “ไหน” เด็กส่วนใหญ่พูดคำสลับตำแหน่งกัน คือ บางที่จะวางกรรมไว้หน้าประโยค หรือวางคำขยายผิตที่ เช่น “เฮ้ย! อันนี้ได้แล้วสีเหลือง” “สีเทียนเจลดชอบ” “แรดนารอกไม่ควรเล่น” มีการใช้ประโยคระคน เช่น “ของเล่นที่มันเป็นแก้วนะ เวลามันแตกและและ เราอย่าไปจับมัน เพราะมันจะทิ่มมือ” รวมทั้งประโยคคำถามเชิงปฏิเสธด้วย	การพูดของเด็กส่วนใหญ่จะละคำในประโยคให้เหลือส่วนที่เป็นคำสำคัญ จนบางครั้งทำให้เหลือเป็นคำคำเดียว เช่น “ชอบ” “จบ” “หยุด” “กิน” “พร้อม” เด็กส่วนใหญ่พูดคำสลับตำแหน่งกัน คือ บางที่จะวางกรรมไว้หน้าประโยค หรือวางคำขยายผิตที่ เช่น “ต้นไม้เขาเขียนและ” “ทำได้เปล่าป็น” “ครบคนยัง” “แตกเลยจาน” “กินชะลูกขึ้น” มีการใช้ประโยคระคน รวมทั้งประโยคคำถามเชิงปฏิเสธ และการเพิ่มส่วนของประโยคเพื่อให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ครั้งแรก พูดว่า “แมงปอตายแล้ว” ครั้งที่ 2 พูดว่า “แมงปอตัวนี้ตายแล้ว”

ภาคผนวก ช

ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ตัวอย่างประโยคเด็กอนุบาลพูด จำแนกตามชนิดของประโยค

ประโยคความเดียว	ประโยคความรวม	ประโยคความซ้อน
เอาฝามาให้หน่อย / มาดูดิ / ขอฝานหน่อย / คุณครู หนูอ่านไม่เป็น / จบหน้าแล้ว / ร้องทูปีนัมเบอร์วัน ก็ไม่ได้ / เขาเปลี่ยนหน้า / มดดำขึ้นบันได / พากัน ไปเลย / ตัวอะไรไม่รู้ / เห็นคนคะ / หนูยังไม่เสร็จ เลย / ไม่มีสีเทียน / หนูระบายอะ / เมื่อวานนี้ เกล็ดมรกตมาซ้ำมากเลย / ครูขาใส่แฟ้มเลยนะ / หนูติดป่าป๊า / แพรงค้มา / ใส่ผ้ากันเปื้อน / เจล เป็นคนเริ่ม / เดี่ยวตอบผิวดอะ / พุดไม่ชัดใจ / ใบ เตยคิดไม่ได้ / เราเป็น / ให้เรา / ยกมือ / พร้อม แล้วคะ / หนูอยากวาดส้ม / เป็นรูปมะม่วงเลย / ออกลูกเป็นมะม่วงใหญ่ / จงให้เราหน่อยนะ / กาเราอยู่ไหน / เฮ้ย! เราพูดเรื่องนี้ / เราใส่แล้ว / ฮีฮี! เจลไม่สบาย / พี่หนูชอบดูการ์ตูน / ตัวเองมีรอย ยิ้มด้วยอะ / เราวัดแล้ว / ไม่มีแล้ว / มีปู /	เราขอเล่นบั้งดิ / ร้องให้ลงไปก่อน / สีน้าเงินก็ได้ แต่ไม่มีอะ / ทำไมเดินข้ามหัว / หนูขอเป็นนะ / ดู เลมอนทำ / (มี)ก๊ีบเหมือนกัน แต่เรามีอันเดียว / จงที่ให้เราด้วยนะ / ดูอย่างนี้ก็ออกแล้ว / ทำไม ไม่เอาออกมาอะคะ / ต้องทำบ้านเหมือนเรา / ชอบวาดตามเรา / ชอบระบายตามเรา / เขาเคย ไปขายที่รถรับส่ง แต่พัฒน์ตั้งไม่พอ / ถ้าอยู่ ป.1 ก็ หยิบได้หลายเล่ม / สัตว์ที่อยู่น้ำทะเลแล้วก็อยู่ แลบนหิมะ / เราเอาอันไหนก็ได้ เพราะเรามีล้นชักตู้ เซฟ / ถ้าอยู่ไหน ก็ชี้ตามเส้นเลย / เป็นเนิน เสร็จแล้วก็ไฟข้าง / ถีบไปก็ถีบไม่ออก / หมด แล้วก็ไม่พุดแล้วสิ / ใส่ใส่ลงไป แล้วปั้นเป็นก้อน กลมๆ / ถ้ามันไม่มีเมล็ด มันก็โตขึ้นไม่ได้ / เป็นต้นแล้วก็มีผล / น้องสาวแท้หรือไม่แท้ /	บอกว่าให้เจลเดินไปเองเหอ / ครูบอกว่าเปลี่ยน เล่มได้ / ให้ครูปู่ดู / เราจะให้คนไหนก็ได้ / คุณ ครูบอกว่าเข้าได้ทุกคน / คุณครูบอกว่าไม่ต้องใส่ รองเท้า / มีคนล่าสัตว์ / ทำไมปลาไม่มีส่วนอยู่ข้าง หน้าด้วยอะ / พัฒน์รู้ปลาฉลามต้องมีขลิบตรงนี้ / มีคนที่จักรยานไม่เป็นด้วย / เขาเรียกว่าฝึกขี่ไม่ได้ สูดซี่ / ลูกอมทำให้ฟันผุ / มีเพลงแปลว่าจบแล้ว / ครูพัฒน์รู้ว่าประตูนี้ไปห้องคอมได้ / นาธานมีแอป เปิ้ลอยู่บนหัวให้เรายิง / เหมือนปีกแมลงโดนเลย / ชอบมาว่าน้องพัฒน์ว่าเจ้าพืดพืดอยู่ได้ / มีคนทำ รูปดาวด้วย / เอฟ ครูบอกว่าให้ทำชิ้นเล็ก / รู้สึก มันหยิบไม่ถึง / และเหงื่อจะทำให้เรามีสุขภาพ แข็งแรง / จะทำให้เรายิ้ม / ครูครัวเอกราชบอกว่า ชูเปอร์แมนมีจริง / เขาเรียกว่าไข่เค็มใส่ซีอิ๊วขาว

ตารางที่ 13 (ต่อ) ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด จำแนกตามชนิดของประโยค

ประโยคความเดียว	ประโยคความรวม	ประโยคความซ้อน
ผู้ใหญ่เขาก็เป็น / หนูรับได้ / ห้ามโชว์มือด้วย / โอ๊ย! เหนื่อยจัง / เขาเดินมา / อิ่มแล้ว / สว่างจากไม้ / พัฒน์ไม่มา / วาดอะไร / ไม่วาดพระอาทิตย์ / เหวอ / เราจะให้แม่สีแดง / นี่!เอากางเกงให้พ่อ / เลยสีน้ำตาล แจ่มเลย / ระบายพื้นอีก / พับจรวด / ไม่เป็น / เราใส่หมวก / พ่อเขาไปบริษัท / ขึ้นไม่ได้ / เราวาดเงากับพระอาทิตย์ / มีนก / มีกวาง / เก็บของ / มีรูปสัตว์ข้างใน / เรามีเซฟ / ต้องมีรูปวงกลม / เราไม่มีตุ๊กตาแบบนี้ / ของปานหนะ / เบรกร่าง / เล็บฉีก / อยากกินหมูปิ้งกับข้าวเหนียว / ปลาไม่มีปาก / บ้านเราเลี้ยงปลา / สีเทียนอะหักง่าย / นานานไม่ตาย / พื้นดินเป็นสีน้ำตาล / ทำไมอะหนึ่งชอบแกล้งแบบแรงๆ / สุขภาพแข็งแรงดีและมีรอยยิ้มที่สดใส / บางบ้านทำไม่เป็น / อย่าเหยียบหนังสือ / ไม่มีทางเลือก /	ถ้าพูดอีก เรายืดคืบเลยนะ / นานานไม่เป็นไร แต่เรานี่โดนสปิงมาแว๊บ! / กล้วยเล็บมือนางเล็กกว่า และก็สั้นกว่า / พ่อทำอันนี้เสร็จแล้วก็ไปตากไข่ปะ / เลือกแล้วเลือกเลย / ไม่ยอมก็ไปอยู่กลุ่มอื่นดิ / เอาไข่เค็มมาดอง / ใช้ปากชุด / เอายกถึงมาใส่บ่อใหญ่ / แล้วก็ แล้วก็ แล้วก็ ไปตี้ม / เอาไข่เค็มแช่ในน้ำ / คลิกคลิก และกดที่กระดานสีขาบ / ถ้ากดนี้จะเข้ม / จับตรงนี้แล้วก็มาส่งตรงนี้ / ของเล่นที่มันเป็นแก้วนะ เวลามันแตก และและเราอย่าไปจับมัน เพราะมันจะทิ่มมือ / และก็เสร็จและก็ตัด / เพราะว่ามันต้องกลืนทุกอย่างยกเว้นปลา / ถ้าหากผมชนหู ต้องไปตัด / แล้วถ้าคิดออก ค่อยมาบอกตอนกินนมหมดทั้งแถว / ใครไม่เหมือนก็ไม่เป็นไร / เพราะว่าถ้าหากคนเอาอะไรไปกิน แล้วมันหล่นแล้วก็ต้องเอาไปทิ้ง /	เยอะๆ / เมื่อกี้พังผิดไป บอกว่าใครโดนๆจับคนนั้นมาเป็นใหม่ / ไม่รู้หรือว่าตัวเองรูปทรงเป็นยังไงอะ / ใ้พวกที่มันเล็กๆอะ ทำไม่ได้ / คุณครูบอกว่าเปลี่ยนกัน / และเขาจะมีตัวหนังสือแยกอยู่ข้างหน้าด้วยใช้มัย / ที่อัลเลาะห์เขาให้อ่าน / เมื่อกี้มีวบอกว่าโยโยมีไฟ / มีสำหรับให้เด็กๆสนุกสนาน / ตอนที่มันพังมันดูไม่เหมือนใช้มัย / เขาคิดว่าน้องหนึ่งต้องคิดอย่างนั้น / รถสีน้ำเงินที่มีคนอยู่ / มีตัวนั่งมันเกาะอยู่ตรงนี้ / ไม่มีคนมานั่งเก้าอี้เลย / เรารู้แหละว่าเหมียวอิงอยากตัด / พ่อบอกว่าจะไปไหนดีหละ / ครูบอกว่าป็นเป็นวงกลมนะ / เราจะบอกครูด้วยว่าน้ำหวานเอาไปตั้ง 2 อัน / ไบเตยเป็นคนเปิด / มีคนเขาให้ / เขาก็บอกว่าสายสัญญาณ / ทำไมมันมีผมเหลืออยู่ / แปลว่าตีวาดสวย / เขียนเขียนที่นักเรียนทำใช้ปะ

ตารางที่ 13 (ต่อ) ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด จำแนกตามชนิดของประโยค

ประโยคความเดียว	ประโยคความรวม	ประโยคความซ้อน
เพราะพระอาทิตย์ดูน้ำไปหมด / เมื่อกี้เห็นปิ่น ย่าด้วย / ทำบุญที่วัด / เพราะว่ามันมาระบาย ความร้อนข้างนอก / เปิดสวิตซ์ไฟ / เอามันไปลง นรกที่ 88 / เขาจะคู่กับน้ำหวานนะจ๊ะวันนี้ / อยากไปประกวดอะ / ตอนกลางคืนฝนตก / มัน คือดูอาของอัลเลาะห์ / และเลือดอาจจะไหลออก มาหมด / ของใช้คือของใช้ / ที่จริงศิลปะก็คือศิลปะ เปอะ / เดี่ยวน้ำมันก็แห้งเองแหละ / แรดนารอก ไม่ควรเล่น / วันใหม่เราจะเรียนเรื่องอะไร / ขยาย วงหน่อย / สับแอปเปิ้ล / เดี่ยวมันจะกระเด็นใส่ตา / และก็นั่งซาลาเปา / ลงกะทะทองแดง / แปรง แล้วคะ / เขาบอกว่าอะไร / อมมะนาว / ฉันทคือ เชื้อโรคร้าย / ทำบ้าง / หมี่กินหมาป่า / ดินน้ำมัน ก็อยากเล่นนะอะ / ภาพไม่มีชีวิต / ดินสอย / การันต์ไม่ออกเสียง / หิมะตก /	ใครนั่งเรียบร้อยจะได้ไปดู / พอกำลังมาจับปลา แล้วก็ได้ปลาตัวหนึ่งตัวใหญ่ / หนูเป่าจนมันหัวเลย / มันต้องใช้แรงเป่าถึงมันหัว / ดูแล้วจะง่วงนอน อะ / ช่วยแม่ทอดไข่ / ใช้ลมอม / ให้คลิกนอนตัว ที่ 2 / เฮ้ย ! อย่าปิดแน่น เพราะว่าเดี๋ยวต้องใส่ที่ นอนอยู่แล้ว / เหมียวอิงเดี๋ยวแก้อี้ล้มทับไม่รู้ด้วย / ทับใส่หัวไม่รู้ด้วย / แมลิมให้ตั้งค์ / ใครอยาก ทำงานศิลปะแล้ว ยกมือขึ้น / หนูก็มีชั้นเดียว แต่ เปิดมาแล้วมีหลายชั้น / อ้าว! ถ้าเขียนชั้นมันก็ เปลืองที่ / เป็นเด็กแล้วต้องเสียงดัง / เอนี่เขียน บ้างดีกว่า / โยงและกัระบายสี / เขียนชื่อและ ระบายสีอ้อ / เอาผ้าให้หน่อยดิอภินันท์ / ใครมา ตายหมด / เอาแล้วเสียเงิน / พอกินแล้วก็ยิ้ม / ถ้า ไม่ทานก็อดอยากตายเลย / เวลาจะตายชน กำแพง / นี่ ! พอช่างชี้เสร็จใจจดใจจ่อ / ยกแล้วป้อน /	พี่ว่าพี่ตายแล้วนะจ๊ะ / ครูบอกว่าให้เขียนด้วย / เขาบอกไอรดาว่าไอรดาตัดซ้ำ / ครูบอกว่า 2 คนก็ เขียนชื่อ / ให้ลุงตีบแขก / แม่บอกว่าให้กุศุยกับมิ่ง ก็ได้ / ได้ธงแบบว่าติดสติ๊กเกอร์ / มียาบ้าอยู่ตรง นี้ด้วย / มีวันหนึ่งหมี่ทำเค้กแสนอร่อย / คุณครูว่า ชุดเขาสวยมั๊ยเนี่ย / ที่มันบอกว่า ด.เด็กสมบุญ ช.ช่างตัวเล็ก / พูดว่าหนูรักแม่คะ / คุณหมอบอก ว่าบิกมีเชื้อไวรัสด้วย / ตัวเองบอกว่าระบายและ ทะพะ / มีใครไม่ได้บ้างอะ / ชอบอากาศเป็นพิษ / ปาล์มรู้สึกว่ายเสียงเพี้ยนไปตัวหนึ่งนะ / ปาล์มเห็น โฟร์โมสต์เขียน / ฮารูนบอกว่าใหญ่เท่ามดเลย / แล้วก็อากาศเป็นมลพิษ / มีอากาศเป็นมลพิษรี เปลา / ไม่มีใครชอบอากาศไม่มีมลพิษเลย / นึก แล้วว่าต้องเป็น ม.ม้า / พลก็บอกว่าช่วยด้วยดังๆ เลย / มีโยออกมา / หมดแล้วที่ปาล์มเห็น /

ตารางที่ 13 (ต่อ) ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด จำแนกตามชนิดของประโยค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยคความเดียว	ประโยคความรวม	ประโยคความซ้อน
สี่สาครถือไม้เท้า / เขาเจ็บตูดนะจ๊ะ / ลูกต้นไม้ เกิดขึ้นมา / แม่! ชอบยุ่งกับกู / คุณแม่เอาเลย สำหรับรายโนริมา / ลมมันมองไม่เห็น / เปิดหน้าไม้ เอกแล้ว / ณ.ณ.ร เขียนยังง / แบตหมด / ลืมทุก ครั้ง / เอายางลบ / หอยทากไม่มีขา / รัตคอค / พรอทแตกเลยใช้มัย / กลายเป็นไก่ / แล้วก็มีขีด แดงๆ / ก.ไก่ปาล์มเจอก่อนแล้ว / ไม่มีคำตอ / ปลาต้องอยู่ในทะเล / ดอกไม้กินคน / ข้าวย่อมา จากอะไร / ก็มีรุ่งกินน้ำ / เล่นโหดุ่มกันปะ / ฤดู สายรุ่งมีรีเปล่า / ตอนไปซื้อแมกโดนัลด์ / ใส่เสื้อ แขนตาคอส / กังหันหมุน / เขาจะติดบนบอร์ด / นิกก็อะพูดไม่ชัด / เขาไปก็รอบแล้ว / ปลุกต้นไม้ / มีความหมาย / บ้านณัฐก็มีหิน / อ่องขอ eraser หน่อย / แถวหลังถอย / เราช่วยแกะไหม /	พอล้อหลุด ขามันก็หลุด / พอตอตรงนี้ได้ อันนี้ แม่่งก็หลุด / กากบาทก่อนค่อยโยงดีกว่า / ถ้าเป็น โจรก็เอาผิดไปสู้กับมันสิ / พอสุนัขวิ่งมายืนตัว แข็ง / ถ้าหนูไปสืบก้าวนะ หนูไปถึงพี่เลย / รถเจ้า หญิงกับเจ้าชายอยู่เคียงข้างกัน / แต่ว่าเสด็จยังไม่ ไป เพราะว่าเสด็จอยู่ในรถ / ผู้หญิงเป็นเชียร์ลีด เดอร์หมดเลย แต่ผู้ชายเป็นพาเหรดหมดเลย / ถ้า ไม่ใช่ นักกีฬา ก็ต่อแถวอยู่เหมือนเดิม / แล้วหมึกก็ ร้องให้ จนสุนัขเห็น / ถ้าไม่กระดกมันจะกลายเป็น ล.ล.ิง / พ่อแม่หนูซื้อกระโปรงยีนส์กับกางเกง ยีนส์มาให้ / ถ้าถอดรองเท้านี้ เต็มมันส์ดี / กินหัว หรือกินหาง / พุดอะไรก็ไม่เอา / ใครกินพริกไป เยอะๆ เดี่ยวก็ฟันไฟออกมา / ชอบอากาศเพราะ ว่าได้ไปเล่นน้ำได้สบาย / เสร็จแล้วให้เขาละ /	ก็ชื่อขนมที่พลได้ / เซอะ! เราไม่ชอบตอนที่เพื่อน / คุณครูเบลินท์นึกว่าจะไปเรียนดนตรี / นัทบอก อ่องแล้วนะว่าอย่าบอก / ให้ทายว่าหมูกินอะไร / ที่เขาบอกว่าวันนี้อากาศเป็นยังไง / จดว่าอ่องพูด มาก / ไม่มีฝนตก / เราชอบมีฝนตก / ก็จดว่าทุกๆ คนตอบหมด / ให้เพื่อนเขาเกิดบ้าง / ทำให้เรา มองไม่เห็น / กลิ่นเหมือนกับโรตีใหม่ / มีเด็กเค้า เห็นจรวดขึ้นมา / ให้ทายว่าอะไรเอ๋ยมาแต่งงานับ นิ่ง / ให้ทายว่าหน้าดำหรือหน้าขาว / ไม่ให้เล่น เกม / ไม่เห็นต้องดูกระดานเลย / ก็แพทบอกว่าจะ ไม่จัดโต๊ะ / ไม่มีใครจับได้หรอก / ให้ทายว่าอัน ไหนของเขา / ให้ทายว่าอันไหนของไอ้ต / ให้ทาย ว่าอันไหนของปาล์ม / เขารู้ว่าอันนี้ให้ทำอะไร / เขาดูว่าตัวเองทำเหมือนเขาเปล่า /

ตารางที่ 13 (ต่อ) ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด จำแนกตามชนิดของประโยค

ประโยคความเดียว	ประโยคความรวม	ประโยคความซ้อน
เราไม่ได้เป็นซีอกเกอร์แล้ว / เราเป็นพวกร้ายแล้ว / อันนั้นวรรณยุกต์ไทยใช่ไหมครับ / ลืมเสื้อ / เจ้าหมูอ้วนพอจะมีอาหารรีเปล่า / นัทเป็นพี่กระต่าย / นายกำลังจะไปไหนอะ / มีหมูสเด็กรีเปล่า / ไก่ไม่กิน / มันกลิ้งตัว / ลูกเปิดอยู่ไหน / มันเย็น / ไม่อยากอยู่ / อยากจะเป็นลม / ทำงูกับก้อนหิน / ช้างมันไม่เหมือนช้าง / วาดพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว / ยุงกัด / เราไม่ห่ออยู่แล้ว / วัวกินหญ้า / ควายกินหญ้า / มันไม่ตรง / เหมือนคิว อากิโตะเลย / เป็นหนัง / ครูเบลฟนั้นก็เสียใจแยสิ / เหมือนนกแพนกวิน / จับหัวเราดิ / ลง / แรงเยอะไปหน่อย / หมุนไปหาพระจันทร์ตอนกลางคืน / มีดาวเนปจูน / ตอน 11 โมง หมายถึงตอนกลางวัน / แดดตอนเช้ามีประโยชน์ / เพราะว่ามันมีความร้อนอยู่ / คลอรินมันกันเชื้อโรค / ร้อนแบบเหมือนอยู่ในตู้ไมโครเวฟเลย / ใส่แว่นกันแดด /	เด็กๆชอบเล่น / อ่องหรือว่าเขาไปเที่ยวเมื่อวานแล้วอยากค้างคืน / ตกหลงหาลูกเปิดเจอหรือไม่เจอ / ฉันทิ้งแล้วหน้าขม / เราจะทำงูแล้วก็ก้อนหิน / แค่งทำเป็นวงกลมก็เสร็จ / มือมันแล้วแถมยังเหม็น / เห็นแล้วยังกลัวเลย / ถ้าเป็นขลุ่ยเลย เรามีเลือดเต็มหน้าไปแล้ว / เสร็จแล้วก็รอเพื่อนๆ / โดนแดดนานๆแล้วมันคันอะ / โลกหมุนไปหาพระอาทิตย์จึงทำให้ร้อน / ถ้าโลกหมุนไปหาพระจันทร์จะเป็นเวลากลางคืน / เราโดนแดดตอนเช้าแล้วดี / มีประโยชน์เพราะว่ามีวิตามิน / ถ้ามองแสงแดด ตาก็จะมัว / ถ้าดูพระอาทิตย์แสงแดดมาก ทำให้ตาบอด / ขึ้นสูงๆแล้วก็บิน / ถ้ามีตัว t ก็เป็น jet / นิวมี 5 ชั้น แต่แพทเอา 7 ชั้น / เขาไม่อยากจะให้การ์ตูนมา เพราะการ์ตูนบอกว่าไม่ชอบ / ขึ้นไปดูดิ / เขาจะเอาให้หมดเส้น / เขาไปที่นั่นแล้วก็ไปดูจิ้งจก /	อย่าให้เคยดู / ไม่ให้เคยดู / แพทบอกว่าไม่อยากบอกใครเพราะกลัวสกปรก / แพทบอกว่าตัวเองเนอะ / จั๊นหนูน้อยหมวกแดงรอให้แม่เรียกก่อนดีกว่า / พูดว่าจะไปไหนหรือ / คุณแม่บอกให้หนูน้อยหมวกแดงไปทำอะไร / ให้เขียนว่าอะไรหรือคะ / แสงอาทิตย์ทำให้น้ำแห้ง / อากาศทำให้ใบไม้ร่วง / ลมทำให้เรือใบเล่นได้ / ทำให้ชาวประมงจับปลาได้หลายตัว / พลบอกว่าอันนี้จะเหมือนห้องนี้เลย /

ตารางที่ 13 (ต่อ) ตัวอย่างประโยคที่เด็กอนุบาลพูด จำแนกตามชนิดของประโยค

ประโยคความเดียว	ประโยคความรวม	ประโยคความซ้อน
ไม่คาดเข็มขัด / ฉันเอาพิน / วันโน้นเพิ่งกินไปเอง / ตัวเองดูนี่ดี / รองเท้าก็หลุด / ไม่ยกมือ / เราตรวจพิน / ฉันรักแม่ / ฉันกอดแม่ / เราได้เพชร / คนพูดเสียงดัง / ไม่เอานิทาน / มีหัวใจด้วย / ฉันกินมะม่วง / ฉันกินเงาะ / ฉันเห็นหมวก / ขอสิม่วง / ทำเกาะ / คุณยายเล่นก่อน / ฉันอยากเด็ดจิ้ง / ก็แพทเป็นคนเสนอ / ให้อูหุหุ / หนูน้อยหมวกแดงใส่หมวกสีอะไร / แล้วทำไมตาคุณยายโตจิ่งเลยละคะ / ไปต่อข้างหลัง / เขาเห็นแล้ว / มันอยู่ไหน / เป็นงู / คนเดินรำ / คิดไม่ออกอะ / หนูไม่ได้บิน / แพทเป็นคู่ / จะไม่มีสิ่งมีชีวิต / ดูแล้ว / ตามเขาทำไม / ออกไปหาปลา / เขาไม่ยอมเล่น / ยีราฟลู่ๆ / เขาเชียร์ไอ้ต / ยืมนิทานด้วย / ไปดิ / ไม่ได้ทำ / ไม่ได้ซัด / ดวงจันทร์นั้นอยู่กลางคืน / ดวงอาทิตย์นั้นอยู่กลางวัน / ทาสีอะไร / นี่ทำของตัวเอง /	บางครั้งปาล์มก็ร้องให้ไม่มีเหตุผล / ยุงลายกัดแล้วเลือดออก / ไม่พอก็ไปเขียนฝนตก / ไม่น่าอิจฉาเลย เพราะเรายังเด็กอยู่ / ถ้ามองจากด้านนี้จะมองได้ / ถ้าร้อนเป็นไฟเลย / 2 จ้อยก็เพราะมันมีเยอะ / นับดูดีดี / เขาบอกแล้ว แต่นึกก็วิ่งหนีไปเลย / ทุกคนจะมาเรียนหรือจะมาเล่นกันแน่ / สงกรานต์เนี่ยนะนัทชอบมาก เพราะว่าชอบเล่นยิงปืน / ถ้าหนาวกานี้ใส่หมวกลงมาที่หน้า / ถ้ายิงลงสระน้ำนะ นัทตัวดำแน่ / บอกว่าเก่งแล้วยังจะทำไม่ได้อีก / นี่! ญัฐดูคิมกับฮารูนอย่าว่าเพื่อน / คุณครูนท์ต้องตัดเข้ามาตรงนี้อ้อ / ถ้ากินกลับไปกินที่บ้าน / อยากรอ 10 แต่มันไม่มีอะ / ร้อนและฝนก็ตกด้วย / เขียนเพราะว่านัทออกหนังสือสีใสมั้ย / ต้องบอกอามาแล้วหละ เพราะอามาเป็นคนเปิด / คุณครูนท์ก็มีกั๊กัน แต่มันมีเสียงด้วย /	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพรรณมาศ เบญจธนสมบัติ เกิดเมื่อวันที่ 15 เดือนมกราคม พ.ศ. 2523 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย